

Voorjaarsnota 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	3
Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	6
Leeswijzer.....	8
Ambities.....	9
Programma's.....	10
Inwoner.....	10
Doelen & resultaten.....	10
Wat willen we bereiken?.....	10
Wat gaan we daarvoor doen?.....	10
Wat mag het kosten?.....	17
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	17
Beleidskaders.....	19
Verbonden partijen.....	20
Onze buurt.....	20
Doelen & resultaten.....	21
Wat willen we bereiken?.....	21
Wat gaan we daarvoor doen?.....	21
Wat mag het kosten?.....	34
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	34
Beleidskaders.....	37
Verbonden partijen.....	39
Onze gemeente.....	40
Doelen & resultaten.....	40
Wat willen we bereiken?.....	40
Wat gaan we daarvoor doen?.....	41
Wat mag het kosten?.....	51
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	51
Beleidskaders.....	53
Verbonden partijen.....	54
Ons geld.....	55
Wat mag het kosten?.....	55
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	55
Beleidskaders.....	56
Verbonden partijen.....	57
Overhead.....	58
Wat mag het kosten?.....	58
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	58
Beleidskaders.....	59
Verbonden partijen.....	59
Paragrafen.....	59
Lokale heffingen.....	60
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	61
Onderhoud kapitaalgoederen.....	62
Algemeen.....	62
1. Wegen.....	64
2. Riolering.....	65
3. Water.....	67
4. Groen.....	68
5. Gebouwen.....	70
6. Openbare verlichting.....	71

7. Speelruimten	72
Financiering	74
Bedrijfsvoering	75
Algemeen	75
Personeel	75
Organisatie	80
Informatievoorziening	81
Digitale dienstverlening	84
Inkoop en aanbesteding	85
Duurzaamheid	85
Verbonden partijen.....	86
Grondbeleid	87
Financiële begroting	88
Inleiding	88
Overzicht baten en lasten	88
Incidentele baten en lasten	89
Financieel MeerjarenPerspectief	95
Bijlagen	96
Raadsvoorstel.....	96
Specificatie Financieel MeerjarenPerspectief	100
Toelichting financiële begrippen.....	102
Toelichting afkortingen.....	105

Algemeen

Voorwoord

Voorwoord

Welkom bij onze Voorjaarsnota 2020!

In de Programmabegroting 2020 hebben wij onze ambities, doelen en resultaten voor 2020 beschreven. Ook de geraamde inkomsten en uitgaven staan in de begroting. Tussentijds rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de begroting. De eerste rapportage voor 2020 is de Voorjaarsnota.

Deze rapportage gaat over:

1. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten?
2. Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

Hoever zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en ambities?

Per programma hebben we de actuele stand van zaken van de doelen en resultaten beschreven en de financiële gevolgen hiervan verwerkt.

Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

De grootste nadelige afwijkingen worden veroorzaakt door het Sociaal domein, Wmo-voorzieningen en het verbeterplan ODRN. De grootste voordelige afwijkingen worden veroorzaakt door de algemene uitkering uit het gemeentefonds (decembercircularre 2019), verkoop voormalige Gerardus Majellaschool, afval en de bijdrage aan de MGR.

De mutaties uit deze Voorjaarsnota leiden tot een begrotingssaldo voor 2020 van € 1.912.000 nadelig. Het tekort voor 2020 dekken we door aanwending van de algemene reserve.

Het college zet zich maximaal in om het negatieve resultaat op de verschillende posten terug te dringen. Het college onderzoekt de mogelijk- en onmogelijkheden en informeert hierover de raad via de standaard P&C-planning.

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van het Coronavirus kijken wij wat we kunnen doen. Dit doen we aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo goed mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen. We proberen zoveel mogelijk de continuïteit van de dagelijkse werkzaamheden en van de noodzakelijke (digitale) besluitvorming door te laten gaan. We hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Het Coronavirus heeft gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Onze financiële buffer is voldoende en we bewaken onze liquiditeitspositie goed. We nemen zo nodig maatregelen om onze taken in deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Intern hebben we te maken met:

- extra personeelskosten voor onder andere BOA's, Actieteam, uitkeringenadministratie (TOZO), contacten met GGD, scholen en kinderopvang,

sport en regionale inzet. Deze extra uren houden we bij, we verwachten hiervoor een compensatie vanuit het Rijk.

- arbotechnische zaken voor thuiswerken in het kader van goed werkgeverschap.
- ICT middelen voor thuiswerken en voor vergaderen met raad, inwoners en verbonden partijen n via Teams.
- Inkomstenderving door het tijdelijk sluiten van zwembad en sporthallen
- uitstel van de omgevingswet

Ook externe en verbonden partijen (zoals de DAR en ODRN) geven aan dat het coronavirus invloed heeft op hun (reguliere) dienstverlening. De totale financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld. We verwachten dit bij de najaarsnota inzichtelijk te kunnen maken.

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel](#) te gaan.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting

Op 7 november 2019 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2020 vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was **€ 2.000**.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met **€ 1.914.000** nadelig bij. Het begrotingssaldo komt daarmee op **€ 1.912.000** nadelig. Zie onderstaande tabel. Het tekort voor 2020 dekken we door aanwending van de algemene reserve. Als dit tekort zich bij het opstellen van de jaarrekening niet voordoet, dan vindt de aanwending niet plaats. Ook meerjarig is de begroting niet sluitend. Bij het opstellen van de begroting 2021 komen we met bezuinigingsvoorstellen.

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. Het Coronavirus heeft gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld. We verwachten dit bij de najaarsnota inzichtelijk te kunnen maken. Onze financiële buffer is voldoende en we bewaken onze liquiditeitspositie goed. We nemen zo nodig maatregelen om onze taken in deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

In deze Voorjaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht. De grootste mutaties zijn:

-	Verbeterplan ODRN	- 345
-	Wmo klassiek	- 543
-	Sociaal Domein	- 1.501
-	Dividenduitkeringen BNG en Vitens	- 191
-	Sociale Werkvoorziening	+ 146
-	Algemene uitkering	+ 255
-	Verkoop vm Gerardus Majellaschool	+ 287
-	Afval	+ 72

Het tekort op het sociaal domein heeft constant onze aandacht. We zijn op dit moment druk bezig voorzieningen om te buigen naar algemene voorzieningen. Ook op basis van de richtingensessie werken we verschillende ombuigingen uit. Deze voorstellen komen in de begrotingsbehandeling 2021 jullie kant op. Op basis daar van kunnen we kijken welke ombuigingen eventueel op korte termijn realiseerbaar zijn en eventueel in 2020 nog iets op kunnen leveren.

Over de overname van Morgenfit is op het moment van het vaststellen van de voorjaarsnota nog geen besluit genomen. Deze overname zit nog niet in het saldo van 2020 verwerkt. Wel hebben we deze overname meegenomen in het meerjarig tekort dat is gepresenteerd in de richtingensessie. Voor 2020 betekent dat als deze overname dit jaar plaatsvindt we te maken hebben met een extra nadeel van 108.000 euro.

Hieronder staat de ontwikkeling van het begrotingssaldo 2020.

Bedragen x€ 1.000

Omschrijving	Bedrag
Primaire begroting 2020	2
Voorjaarsnota 2020:	
> Verwerkte besluitvorming	-19
> Overige ontwikkelingen	-1.894
	-1.913
Begrotingsresultaat na Voorjaarsnota 2020	-1.912

Hieronder staat een overzicht met daarin de saldi per programma na verwerking van de mutaties in deze Voorjaarsnota.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2020	t/m	2020	2021	2022	2023
	Primair	VJN	na VJN			
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-34.820	-1.866	-36.686	-35.681	-35.386	-35.200
Onze buurt	-13.615	265	-13.350	-13.825	-14.159	-14.224
Onze gemeente	-4.964	-1.043	-6.007	-5.657	-5.373	-5.426
Ons geld	60.841	64	60.905	61.472	61.119	61.285
Overhead	-9.407	64	-9.343	-9.381	-9.381	-9.380
Saldo rekening baten en lasten	-1.964	-2.516	-4.480	-3.073	-3.180	-2.945
Toevoeging aan reserves	-392	0	-392	-384	-401	-392
Onttrekking aan reserves	2.358	603	2.960	1.675	1.377	1.323
Resultaat rekening baten en lasten	2	-1.913	-1.912	-1.781	-2.204	-2.014

Leeswijzer

Na het algemeen gedeelte staan bij de `ambities` de keuzes weergegeven die bij de programmabegroting zijn gemaakt. De `programma's` bevatten wat we willen bereiken en wat we al hebben bereikt. Onder `financiële begroting` staat het totaaloverzicht van de verwachte baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) voor 2020. Daarnaast zijn bij dit onderdeel een overzicht van de incidentele baten en lasten en het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) opgenomen.

Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel en een specificatie van het FMP opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Minbedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering

Plusbedrag betekent: voordelig of inkomst

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de Voorjaarsnota is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de Voorjaarsnota met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontlenen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 1.1 Ik heb voldoende inkomen.
- 1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.
- 1.3 Ik ben betrokken en doe mee.
- 1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 Ons minimabeleid zorgt ervoor dat ook inwoners die weinig geld hebben mee kunnen doen in de samenleving.

Als je werkt kun je jezelf meestal prima redden en heb je geen hulp nodig. We willen graag dat al onze inwoners zichzelf kunnen redden. Daarom helpen we hen bij het vinden van werk. Maar soms kan of hoeft iemand (tijdelijk) niet te werken. Bijvoorbeeld door langdurige ziekte of pensioenleeftijd. Sommigen moeten dan leven met een minimum inkomen. Dat is vaak te weinig om ook leuke en sociale dingen te doen. Bijvoorbeeld te sporten of een keer naar een museum te kunnen gaan. We helpen onze inwoners hierbij. Dat doen we door ons 'minimabeleid'. Een bedrag, waardoor af en toe wel iets leuks gedaan kan worden. Zodat zij ook mee kunnen doen aan dit soort activiteiten.

We willen weten of we met ons geld mensen met een minimum inkomen ook echt goed helpen. Dat gaan we onderzoeken. Begin 2020 is dat onderzoek klaar. Als uit het onderzoek blijkt dat we het geld beter (iets) anders kunnen inzetten passen we ons minimabeleid aan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De evaluatie van het minimabeleid is afgerond. De evaluatie geeft aanleiding om het minimabeleid op een aantal punten te verbeteren. De verschillende verbeterpunten brengen we nu in kaart en werken we verder uit (financiële gevolgen, gevolgen voor de inwoner, gevolgen

voor de uitvoering). Omdat het minimabeleid ook betrokken is bij onze bezuinigingsopgave leggen we een totaalvoorstel aan u voor tegelijk met het BIP-boek.

1.1.2 Het aantal inwoners met problematische schulden is in 2020 afgenomen, ten opzichte van 2019.

In Nederland is sprake van een toename van het aantal inwoners met (problematische) schulden. Wij willen ervoor zorgen dat het aantal inwoners met schulden in de gemeente Berg en Dal afneemt.

Om dit te bereiken voeren we 2 acties uit:

- We voeren het project 'vroeg eropaf' uit. Doel hierbij is schulden bij inwoners in een vroeg stadium op te sporen en aan te pakken.
- Een deel van de schuldhulpverlening voeren we als gemeente zelf uit in ons sociaal team. De schuldhulpverlener en het sociaal team werken dan beter samen. Belangrijk, omdat we weten dat schulden vaak gepaard gaan met andere problemen. Signalen van schulden komen eerder bij de schuldhulpverlener, waardoor we sneller de juiste en vaak ook een lichtere vorm van hulpverlening in kunnen zetten. Door intensief samen te werken worden alle problemen van de inwoner gesignaleerd en aangepakt.

We verwachten door deze 2 acties dat wij in 2020 meer inwoners helpen met een lichte vorm van hulpverlening. En dat het aantal inwoners dat een zware vorm van hulpverlening nodig heeft zal afnemen.

We maken ook meer werk van het project "achter de voordeur schuilen soms geldzorgen". Dit doen we samen met de gemeente Heumen en de woningcorporaties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op dit moment zijn we bezig met de voorbereiding van het "vroeg eropaf project". Per 1 juli 2020 gaan we daadwerkelijk van start met het project.

Op dit moment gaan onze schuldhulpverleners vooral op huisbezoek als zij een melding krijgen van een huurschuld (op basis van het convenant dat in juni 2019 is afgesloten met de woningbouwverenigingen). Vanaf 1 juli 2020 gaan de schuldhulpverleners ook op huisbezoek als er betalingsachterstanden worden gemeld bij Nutsbedrijven en bij zorgverzekeraars.

De medewerkers van het sociaal team weten de schuldhulpverleners goed te vinden nu de schuldhulpverleners in het sociaal team zijn geplaatst. De samenwerking tussen deze twee disciplines is sterk verbeterd.

1.2.1 Zorgorganisaties schalen zorg sneller af, zodat de zorg blijft aansluiten op dat wat de inwoner nodig heeft.

In onze gemeente doen steeds meer mensen een beroep op zorg en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wet maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). We willen dat deze zorg goed aansluit bij onze inwoners, maar ook dat we daarbij de kosten goed in de hand houden. We willen dat de zorgkosten per cliënt met 10% daalt ten opzichte van 2018. Dit betekent dat we van de zorgorganisaties vragen om de ondersteuning zo licht mogelijk in te zetten en niet langer dan noodzakelijk is. Om dit te bereiken organiseren we lokaal periodieke gesprekken met de Wmo en Jeugdhulp organisaties die werkzaam zijn voor Berg en Dal. We bespreken met hen de mogelijkheden om af te schalen, zoals het verminderen van uren, het inzetten van een lichtere vorm van zorg of gebruik maken van welzijnsvoorzieningen. We vragen de organisaties waar zij tegenaan lopen bij het afschalen en zoeken gezamenlijk naar oplossingen. In 2020 maken we met hen een (aanvullend) overzicht van maatregelen die gaan bijdragen aan het afschalen en we gaan deze uitvoeren. Het welzijnswerk wordt hierbij nadrukkelijker betrokken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De gesprekken met de zorgaanbieders en Forte Welzijn plannen we vanaf het 2e kwartaal in.

1.2.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.

Ouderen wonen langer thuis en er wonen meer (psychisch) kwetsbare mensen in onze dorpen. We ondersteunen inwoners die te maken krijgen met dementie, eenzaamheid of psychische problemen. We helpen inwoners bijvoorbeeld met informatie over activiteiten, cursussen en voorzieningen. Hierbij werken wij samen met andere partijen, zoals ouderenbonden en ouderenadviseurs. In 2020 besluiten we welke (nieuwe) preventieve activiteiten we willen inzetten voor ouderen, kwetsbare volwassenen en jeugd. We zetten bij voorkeur activiteiten in die leiden tot meer zelfredzaamheid.

In 2020 starten we met de uitvoering van een actieplan langer zelfstandig thuis wonen dat we eind 2019 samen met Oosterpoort en ZZG-zorggroep gemaakt hebben. We vragen ook andere lokale partijen met ons mee te doen. We richten ons niet alleen op kwetsbare inwoners. We willen inwoners ook stimuleren zich voor te bereiden op ouder worden in hun eigen huis. Bijvoorbeeld door hun huis en tuin op tijd aan te passen en beter toegankelijk te maken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In februari 2020 is aan onze gemeente € 90.880 subsidie toegekend voor het tweejarige project "Samenleven in de wijk". We kunnen nu aan de slag met aandacht voor het wonen in de wijk, voor crisis en voor opname. Dat doen we samen met de gemeente Heumen en Oosterpoort.

In juni bieden we de training Mental Health First Aid (MHFA) aan, een training eerste hulp bij psychische problemen. Hiervan vindt de voorbereiding nu plaats. In het voorjaar geven we een verkorte versie aan bestuurders.

Samen met DementieNet Berg en Dal is vorig jaar een onderzoek gedaan wat inwoners van de gemeente Berg en Dal al weten over het ziektebeeld dementie en of ze bereid zijn mensen die lijden aan dit ziektebeeld te helpen. Het resultaat was vrij positief. Verder bleek uit dit onderzoek dat er onvoldoende informatie is over dit onderwerp bij de verenigingen en bij ondernemers. Op dit moment stellen we een advies op hoe verenigingen en ondernemers samen met de gemeente kunnen komen tot een Dementievriendelijke Gemeente. Dit is van extra belang omdat de nieuwe wet Zorg en Dwang vergaande gevolgen zal hebben. Mensen met dementie zullen meer en eenvoudiger moeten kunnen deelnemen aan de samenleving.

Met de bestuurders van ZZG, Oosterpoort en Forte Welzijn zijn gesprekken gevoerd over waar we ons op focussen als het gaat over 'Langer Thuis' wonen en hoe we hierin (beter) kunnen samenwerken. In het 2e kwartaal gaat de werkgroep de resultaten concretiseren en starten met samenwerken aan een aantal initiatieven.

De pilot Langer Thuis in Leuth is afgerond. In deze pilot zijn gesprekken gevoerd met huiseigenaren over zelfredzaamheid en eigen regie, eenzaamheid en verhuisbereidheid. De uitkomsten nemen we mee in de activiteiten onder 'Langer Thuis' die we gezamenlijk oppakken.

1.2.3 We zorgen voor voldoende aanbod van gezinsvormen voor kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen blijven wonen.

Als een kind (tijdelijk) niet thuis kan wonen is dit erg ingrijpend. We willen kinderen zoveel mogelijk opvangen in een gezin of een woonvorm die daar zoveel mogelijk op lijkt. In 2020 starten we daarom met het project pleegzorg en gezinsvormen. We starten een wervingscampagne om minimaal drie nieuwe gezinnen te vinden die voor opvang kunnen zorgen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In september starten we de pilot Buurtgezinnen. Gezinnen die het (tijdelijk) moeilijk hebben, hebben we aan elkaar gekoppeld. Ze kunnen elkaar helpen en ontlasten. Daarmee hopen we duurdere zorg te voorkomen.

Omdat er in onze regio relatief weinig pleeggezinnen zijn, bereiden we een campagne voor om meer pleeggezinnen te werven. We gaan daarmee starten zodra de coronamaatregelen dit toelaten.

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

Mantelzorger zijn vraagt veel van mensen. Soms ook teveel om het zonder hulp vol te kunnen houden. Zij verrichten belangrijk werk. Daarom helpen we hen. Mantelzorgers willen graag (h)erkend worden, een luisterend oor vinden en informatie krijgen over allerlei onderwerpen waar zij mee te maken krijgen. Het steunpunt Mantelzorg Berg en Dal staat daarom klaar voor mantelzorgers in onze gemeente. Kijk voor meer informatie op www.mantelzorgbergendal.nl. We ondersteunen onze mantelzorgers onder andere door:

1. informatieavonden te organiseren
2. ontmoetingen tot stand te brengen tussen mantelzorgers onderling
3. activiteiten te organiseren voor jonge mantelzorgers, om zo te ontspannen.

Samen met het Steunpunt Mantelzorg Berg en Dal zetten we in 2020 extra in op één van de volgende onderwerpen: werkende mantelzorgers óf een zorgpauze (respijtzorg).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Mantelzorg Berg en Dal heeft verschillende activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld koffie met... of een lunch. Mantelzorg Berg en Dal bestaat dit jaar 10 jaar: hier staan we op verschillende momenten in het jaar bij stil.

Vrijwilligers gaan met het kaartspel 'Bordje vol?' het gesprek aan met mantelzorgers. Dit is een handig middel om in kaart te brengen op welke terreinen je als mantelzorger actief bent.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

Inwoners bespreken met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen om er goed te kunnen leven en wonen. Hierover maken ze samen afspraken. Ze bepalen zelf waar ze aan willen werken en waar ze hulp van de gemeente of andere organisaties bij nodig hebben. De onderwerpen waar ze aan willen werken maken samen de 'dorpsagenda'. De gemeente stimuleert inwoners een 'dorpsagenda' te maken en daarmee de leefbaarheid te verbeteren. Er is budget beschikbaar om te helpen de wensen van inwoners te realiseren. En er is ruimte om te zoeken naar de beste ideeën en oplossingen. In 2019 is door inwoners in Heilig Land Stichting, Leuth, Ooij, Breedeweg en De Horst gewerkt aan een dorpsagenda. We verwachten dat deze niet allemaal in 2019 klaar zijn. Dat wordt dan 2020. In Millingen aan de Rijn, Berg en Dal en Beek denken inwoners erover na in 2020 te starten met hun dorpsagenda.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Leuth heeft tijdens de nieuwjaarsborrel van de gemeente symbolisch een eerste exemplaar van de Dorpsagenda aan de burgemeester overhandigd. Binnenkort organiseren we nog een avond waarbij de agenda nogmaals aan de gemeente wordt overhandigd. Hopelijk in aanwezigheid van veel dorpsgenoten.

In Millingen ontstaat een groep vrijwilligers die zich willen gaan inzetten voor de Dorpsagenda. De eerste gesprekken zijn gevoerd. Er wordt nu toegewerkt naar een gesprek met het hele dorp.

In Berg en Dal is een eerste versie van de Dorpsagenda zo goed als af. De vrijwilligers willen deze binnenkort aan de gemeente overhandigen. Door de corona -uitbraak liggen de activiteiten rond de dorpsagenda's stil totdat de maatregelen worden verruimd.

1.3.2 We bepalen samen met inwoners hoe we omgaan met inwonerparticipatie.

Zowel de gemeente als inwoners hebben aangegeven dat ze ook in de toekomst samen willen werken. Maar hoe doe je dit nu? In 2020 leveren we de 'Berg en Dalse spelregels voor inwonerparticipatie' op.

Dit is het resultaat van een gesprekken tussen allerlei mensen en partijen uit onze gemeente over dit onderwerp. We vinden het belangrijk om de inwoners hier nadrukkelijk bij te betrekken. De spelregels helpen ons (nog) beter samen te werken met onze inwoners. Met de Berg en Dalse spelregels voldoen we ook aan de verplichting uit de nieuwe omgevingswet om te bepalen hoe we als gemeente omgaan met inwonerparticipatie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op 18 februari is een tweede avond georganiseerd over participatie, 'hoe werken we met elkaar samen'. Hierbij waren inwoners, ambtenaren, raadsleden en ondernemers/maatschappelijk

middenveld aanwezig. De uitkomsten uit deze sessie zijn we nu aan het verwerken.

1.3.3 We gaan met jongeren in gesprek om en bewust te maken van hun stem

Bij de begrotingsbehandeling 2019 is door de gemeenteraad een motie aangenomen over jongerenparticipatie/jongerenraad. Een raads werkgroep is gevormd om dit verder uit te werken. In 2020 gaan we 2 acties uitvoeren:

- Met basisscholen een project draaien over de gemeente en participatie.
- Aan jongeren de vraag stellen 'wat is voor jullie een belangrijk thema'? Vervolgens gaan we met hen in gesprek over dit thema.

Als jongeren behoefte hebben aan een training om de eigen kwaliteiten te ontdekken en hoe dit voor zichzelf en de samenleving in te zetten kunnen zij de cursus 'Next Generation' volgen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Eind 2019 is een enquête onder jongeren afgenomen (meer dan 100 deelnemers!) met de vraag wat zij belangrijke onderwerpen vinden. Hieruit kwam bijvoorbeeld starterswoningen in de gemeente en duurzaamheid.

Een deel van de jongeren heeft aangegeven dat zij graag de resultaten ontvangen. Met hen gaan we in gesprek over wat zij zelf of samen met ons kunnen oppakken. Dit bereiden we nu voor.

1.3.4 Statushouders horen erbij in Berg en Dal

We helpen statushouders bij het leren van de Nederlandse taal, het vinden van werk en het integreren in onze gemeente. We willen dat zij zich thuis voelen en zelfstandig kunnen leven. Op 1 januari 2021 verandert de Wet inburgering. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het hele inburgeringstraject van mensen met een vaste verblijfsvergunning. Hier bereiden we ons op voor. We kopen taaltrajecten in, helpen ze in contact te komen met inwoners en om werk te vinden. Dat regelen we vaak in onze gemeente, maar als dat nodig is ook samen met gemeenten in onze regio. Voor statushouders die niet in staat zijn de Nederlandse taal goed te leren starten we een proefproject. Dat doen we samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het proefproject voor statushouders is eind januari begonnen met een eerste groep van 16 deelnemers. Ze volgen taallessen en leren bijvoorbeeld hoe je moeilijke formulieren invult. Van de 16 deelnemers wonen er zes in onze gemeente. We hebben daar geld voor gekregen. Wij denken dat er in mei een tweede groep kan gaan beginnen met de lessen. Met dit project kunnen we alvast oefenen met de groep statushouders.

Minister Koolmees wil dat de nieuwe Wet inburgering ingaat per 1 januari 2021. Dit is in verband met de Corona crisis uitgesteld tot 1 juli 2021. We werken samen met alle gemeenten in de regio. We zorgen er voor dat het in Berg en Dal goed geregeld wordt.

1.3.5 Alle inwoners hebben voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen.

Om mee te kunnen doen in onze samenleving moet je kunnen lezen en schrijven. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen daar moeite mee. Naar verhouding betekent dit voor Berg en Dal ongeveer 5.000 inwoners. Zij vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben sneller financiële problemen. Daarom helpen we mensen in onze gemeente die moeite hebben met lezen, schrijven en/of digitale vaardigheden. Dat doen we samen met organisaties als het ROC, de bibliotheek en Forte Welzijn. We maken een plan om mensen die niet goed kunnen lezen en schrijven zijn beter te vinden. En te motiveren een cursus of onderwijs te gaan volgen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de komende maanden willen we een bijeenkomst organiseren voor verwijzers en aanbieders, met als doel om elkaar beter te leren kennen. In de regio starten we met een pilot in Nijmegen. In deze pilot werken diverse aanbieders samen om beter te verwijzen naar de juiste vorm van onderwijs.

In Groesbeek en Millingen starten we met een Actiecentrum voor inwoners met een uitkering die (nog) niet kunnen werken. In het actiecentrum worden groepsbijeenkomsten georganiseerd en gaan zij maatschappelijk nuttige taken doen. Onderdeel van het programma is dat zij aan de

slag gaan met diverse thema's. Daarbij is steeds aandacht voor laaggeletterdheid.

1.3.6 Samen met onze vrijwilligers bepalen we hoe we hen het beste kunnen ondersteunen.

Vrijwilligers zijn essentieel voor onze vitale dorpen. In 2017 hebben wij met vrijwilligers gesproken over de rol van de gemeente bij de ondersteuning van vrijwilligerswerk. De resultaten uit deze gesprekken zijn verwerkt in de nota vrijwilligerswerk 2017-2019. Hier staat in wat de gemeente doet of waar vrijwilligers gebruik van kunnen maken.

We voeren dit jaar opnieuw gesprekken met vrijwilligers met de vraag of wat in de nota staat nog steeds werkt. Verbeteringen nemen we op in de nieuwe nota die in 2020 wordt gemaakt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een plan gemaakt hoe het gesprek met de vrijwilligers te voeren. Binnenkort willen we onze vrijwilligers uitnodigen om met elkaar te kijken of we op dit moment met de beschikbare middelen de juiste dingen doen.

1.3.7 Inwoners met een kwetsbaarheid kunnen gebruikmaken van de bestaande Inloop & Ontmoetingspunten

In veel kernen zijn er plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten. We noemen dit de Inloop en Ontmoetingspunten. In 2020 zorgen we ervoor dat ook kwetsbare inwoners die een lichte vormen van zorg nodig hebben terecht kunnen bij de Inloop en Ontmoetingspunten. In 2019 zijn we gestart met een proef in Groesbeek om uit te proberen of en hoe dit werkt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De voorbereiding voor het omzetten van de specialistische dagbesteding ouderen naar een beschikkingsvrije voorziening is gestart. De ervaringen uit de proef in Groesbeek nemen we daarin mee.

In 2020 willen we extra aandacht besteden aan het goed opzetten van inloop & ontmoetingsmogelijkheden voor mensen met psychiatrische klachten. We richten ons hierbij in eerste instantie op Millingen aan de Rijn en omgeving. Met een aantal partijen werken we nu aan een concreet actieplan. In het 2e kwartaal 2020 starten we met de uitvoering van dit plan voor Millingen en omgeving.

1.4.1 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl.

In 2019 zijn we gestart om te komen tot een rookvrije generatie. Een rookvrije generatie betekent dat we onze jeugd beschermen tegen tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. We gaan hiermee door. Onder andere met een communicatiecampagne, het opzetten van een lokale rookvrije alliantie en rookvrije schoolpleinen.

In 2020 willen we een volledig beeld krijgen wat voor onze gemeente aandachtspunten zijn rond middelengebruik, zoals alcohol en drugs. Op basis hiervan stellen we een actieplan op om het gebruik van deze middelen te verminderen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Afgelopen januari is ons eigen terrein rondom het gemeentehuis rookvrij gemaakt door de plaatsing van rookvrije stoeptegels. Zo geven wij als gemeentelijke organisatie het goede voorbeeld. Van de 22 scholen in onze gemeente zijn er inmiddels 15 rookvrij, dat is 68,2% van de scholen. De rest van de scholen zal dit jaar volgen. Vanaf augustus is het wettelijk verplicht dat schoolterreinen rookvrij zijn. Verder richten we onze aandacht op sportverenigingen. We weten dat een aantal verenigingen actief bezig zijn om rookvrij te worden. Voetbalvereniging N.E.C. biedt regionale ondersteuning bij het rookvrij maken van sportverenigingen. Een eerste bijeenkomst is in januari hierover geweest en wij onderzoeken nu of wij ons hierbij gaan aansluiten. Verder werken scholen en GGD ook dit jaar samen aan de Gezonde School.

1.4.2 Het aanbod van opvoedingsondersteuning is bekend bij inwoners en professionals.

Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training en Forte Thuis. Het is voor ouders, maar ook voor hulpverleners, moeilijk te weten welke hulp en informatie er is en waar ze die kunnen vinden. Daarom brengen we in 2020 het totale aanbod in kaart. Sociale teams, andere zorgprofessionals en ouders kunnen dan makkelijker de hulp en informatie vinden die aansluit bij de vraag en behoefte van ouders. Hierdoor kan nog beter worden aangesloten op de vraag/behoefte, die men heeft.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Naast de peutercafés in Groesbeek, Leuth en Beek is vanaf januari 2020 ook een peutercafé in Ooij gestart. Samen met Forte Welzijn, de GGD en de kinderopvang worden maandelijks ontmoetingsochtenden met een bepaald thema georganiseerd.

Forte Thuis biedt hulp aan ouders bij de opvoeding. Dit loopt goed. Zij begeleiden nu 12 gezinnen.

1.4.3 Alle kinderen krijgen vanaf hun jongste jaren ondersteuning als zij problemen hebben bij het opgroeien.

Een kind met een goede start heeft meer kans op een goede gezondheid, op een optimale deelname aan het onderwijs en om mee te kunnen doen in de samenleving. We ondersteunen en helpen kwetsbare jeugdigen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium. We zetten in op het vroegtijdig (h)erkennen van signalen, het voorkomen van problemen (preventie) en op het bevorderen van gewenst gedrag (promotie). Samen met onze (zorg)partners ontwikkelen en voeren we bijvoorbeeld een plan uit voor kwetsbare gezinnen in de Stekkenberg.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We komen regelmatig samen met verloskundigen, kraamzorg, GGD, Forte welzijn en sociaal team. We stemmen dan af welke interventies (zoals Voorzorg, Nu Niet Zwanger) nodig zijn en hoe we de samenwerking rondom geboortezorg kunnen verbeteren.

1.4.4 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Niet voor ieder kind is het vanzelfsprekend om onderwijs te volgen. Op scholen met speciaal basisonderwijs in Berg en Dal organiseren we de zorg efficiënt, zodat kinderen zo ongestoord mogelijk de lessen kunnen volgen. Het ontzorgt ook ouders. Zij hoeven dit niet apart voor hun kind op school te organiseren. Daarom wordt in 2020 de regionale pilot op de St. Maartensschool uitgebreid naar alle speciaal onderwijs scholen die aangesloten zijn op Samenwerkingsverband Stroomland.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit is een project waarin we samen met de regio optrekken. Ook op voortgezet speciaal onderwijs scholen is er behoefte om de zorg efficiënt te organiseren. Daar ligt in 2020 de eerste prioriteit. Regionaal denken we mee over de plannen om een pilot voor het voortgezet speciaal onderwijs op te zetten.

1.4.5 Ieder kind heeft een startkwalificatie, zodat er een goede kans op werk is.

We willen dat alle kinderen de school verlaten met een diploma. Dat vergroot de kans op werk. In 2016 hebben we met de regiogemeenten en scholen afgesproken voor 2020 te streven naar 20% minder jongeren die hun school zonder diploma verlaten. We noemen deze jongeren, voortijdige schoolverlaters (VSV-ers). Om ons doel te halen zetten we regionaal een VSV-consulent in.

In 2016/2017 was het aantal regionaal fors gedaald van 45 in 15/16 naar 31 in 16/17. In 2017/2018 is dit weer toegenomen naar 42 nieuwe VSV-ers. Om de doelstelling te halen moet het aantal VSV-ers in 2020 dalen naar maximaal 36 nieuwe VSV-ers. We hebben hierbij specifiek aandacht voor de jongeren van 18 tot 27 jaar.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2018/2019 zien we dat in Berg en Dal het cijfer voortijdige schoolverlaters (VSV-ers) nog verder oploopt naar 46. Dit is een percentage van 1,7%, het aantal VSV'ers op het MBO is het grootst. Het gemiddelde in het Rijk van Nijmegen en ook landelijk is 2%, daar zitten we nog onder. Het is nog niet duidelijk hoe het komt dat het aantal VSV'ers gestegen is. In juni moet het nieuwe regionale programma VSV 2021-2024 af zijn.

Verder bekijken we regionaal hoe we een betere verbinding kunnen leggen tussen onderwijs en (jeugd)zorg. Door een betere aansluiting en de zorg meer rondom de scholen te organiseren proberen we te voorkomen dat jongeren vroegtijdig de school verlaten.

1.4.6 We zijn er voor kinderen als ouders die op een vervelende manier uit elkaar gaan.

We zien steeds meer kinderen die problemen hebben door de (v)echtscheiding van hun ouders. Jeugdbescherming Gelderland constateert dat 80% van de kinderen waar de jeugdbescherming mee te maken heeft gescheiden ouders heeft. 50% daarvan heeft ouders die in een vechtscheiding verwickeld zijn. Dit aantal willen we terugdringen, omdat de vechtscheidingen oplossingen voor het kind in de weg staan en problemen verergeren. Daarom gaan we samen met de jeugdconsulenten ouders eerder begeleiden en ook sneller passende hulp bieden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Sociaal team organiseert in het voorjaar een spel- en praatgroep voor kinderen van gescheiden ouders.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-47.163	-46.059	-2.327	-48.386	-47.358	-47.032	-46.850
Baten	11.316	11.240	460	11.700	11.678	11.646	11.650
Totaal programma	-35.847	-34.820	-1.866	-36.686	-35.681	-35.386	-35.200

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Aangenomen moties en amendementen	-1	-	-	-	-
1.2 Onderhoud gymzalen SPOG	-26	-26	-26	-26	-
1.3 Investeringsubsidie dorps huis Kerstendal	-	-4	4	-4	-56
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-27	-30	-22	-30	-56
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Beheer Mallemolen 2020	7	7	7	7	-
2.2 Bijstand	-33	-52	-71	-92	-

2.3 Invoering verplichte Ggz	23	23	23	23	-
2.4 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag					-
- projectkosten	-40	-51			-
- subsidie	40	51			-
2.5 Sociale Werkvoorziening	146	172	229	191	-
2.6 Wmo klassiek	-543	-638	-638	-638	-
2.7 Doelgroepenvervoer	59	140	66	-13	-
2.8 Sociaal Domein en Wmo nieuw	-1.501	-1.511	-1.519	-1.519	-
Administratieve overboeking	10	10	10	10	-
Afrondingsverschillen	-7	-7	-7	-7	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-1.839	-1.856	-1.900	-2.038	-
Totaal mutaties programma 1	-1.866	-1.886	-1.922	-2.068	-56

1.1 1e begrotingswijziging

Tijdens de begrotingsbehandeling op 7 november 2019 zijn een aantal moties en amendementen aangenomen. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om het maken van een Zorg- en Welzijnswijzer. Hiervoor is eenmalig een bedrag van € 2.000 beschikbaar gesteld. Daarnaast is besloten om de extra bijdrage voor de sinterklaasintochten (€ 600) in 2020 te dekken uit de post eenmalige subsidies.

1.2 Onderhoud gymzalen SPOG

In juni 2019 heeft de raad een bedrag van € 324.000 beschikbaar gesteld voor het noodzakelijke onderhoud van de gymzalen bij Basisschool Breedeweg en 't Vossenhol. Volgens de regelgeving moeten we deze investering activeren. Daarom hebben we het bedrag gestort in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten. Hierdoor zijn de kapitaallasten tijdens de looptijd van de investering volledig gedekt. Zie ook programma Ons geld (1.2). Daarnaast is besloten om structureel een bijdrage aan SPOG toe te kennen van € 15.000 per jaar.

1.3 Investeringssubsidie dorps huis Kerstendal

Op 30 januari 2020 heeft de raad besloten om een investeringssubsidie van € 55.867 beschikbaar te stellen voor aanpassing van dorps huis Kerstendal. Volgens de boekhoudregels moeten we deze bijdrage activeren. De jaarlijkse kapitaallasten zijn € 3.600.

2.1 Beheer Mallemolen 2020

Er is voor 2020 een nieuw contract afgesloten met de beheerder van de Mallemolen. De gemeente geeft een aantal ruimtes terug aan de beheerder. Daardoor gaan zijn verhuurinkomsten omhoog en onze beheersvergoeding omlaag. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 7.000 op onze begroting.

2.2 Bijstand

Van het Rijk ontvangen we een hogere rijksuitkering voor bijstandsuitkeringen van € 367.188. Op basis van de maandelijkse uitgaven verhogen we de raming voor bijstandsuitkeringen met € 450.000 tot € 9.450.000. Daarnaast verlagen we de raming voor loonkostensubsidies met € 49.000. Dit is gebaseerd op de bijgestelde begroting 2020 van de MGR. Per saldo hebben deze mutaties een nadelig effect van € 33.312 op onze begroting.

2.3 Invoering verplichte Ggz

Per 2020 treedt de Wet verplichte Ggz in werking. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten kregen we in eerste instantie € 53.000 van het Rijk. De VNG heeft verzocht om de rijks gelden anders over de gemeenten te verdelen. De nieuwe verdeling komt beter tegemoet aan de relatie grootstedelijkheid en het voorkomen van Ggz-problematiek. Hierdoor ontvangen we € 23.000 meer van het rijk.

2.4 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag

ZonMW heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het “Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag”. Dit programma doen we samen met de gemeente Heumen en Woningcoöperatie Oosterpoort. We zetten dit geld in 2 jaar in. € 40.000 in 2020 en € 50.880 in 2021.

2.5 Sociale Werkvoorziening

Volgens de bijgestelde begroting 2020 van de MGR is onze bijdrage in de kosten van het onderdeel Sociale Werkvoorziening € 146.000 lager. Dit komt voornamelijk door de uitgebreide samenwerking met Blueview. Dit leidt tot een lagere bijdrage voor onze gemeente.

2.6 Wmo klassiek

We zien eind 2019 en begin 2020 een sterke toename van het aantal aanvragen voor Wmo voorzieningen waaronder huishoudelijke hulp. Dit komt voornamelijk door invoering van het abonnementstarief en de vergrijzing. Ook de verplichting tot het toepassen van reële tarieven leidt tot een extra uitgaaf. We verhogen de ramingen in 2020 met € 543.000. Het is nog onduidelijk of het Rijk een compensatie geeft voor de toegenomen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief.

2.7 Doelgroepenvervoer

Het doelgroepenvervoer is aanbesteed. De aanbesteding leidt tot bijstelling van de begroting 2020 en volgende jaren van de DRAN (Doelgroepenvervoer regio Annhem-Nijmegen). Voor onze gemeente leidt dit tot een voordeel van € 59.000 in 2020.

2.8 Sociaal domein en Wmo nieuw

We verhogen de budgetten voor jeugdhulp en Wmo ambulante begeleiding met ongeveer € 1,5 miljoen. Dit komt doordat de inwoners een groter beroep doen op deze zorg. Op programma Ons Geld hebben we een hogere rijksuitkering van € 400.000 voor deze zorgkosten geraamd. Het is nog onduidelijk of het Rijk nog komt met een aanvullende compensatie voor de toegenomen zorgkosten. Zie ook programma Ons geld (2.2).

Beleidskaders

Gemeentelijke kaders

Sociaal Maatschappelijke Visie 2014-2018

Algemene subsidieverordening Berg en Dal 2017

Nota vrijwilligerswerk 2017-2019

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2016

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Groesbeek 2014

Verbonden partijen

- Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid
- Instituut Bijzonder Onderzoek

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.
- 2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.
- 2.3 In onze buurt is het goed wonen.
- 2.4 We willen een duurzame gemeente zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Inwoners die actief hun eigen gezondheid willen verbeteren ondersteunen we.

Uitvoering van het Plan van aanpak Gezond in Berg en Dal. Samen met inwoners organiseren we activiteiten die bewegen en gezond eten bevorderen: o.a. voortzetting kookcursus voor mannen 60+, COPD-café, (sport)activiteiten mensen met een uitkering. Samen met de Sociale Teams promoten we gezondheidsactiviteiten zoals een vitaliteitsmarkt in Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het COPD-café vindt ook in 2020 plaats. De doelgroep is uitgebreid. Niet alleen voor mensen met COPD maar ook voor mensen met andere longziekten. Bij het COPD-café wordt voorlichting over praktische zaken gegeven en vindt sporten en bewegen op een laagdrempelige manier plaats.

De kookcursus voor mannen 60+ is van start gegaan in Leuth en in Groesbeek.

2.1.2 Elke inwoner kan dichtbij huis sporten en spelen.

Speeltuinen vernieuwen wij in samenwerking met kinderen en buurtbewoners. In 2018 is het vervangingsschema voor speelplekken bijgewerkt. Dit doen wij iedere drie jaar opnieuw. Hierin staat welke speeltuin wij in een jaar vervangen en wat hiervoor de kosten zijn. Dit kan veranderen doordat speeltoestellen op moment van vervanging nog goed zijn. In dat geval hoeven wij de speeltoestellen nog niet te vervangen en stellen wij dit uit. Het schema is namelijk

op theoretische vervangingsjaren bepaald.

In het huidige vervangingsschema staan de volgende plekken voor 2020 op de planning:

- De speelplek aan de Gooiseweg in Groesbeek.
- Een gedeelte van speelplek D'n Hommel in de Breedeweg.
- Vier speelplekken in Millingen aan de Rijn, aan de Palsstraat, Burgmeester Hermsenstraat, Eisenhouwerstraat (2) en Mozartstraat.

Na de afschrijvingstermijn van een speelplek, vervangen we deze niet automatisch. Eerst kijken we naar wat nodig is in de wijk(en). In Millingen aan de Rijn zijn bijvoorbeeld relatief veel en kleine speelplekken. Het kan interessant zijn om deze te combineren tot enkele grotere en centraal gelegen speelplekken. Dit komt het ontmoeten en samen spelen ten goede. We bespreken dit met de buurt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Begin 2020 zijn alle speelplekken geïnspecteerd. De resultaten van de inspectie sluiten aan op de planning volgens het vervangingsschema. Extra zijn enkele speeltoestellen in speeltuin Steense Gemeente te Millingen aan de Rijn, die aandacht nodig hebben. Dat is direct opgepakt door onze buitendienst en valt onder onderhoud.

We hebben overleg gehad met de vrijwilligers die speeltuin d'n Hommel beheren. We hebben besloten om de oude en kapotte toestellen 1 op 1 te vervangen door nieuwe speeltoestellen.

Deze zijn afgeschreven door slijtage, wat een goed teken is. De nieuwe toestellen zijn inmiddels besteld en zullen wij in mei plaatsen.

Het vernieuwen van de andere speelplekken pakken wij waarschijnlijk in 2020 op in samenspraak met de omliggende buurten en kinderen.

2.1.3 In mijn buurt is begrip voor mensen met psychische problematiek en/of dementie.

Ook inwoners met psychische problemen en/of dementie moeten in onze dorpen prettig kunnen leven en wonen. We geven hen extra aandacht op het gebied van zelfredzaamheid, participatie en veiligheid, zodat ze zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen blijven doen aan activiteiten in hun buurt. Hierbij is het zeker ook belangrijk ervoor te zorgen dat burens en wijkgenoten prettig en veilig in de wijk wonen.

We blijven cursussen geven aan vrijwilligers, buurtbewoners, wijkbeheerders en professionals in de wijk over hoe verwardheid en/of dementie te herkennen is en hoe je dan met iemand een gesprek kunt voeren. Ook willen we het aanbod van trainingen en cursussen verbreden en we onderzoeken wat geschikt is.

Bij de plaatsing van mensen met psychische problemen kijken we samen met betrokken instanties (politie, woningbouwvereniging) naar een evenwichtige verdeling binnen onze gemeente. Het belang van omwonenden speelt daarbij uiteraard een belangrijke rol. In 2019 is het convenant Weer Thuis ondertekend. Daarin hebben we samen met de woningbouwverenigingen en zorgaanbieders op hoofdlijnen afspraken gemaakt over hoe we voldoende woonruimte realiseren voor inwoners die uitstromen uit een instelling en weer zelfstandig (begeleid) gaan wonen. In 2020 en 2021 geven we daar handen en voeten aan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In februari 2020 is aan onze gemeente € 90.880 subsidie toegekend voor het tweejarige project "Samenleven in de wijk". We kunnen nu aan de slag met aandacht voor het wonen in de wijk, voor crisis en voor opname. Dat doen we samen met de gemeente Heumen en Oosterpoort. In juni bieden we de training Mental Health First Aid (MHFA) aan, een training eerste hulp bij psychische problemen. De voorbereiding vindt nu plaats. In het late voorjaar geven we een verkorte versie aan bestuurders.

We voeren op regionaal niveau gesprekken over de verdere invulling van het convenant Weer Thuis.

We zijn gestart met de inventarisatie van mogelijke preventieve activiteiten die we extra willen inzetten voor ouderen, kwetsbare volwassenen en jeugd. Het gaat om nieuwe activiteiten en/of uitbreiding van bestaande activiteiten.

Met de bestuurders van ZZG, Oosterpoort en Forte Welzijn zijn gesprekken gevoerd over waar we ons op focussen als het gaat over 'Langer Thuis' wonen en hoe we hierin (beter) kunnen

samenwerken. In het tweede kwartaal van 2020 gaat de werkgroep de resultaten concretiseren en starten met samenwerken aan een aantal initiatieven.

De pilot langer thuis in Leuth is afgerond. In deze pilot zijn gesprekken gevoerd met huiseigenaren over zelfredzaamheid en eigen regie, eenzaamheid en verhuisbereidheid. De uitkomsten nemen we mee naar de activiteiten onder 'Langer Thuis' die we gezamenlijk oppakken.

2.2.1 Mijn kind kan zelfstandig naar school.

Om dit te bereiken voeren we in 2020 school-thuis route projecten uit in Millingen aan de Rijn, Ooij en mogelijk ook in Breedeweg. Samen met basisscholen en de kinderen zorgen we voor veilige school-thuisroutes met verkeerseducatie (hoe kunnen kinderen de wegen en paden veilig gebruiken) en kleine infrastructurele aanpassingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In verband met het Coronavirus zijn de scholen gesloten. Hierdoor kunnen we tijdelijk niet verder met de school-thuis route projecten die we met de genoemde scholen uitvoeren. Wij verwachten dit op een later moment dit jaar alsnog te kunnen doen. Ook willen we dan de uitgevoerde projecten evalueren en bij succes continueren op andere basisscholen.

2.2.2 Fietsers beschikken over een veilig en comfortabel netwerk.

In 2020 leggen we het vrij liggend fietspad aan langs de Heumensebaan – Rijlaan. Om eenzijdige ongevallen te voorkomen hebben we in 2018 en 2019 samen met de Fietsersbond onveilige obstakels op fietspaden rond Millingen aan de Rijn, Kekerdome, Leuth, Ooij en Beek weggenomen. In 2020 volgen andere gebieden van onze gemeente. Op de route Nijmegen – Beek – Leuth – Millingen aan de Rijn werken we samen met Nijmegen en de Provincie Gelderland aan het verbeteren van de hoofdfietsroute. In 2020 richten wij de parallelweg in Ubbergen in als fietsstraat. Als de provincie instemt realiseren wij openbare verlichting langs het fietspad naast de N325. Met de provincie onderzoeken we verder welke verbeteringen nodig en mogelijk zijn langs de N840, bijvoorbeeld bij de oversteekplaats De Snap. Uitvoering van die maatregelen kan plaatsvinden met het groot onderhoud aan de N840 in 2021. In 2019 besluiten we op basis van een haalbaarheidsstudie over een fietsrondweg in Leuth. Bij een positief besluit houden we rekening met grondaankoop in 2020 en feitelijke aanleg na de noodzakelijke procedures in 2025.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de winter 2019-2020 hebben we een groot deel van het grondwerk uitgevoerd voor het vrijliggende fietspad langs de Heumensebaan-Rijlaan. Met name het onderzoek naar niet gesprongen explosieven heeft helaas meer tijd gekost dan door partijen verwacht. Daardoor is het niet gelukt om vóór het broedseizoen het fietspad gereed te hebben. Vanwege het broedseizoen zijn de werken nu stil gelegd en pakken we deze na de zomer weer op. Wij verwachten dit fietspad te kunnen realiseren in 2020.

Het bleek nog niet mogelijk om in 2019 een bestuurlijk besluit te nemen over een fietsrondweg in Leuth. Op verzoek van de provincie Gelderland zijn nog een aantal aanvullende aspecten onderzocht. De resultaten daarvan zijn inmiddels bekend en worden ambtelijk met de provincie gedeeld. Later dit jaar volgt dan een bestuurlijk besluit. Voor het overige conform planning.

2.2.3 We nemen obstakels voor voetgangers en rolstoelgebruikers weg.

Op veel plekken staan paaltjes, varkensruggen, fietssluisjes en bolletjes. Deze zijn er vroeger met een goede reden neergezet maar inmiddels hebben ze niet altijd nog nut. Wij zijn druk bezig met het verwijderen van dergelijke (onnodige) obstakels. Wij laten ons daarvoor graag tippen door burgers. Daar waar nodig passen wij specifieke situaties aan voor rolstoel- en rollatorgebruikers.

Daarnaast ontwikkelen wij een plan om ondernemers te betrekken bij het maken en beheren van obstakelvrije routes voor mindervalide bezoekers van de gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de eerste helft van 2020 gaan we de obstakels inventariseren om ze vanaf de zomer te verhelpen/ aanpassen. Dit gebeurt samen met inwoners en belangenorganisaties.

2.2.4 Op de dijken gaan alle verkeersdeelnemers goed samen.

Gastvrijheid is ook op onze dijken een belangrijk goed. Wij willen daarom eerst goede parkeervoorzieningen mogelijk maken alvorens het parkeren op de dijken te verbieden. In 2020 werken wij verder aan de realisatie van een TOP in/nabij Beek. Het parkeren in/nabij Kekerdome blijft een aandachtspunt. In 2019 is bij wijze van proef het parkeren op de Weverstraat verboden. Indien blijkt dat dit bijdraagt aan een betere situatie voor omwonenden, dan continueren wij dit permanent. Wij zien nadrukkelijk ook een taak weggelegd voor Staatsbosbeheer en spreken Staatsbosbeheer aan op hun verantwoordelijkheid. Op een aantal locaties zien we ook aantrekkelijke mogelijkheden voor ondernemers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In overleg met Vitaal Kekerdome stellen wij in het voorjaar 2020 de bewoners van Kekerdome voor om het parkeerverbod op de Weverstraat voort te zetten. In 2020 zetten we gesprekken voort met partijen als Staatsbosbeheer. We hopen te komen tot een meer definitieve oplossing waarbij we de bezoekers van de Millingerwaard goede, gastvrije parkeerruimte bij Kekerdome kunnen bieden.

In 2020 werken we aan een voorstel voor verkeersmaatregelen op de Ooijse Bandijk rondom Groenlanden. Dit om de verkeersveiligheid op de drukke dijk te verbeteren. Dit project heeft een relatie met het toekomstige voet-fietsveer Bommel – Ooij Groenlanden.

2.2.5 Alle verkeersdeelnemers reizen veilig en prettig door de gemeente.

In 2019 voeren we een nader mobiliteitsonderzoek uit naar een passend verkeersaanbod en -gedrag in het centrum van Groesbeek. De onderzoeksvragen zijn in de zomer van 2019 door de raad opgesteld. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek en besluitvorming daaromtrent zullen wij eind 2019, begin 2020 nadere maatregelen aankondigen. Conform onze mobiliteitsvisie werken we verder aan het realiseren van goede, veilige alternatieve (fiets)routes rondom het Groesbeekse centrum; In 2020 volgt de route Wisselpad – Stationsweg - Nijverheidsweg.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De raad heeft eind 2019 besloten om de mening van inwoners, bewoners, ondernemers, winkelend publiek, toeristen en weggebruikers te willen horen over de drie schetsontwerpen die gemaakt zijn voor een andere verkeersafwikkeling en inrichting van Dorpsstraat en marktplein in Groesbeek. Omdat schetsontwerpen moeilijk te interpreteren zijn werken we deze schetsontwerpen dit voorjaar uit in voorlopige ontwerpen en 3D visualisaties. Op basis van de 3D-filmpjes wilden we in het voorjaar starten met het participatie traject, maar i.v.m. Corona hopen we dit rond de zomer met genoemde doelgroepen uit te kunnen voeren. Bestuurlijke besluitvorming volgt dan in de tweede helft van 2020, eerste helft 2021. Uitvoering in 2021. In 2020 werken we ook aan de verbetering van de Kerkstraat in Groesbeek als onderdeel van veilige alternatieve routes rondom het centrum.

Om veilig en prettig te kunnen reizen is onderhoud van onze wegen van belang. We hebben de planning van sommige wegwerkzaamheden vervroegd. Door Corona is het Vrijheidsmuseum gesloten en horeca (denk aan de Pannenkoekenrestaurants de Duivelsberg en de Heksendans en Pretpark Tivoli) niet of minder open. De asfalteerwerkzaamheden van de Wylerbaan te Groesbeek en de Oude Kleefsebaan te Berg en Dal zijn daarom al in april en mei uitgevoerd en niet in het najaar zoals de planning aangaf. Ook op andere plaatsen in de gemeente bekijken we of het mogelijk is om werkzaamheden te vervroegen. Dit voorkomt een boel hinder bij inwoners en ondernemers.

2.2.6 (Elektrisch) openbaar vervoer verbindt alle kernen.

In overleg naar Provincie Gelderland en busbedrijf zetten wij niet alleen in op het behoud van de bestaande busverbindingen, maar streven we ook naar uitbreiding. In het reguliere openbaar vervoer is de Provincie Gelderland van mening dat uitbreiding enkel mogelijk is als gelijktijdig bespaard kan worden. In 2019 hebben wij, ook samen met de regiogemeenten, de provincie verzocht om dit standpunt los te laten en meer te investeren in goed, dekkend en betrouwbaar openbaar vervoer. Helaas nog zonder resultaat.

De Provincie Gelderland onderzoekt de mogelijkheden, voor- en nadelen van een opwaardering van de buslijnen 5 Beuningen – Nijmegen – Groesbeek De Horst / Breedeweg en 58 Nijmegen–Beek – Kranenburg – Kleve tot HOV (hoogwaardig openbaar vervoer). Wij benadrukken bij de provincie het belang van voldoende haltes en het aantal keer dat de bussen bij de haltes stoppen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Nog geen nadere resultaten te vermelden.

2.2.7 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland hebben de 6 gemeenten gezamenlijk een integraal veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld, met als belangrijkste onderwerpen aanpak ondermijning (drugs, uitbuiting, fraude etc.) en samenwerking zorg-veiligheid bij aanpak kwetsbare personen. Dit sluit ook goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM. Zo wordt de aanpak van specifieke casussen via het integrale IGP-overleg (vermenging onderwereld met de bovenwereld) voortgezet en versterkt en worden er regionale afspraken gemaakt over een efficiënte toepassing van de Wet verplichte GGZ, die in 2020 in werking treedt. Naast inzet op deze thema's worden uiteraard ook concrete activiteiten uitgevoerd op lokale actuele thema's als bijv. inbraakpreventie en veiligheid rondom zorginstellingen.

Op het gebied van crisisbeheersing liggen in deze periode de conceptversies van het regionaal risicoprofiel 2020 en het regionaal beleidsplan 2020-2023 voor bij alle gemeenteraden in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Definitieve vaststelling van deze plannen door het Algemeen Bestuur zal in principe eind 2019 plaatsvinden. Ook staat dan een update van het regionaal crisisplan (incl. de inrichting van de kolom Bevolkingszorg) en het meerjaren oefenbeleidsplan op het programma. Zodat al deze plannen voor de periode 2020-2023 weer actueel zijn, goed op elkaar aansluiten en door alle diensten in uitvoering kunnen worden genomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In samenwerking met instanties als het IGP-bureau, het RIEC en uiteraard politie is veel aandacht besteed aan de aanpak van fraude en ondermijning. Zo heeft recent de eerste tijdelijke woningsluiting in onze gemeente plaatsgevonden, als bestuurlijke aanpak van overtredingen Opiumwet (toepassing van het zogenoemde Damoclesbeleid). Ook is voor raadsleden een regionale kennisbijeenkomst gehouden over het brede thema ondermijning. Voor de toepassing van de Wet verplichte GGZ per 1-1-2020 zijn de noodzakelijke bestuurlijke keuzes gemaakt, waardoor een aantal wettelijke taken regionaal zijn belegd bij het meldpunt bijzondere zorg van de GGD. Dit ter ondersteuning van besluitvorming door lokale bestuurders in concrete casussen. Verder heeft ook het gemeentelijk regieteam een inhoudelijke rol bij deze casussen van verplichte zorg. In de periode januari-april heeft er een handvol casussen gespeeld.

Het regionaal risicoprofiel, regionaal beleidsplan 2020-2023 en regionaal crisisplan van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zijn allen (opnieuw) vastgesteld en in uitvoering genomen. Tijdens de huidige coronacrisis is deze regionale organisatiestructuur volop bemenst en ingezet ter ondersteuning van gemeenten.

2.2.8 We bevorderen de Veiligheid en Leefbaarheid.

In het kader van verbeteren van veiligheid en leefbaarheid breiden we de BOA-capaciteit uit. De raad heeft eerder besloten om onze BOA's in te zetten om de leefbaarheid in de wijken te vergroten door:

- meer te controleren op (zwerf)afval
- vooral zichtbaar en aanspreekbaar te zijn in de wijk
- bij evenementen aanwezig te zijn.

Verder handhaven zij op de parkeer- en stopverboden op de dijken om zo de veiligheid op de weg en de bereikbaarheid van hulpdiensten te vergroten.

We gaan steeds meer inzetten op controles buiten kantooruren. Daarnaast vindt er steeds meer overleg plaats met de wijkagent en verdelen we de taken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben drie BOA's. Met veel flexibiliteit is het gelukt bij de evenementen waar toezicht gewenst lijkt BOA's in te plannen. Hier lopen we wel tegen de wettelijke toegestane werktijden en werkdruk aan. Er wordt bekeken of inhuur van beveiligers danwel BOA's (voor enige uren) daar een oplossing in kan bieden.

Door de huidige coronacrisis zijn voorlopig alle geplande evenementen vervallen.

Er komen nu andere taken op onze BOA's af. Het handhaven van de noodverordening ligt in eerste instantie bij de BOA's. Controle op de horeca en spontane samenkomsten van jeugd zal veel werktijd in beslag gaan nemen en vragen om andere werktijden dan kantooruren. Werken in de weekenden en avonden lijkt nog meer gewenst.

Als er nog strengere maatregelen komen zal ook de werkdruk en werkbelasting bij de BOA's verder oplopen. Wat dat betekent voor de reguliere taken van de BOA's kunnen we nu nog niet overzien.

2.2.9 In de wijk Stekkenberg krijgt iedereen gelijke kansen

Uit de GGD monitor blijkt dat er in de Stekkenberg meer armoede is, er veel sociale huurwoningen zijn, meer eenoudergezinnen, meer mensen met een lage opleiding. Bij deze groepen is het risico dat er problemen ontstaan groter.

Op grond hiervan is het vanzelfsprekend dat de wijk veel aandacht krijgt om meer kansen te creëren en een positieve ontwikkeling te bevorderen.

Bestuurders van SPOG, Forte Welzijn, Stichtingsbestuur Op de Heuvel, Domino, gemeente en een vertegenwoordiger van de GGD hebben met elkaar afgesproken om een actieplan op te stellen met de volgende 4 pijlers:

1. Het realiseren van een integraal wijkcentrum voor een goede doorlopende pedagogische aanpak.
2. Betere samenwerking tussen organisaties en samenhang in activiteiten voor de Stekkenberg.
3. Een heldere agenda wat we willen bereiken met duidelijke doelen en resultaten met input van bewoners en professionals.
4. Een goede monitoring en verantwoording van de inzet op de bereikte resultaten.

Deze pijlers moeten leiden tot een kansrijke wijk voor alle maar vooral ook de kwetsbare inwoners. Er is een stuurgroep en projectgroep ingericht die hiervoor een plan opstelt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het stuurinstrument met uitgangspunten en een concreet actieplan is bijna afgerond. De coronacrisis vertraagt de uitvoering hiervan, want het voorzieningshart is gesloten.

2.3.1 Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij.

Op de volgende plekken zijn/gaan we bezig met de voorbereiding van projecten:

- In het centrum van Ooij; herinrichting Reinier van Ooijplein, de uitvoering volgt op zijn vroegst in 2021.
- In het centrum van Groesbeek; herinrichting van het marktplein. Uitvoering is op zijn vroegst in 2020. Eerst voeren we de onderzoeken uit naar nadere mobiliteit in het centrum en naar een eventuele verplaatsing van sociaal-cultureel centrum De Mallemolen.
- In het centrum van Beek; aanpassing winkelcentrum Beek. De inmiddels verouderde plannen houden we tegen het licht. Hierbij bekijken we de verbinding voor voetgangers tussen het Höfke en de winkels.

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. Dat doen we in de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook voor de toeristen die op onze gemeente af komen en daardoor langer blijven. De toeristische sector kan zich hierdoor verder verbeteren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Inwoners van Ooij zijn bezig met het maken van inrichtingsplannen voor het Reiner van Ooijplein.
- De uitvoering van de herinrichting van het marktplein in Groesbeek is in 2021. Er is meer tijd nodig voor participatie en dat is in tijden van Corona lastig. De verplaatsing van sociaal-cultureel centrum De Mallemolen gaat niet door.
- Het centrum van Beek: Conform bovenstaande planning.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

In oktober 2019 zijn we in Millingen aan de Rijn gestart met de 2e fase van het accommodatiebeleid. Het doel daarbij is dat we de activiteiten in het dorp zoveel mogelijk in stand willen houden omdat we het ontmoeten tussen inwoners belangrijk vinden.

Om dit betaalbaar te houden gaan we samen met de gebruikers en beheerders van accommodaties op zoek naar kansen en mogelijkheden. Met elkaar willen we onderzoeken of de bezetting van ruimtes kan worden verbeterd en of de financiële gezondheid kan worden behouden en/of verbeterd. Als blijkt dat de financiële gezondheid onder druk staat willen we ook samen naar slimme samenwerkingsvormen kijken en naar meer flexibiliteit in gebruik. We gaan dat doen in elk dorp voor de welzijns- (dorpshuizen, fanfares e.d.) en sportaccommodaties waar de gemeente een financiële relatie mee heeft. Waar nodig betrekken we hierbij ook scholen en kerken.

De gemeente wil deze verkenning gebruiken om keuzes te maken in welke accommodaties geïnvesteerd moet (blijven) worden en welke niet.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De inventarisatie voor Millingen aan de Rijn heeft vertraging opgelopen als gevolg van andere prioriteiten en het coronavirus. Wel is een start gemaakt met een vastgoedvisie voor gebouwen die in gemeentelijk eigendom zijn. Deze visie heeft hetzelfde doel als de 2e fase van het accommodatiebeleid. Het proces en de uitkomsten stemmen we met elkaar af.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

In Millingen aan de Rijn bekijken we (in overleg met de eigenaren) wat de bijzondere panden zijn en wijzen we er weer enkele aan als gemeentelijk monument.

Samen met eigenaren van kerken stellen we een Kerkenvisie op. Deze visie geeft antwoord op de vraag hoe we met dit leegkomende vastgoed om kunnen en willen gaan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het aanwijzen van gemeentelijke monumenten in Millingen aan de Rijn staat gepland voor de tweede helft van 2020. In augustus nemen we contact op met de eigenaren van de gebouwen die we willen aanwijzen als gemeentelijk monument.

De startnotitie kerkenvisie is besproken in de carrouselvergadering van 20 februari 2020. Met de terugkoppeling uit de carrouselvergadering willen we het gesprek aangaan met de kerkeigenaren. De eerste gesprekken stonden voor eind maart ingepland, maar zijn niet

doorgegaan door de maatregelen tegen het coronavirus. Als het weer verantwoord is, zullen we opnieuw contact opnemen met kerkeigenaren. In de tussentijd wordt er aan de inventarisatie kerken gewerkt.

2.3.4 We maken het landschap mooier, diverser en beter bereikbaar.

De projecten die zijn uitgevoerd op basis van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) hebben onmiskenbaar geleid tot een fraaier landschap en een toename van een aantal planten- en diersoorten. Toch zien we landelijk en op lokaal niveau nog altijd een afname van de biodiversiteit in het landelijke gebied.

We willen daarom meer de aandacht leggen op biodiversiteit. Dit doen we door het opstellen van een biodiversiteitsplan, dat als onderlegger kan dienen voor een Omgevingsvisie. We ondersteunen biodiversiteitsplannen en – projecten van andere partijen en geven zelf het goede voorbeeld op onze eigen terreinen.

In het voorjaar zijn de resultaten van de pilot om bermmaaisel te verwerken tot bodemverbeteraar (bokashi) bekend. We doen dit omdat we denken op deze manier circulaire omgang met grondstoffen te bevorderen, de biodiversiteit op de agrarische percelen toeneemt en de bodem beter bestand raakt tegen droogte en wateroverlast.

Ons landschap en onze natuur is voor ons heel belangrijk. We willen dat onze inwoners en iedereen die onze gemeente bezoekt hiervan kan genieten. We kijken of alle uitgevoerde deelprojecten uit het project Regie op Wandelen voldoende zijn om genomineerd te worden als wandelgemeente van het jaar 2020.

We willen de jeugd ook interesseren voor ons landschap en onze natuur. We stimuleren alle basisscholen en natuurorganisaties om natuurprojecten op te nemen in het lespakket. De scholen begeleiden we samen met Via Natura om groene lesplekken aan te leggen of uit te breiden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is nog geen opdracht gegeven voor een biodiversiteitsplan. Samen met onze partnerorganisaties op het gebied van natuur en landschap nemen we deel aan een werkgroep om te komen tot meer biodiversiteit. Een belangrijk eerste voorstel vanuit de andere organisaties is dat de gemeente een actiever grondbeleid gaat toepassen, waardoor een domino-effect optreedt bij vrijwillige kavelruil. Ons college moet zich nog buigen over dit voorstel.

We werken wel al aan een voorbeeldboek landschappelijke inpassing. Initiatiefnemers en onze eigen medewerkers krijgen hierin voorbeelden aangereikt van goede landschappelijke inpassing van nieuwe initiatieven. Dit is van belang gelet op de vele verzoeken die worden ingediend tot functieverandering in het buitengebied.

Het bokashiproject (bermmaaisel verwerken tot bodemverbeteraar) liep vorig jaar tegen wettelijke beperkingen aan. Het ministerie wil bokashi pas gaan toestaan als wetenschappelijk is onderbouwd dat er geen negatieve effecten optreden op het gebied van cumulatie van zware metalen, verspreiding van invasieve exoten enzovoort. Een werkgroep onder leiding van de provincie gaat hiermee aan de slag. Totdat het gebruik van bokashi wettelijk is toegestaan kan deze manier van maaiselverwerking niet worden toegepast. Wel werken we met de ODRN aan een ontheffing om al bestaande bokashi-hopen eenmalig toe te kunnen passen.

Alle initiatieven om de wandelmogelijkheden te verbeteren hebben ertoe geleid dat we zijn genomineerd als wandelgemeente van het jaar. Alle 3 de genomineerde zijn als winnaar aangewezen. Het voelde in deze crisis tijd niet goed om een concurrentiestrijd aan te gaan.

Door de actieve benadering van scholen door Via Natura komen er steeds meer initiatieven om schoolpleinen te vergroenen. De subsidie voor de Biezenkamp in Beek is vastgesteld en die voor De Sieppe in Groesbeek verleend.

2.3.5 Wij houden groenvoorzieningen op peil.

De contracten voor groenonderhoud zijn in 2018 opnieuw aanbesteed. In principe ligt daarmee vast dat we de aankomende twee jaar dezelfde A-kwaliteit behouden en dat de aannemer medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt ingezet bij het onderhoud.

Samen met een vertegenwoordiging vanuit de dorpsraad is nagedacht over het vergroenen van Leuth. Dit jaar staat de realisatie hiervan op de agenda. In grijze gebieden zullen klinkers plaats maken voor bomen en planten.

Tot slot zullen wij ook dit jaar weer plantsoenen renoveren en herstellen. Door het veranderende klimaat (lange droogte) zien wij dat bepaalde soorten het steeds zwaarder krijgen. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor biodiversiteit. Daarom proberen steeds vaker andere en nog minder bekende plantsoorten uit in het openbaar groen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Aannemer Dar verzorgt een groot deel van het groenonderhoud in onze gemeente. Zij zetten daarvoor medewerkers in van het Werkbedrijf. Veel van die medewerkers zijn ivm de risico's van het coronavirus thuis. Het was daarom niet mogelijk om per 1 april de formatie te verhogen. Dat betekent dat slechts 1/3 van de medewerkers actief is in het groenonderhoud. Dar zal zich vooral richten op A-locaties zoals plantsoenen langs de hoofdwegen en in centrumgebieden.

De onderbezetting betekent dat plantsoenen in wijken tijdelijk minder vaak onderhoud krijgen. Wij zijn nette plantsoenen gewend (A-kwaliteit). Klachten van inwoners gaan veelal over het (gebrek aan) onderhoud van de Openbare Ruimte. De verwachting op basis van de huidige situatie is dat we terug moeten vallen op B-kwaliteit (twee keer zo veel en hoog onkruid). Als blijkt dat de situatie langer aanhoudt of verergert, dan is zelfs C-kwaliteit denkbaar. Dat betekent vier keer zo veel en hoog onkruid (ten opzichte van A-kwaliteit). We zullen de rest van het jaar voor een groot deel nodig hebben om de plantsoenen weer op orde te krijgen.

Ander werk gebeurt vooral machinaal. Vooralsnog verwachten wij geen problemen op het gebied van bijvoorbeeld boom-, gazon- en bermbeheer.

2.4.1 We werken aan een duurzame gemeente door te werken aan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen gestructureerd aan duurzaamheid. Komend jaar leggen we hier de focus:

Duurzame energie

- We gaan door met successen zoals het Loket Duurzaam Wonen Plus en de stimuleringsregelingen.
- We gaan aan de slag met de uitvoering van de ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019. We willen dat komend jaar de eerste (pilot)projecten voor grootschalige zonneparken worden uitgerold.
- We gaan de discussie aan over windmolens in onze gemeente.

Aardgasvrij wonen

- We stellen een Warmtevisie op.
- We starten met een aantal projecten om gestructureerd huizen te verduurzamen. We richten ons hierbij op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stapjes richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan.

Duurzame mobiliteit

- We blijven werken aan een netwerk van laadpalen voor elektrische auto's.
- We blijven door gaan met het vervangen van de huidige straatverlichting door LED-verlichting.
- We werken op regionaal niveau aan het verduurzamen van het doelgroepenvervoer

Circulaire Economie

- We blijven vanuit afvalverwerking stappen zetten naar een circulaire economie, en we verkennen hoe we dit breder kunnen trekken naar bijvoorbeeld de bouwsector en de sector toerisme en recreatie.

Klimaatadaptatie

- We geven een nadere invulling aan de Regionale Adaptatie Strategie. Hierin staan ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen.

Samen duurzaam handelen

- Samen met de regio werken we aan de verplichte Regionale Energie Strategie.
- We helpen ondernemers een verduurzamingslag te maken.

Duurzaam organiseren

- We gaan onderzoeken of het zinvol is om onze eigen gemeentelijke CO2 uitstoot te monitoren. De CO2-prestatieladder zou hiervoor ingezet kunnen worden.
- We verbeteren de communicatie over duurzaamheid.

We zoeken nieuwe mogelijkheden om het gemeentelijk vastgoed nog verder te verduurzamen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Duurzame energie

Het Loket Duurzaam Wonen Plus informeert wekelijks onze inwoners over mogelijkheden om energie te besparen. Dit gebeurt door persoonlijk contact, telefonisch contact of per email. De stimuleringsregelingen blijken een succes. Voor de subsidie voor energiebesparende maatregelen komt de bodem in zicht. We schatten in dat de regeling voor de zomer is uitgeput. Er is dan sinds 2018 in totaal €1.000.000 aan subsidies verleend voor energiebesparende maatregelen en zonnepanelen.

Er zijn drie pilotprojecten benoemd voor het grootschalig opwekken van zonne-energie op land.

We gaan de discussie aan over windmolens in onze gemeente. Die zal in de tweede helft van dit jaar plaats gaan vinden.

Aardgasvrij wonen

Er is een startnotitie opgesteld voor een warmtetransitievisie. We treffen nu de voorbereidingen voor de aanbesteding.

Ook hebben we een samenwerkingsverband met Oosterpoort opgezet. We hebben een subsidie gekregen van de provincie om te onderzoeken of er draagvlak is in de wijk De Drul voor een pilot aardgasvrij wonen. Daarnaast faciliteren we buurtschappen en VVE's in de zoektocht naar aardgasvrij wonen.

Duurzame mobiliteit

Vorig jaar zijn er 11 openbare laadpalen bijgekomen, dat is een verdubbeling van het aantal laadpalen. Ook dit jaar rollen we het netwerk van laadpalen voor elektrische auto's verder uit.

Daarnaast vervangen we jaarlijks een deel (250 tot 300 lantaarnpalen) van de huidige straatverlichting door LED-verlichting.

De regionale aanbesteding voor het doelgroepenvervoer is net afgerond. Gedurende de contractperiode van 10 jaar is onze ambitie om, uiterlijk 1 januari 2030, te komen tot een volledig emissieloos doelgroepenvervoer.

Circulaire Economie

Op regionaal niveau werken we hard aan de circulaire economie. Een belangrijk onderdeel daarvan is een circulaire grondstoffenbank. We ondersteunen dit door de kansen in onze gemeente aan te dragen. Ook is er een onderzoek uitgezet naar de mogelijkheden voor circulaire economie in de toeristische sector in onze gemeente. Voor de zomer verwachten we de resultaten van dit onderzoek.

Klimaatadaptatie

Er wordt een RAS uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie opgesteld.

Samen duurzaam handelen

We werken actief mee aan een concept-bod voor de Regionale Energie Strategie. Enerzijds door onderdeel te zijn van de werkgroep RES. Anderzijds door actief deel te nemen aan de ruimteateliërs en de stakeholderinteresses. We brengen constant onze visie in op de invulling van ons regionale concept-bod.

Via het Loket Duurzaam Wonen plus adviseren we ook bedrijven over mogelijke duurzaamheidsslagen. Daarnaast voeren we gesprekken met de ODRN over hoe zij ondernemers in onze gemeenten ook kunnen coachen op het gebied van duurzaamheid. In de toeristische sector werken we aan circulariteit. Verder voeren we gesprekken met ondernemers over de mogelijkheden om duurzame energie op te wekken.

Duurzaam organiseren

Er is onderzocht wat het invoeren van de CO₂-prestatieladder betekent. Een raadsvoorstel hierover is in voorbereiding.

De website is verbeterd, maar dit blijft een continu-proces. We werken aan structureler communiceren over duurzaamheid.

De meest voor de hand liggende maatregelen aan onze gebouwen zijn genomen. Nu moeten we verder kijken. Er wordt onderzocht welke maatregelen wij nog kunnen nemen. Voor de zomer verwachten we de resultaten van dit onderzoek.

2.4.2 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma wordt bepaald wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans worden gevonden tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en het geven van ruimte aan initiatieven van inwoners en organisaties.

We gaan een Lokale Adaptatie Strategie (LAS) vaststellen in 2020. Hierin leggen we vast welke projecten we oppakken, wie de projecten gaat trekken en wie eraan meedoen, hoeveel het kost en wie dat gaat betalen. Heldere communicatie hierover is van belang.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er worden momenteel twee sporen gevolgd. Per thema kijken we in regionaal verband welke partij al maatregelen neemt en extra maatregelen wil nemen. Verder kijken we op regionaal niveau welke maatregelen de verschillende gemeenten gezamenlijk willen nemen en welke ze lokaal willen oppakken. Het streven is om na de zomer een concept uitvoeringsplan gereed te hebben.

2.4.3 Wij nemen maatregelen om wateroverlast te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat uit hinder en schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral Breedeweg, Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. De invulling van de gemeentelijke zorgplicht staat beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal 2016-2020. In 2020 zal dit plan worden herzien.

Het rioolstelsel is nooit berekend op waterafvoer ten gevolge van extreme regenval. De te nemen maatregelen ten gevolge van deze wateroverlast moeten we dan ook niet ten laste brengen van de rioolheffing. Deze zou onevenredig stijgen en dan loopt Berg en Dal landelijk uit

de pas.

Door wateroverlastprojecten samen te voegen, proberen we voor subsidies in aanmerking te komen.

Breedeweg

- Door de samenwerking met het Waterschap kunnen we in aanmerking komen voor de landelijke DPRA-subsidie. De aanvraag hiervoor kan in 2020 worden ingediend.
- Door extreme regenval is de parkeerplaats Wilgstraat-Kruksebaan al twee keer ondergelopen met bijna een meter water. Wij hebben een oplossing bedacht voor het traject Knapheideweg richting buurtsuper. Uitvoering staat voor 2019-2021 op de planning.
- Aan het Hemeltje zoeken gemeente en Waterschap Rivierenland ruimte voor een extra wateropvang. Ieder heeft een aandeel van 50% in de kosten.
- Voor de andere grote waterstroom vanaf Klein Amerika-Antoniushweg-Breedeweg is een intentieovereenkomst gesloten tussen gemeente/WSRL en een projectontwikkelaar. De verwachting is dat met de beschikbare grondposities de wateroverlast rondom de "Boys-velden" en de Breedeweg opgelost kunnen worden.
- Vanaf 2021 kunnen we met het Waterschap de uitvoering in de grote waterstromen gaan starten (Knapheidepad-Kruksebaan-buurtsuper en de stroom Klein Amerika-St. Antoniusweg).

Beek

- In 2020 staat de voorbereiding en aanleg van "watersnelwegen" op de planning. Het water uit het Keteldal kunnen we relatief eenvoudig via de Lindenstraat afvoeren naar de groene ruimte tussen de huizen en de N325. Hiervoor moeten we aanpassingen maken in het straatprofiel. Het water uit het Filosofendal kunnen we afvoeren via het tracé Waterstraat, Bongerdstraat, Colonel Ekmanstraat en Reigerstraat.
- De stuwwal droogt langzaam uit. In het Keteldal bestaat de mogelijkheid om water op te vangen en te laten infiltreren in de bodem. Hiervoor gaan we in gesprek met de betreffende grondeigenaren, de gemeente Nijmegen en Vitens.
- Het project "water werkt" is 20 jaar geleden gerealiseerd. Dit kunstwerk heeft ook een belangrijke watervoerende functie. We gaan het restaureren.

Centrum Groesbeek

In het centrum nemen we bij de uitvoering van projecten het aspect wateroverlast meteen mee. We hebben de knelpuntlocaties namelijk in beeld. De maatregelen worden in de bovengrond gezocht. Door aanpassingen van het maaiveld wordt het water naar plekken geleid waar het geen of minder overlast veroorzaakt. Het betreft de reconstructies Kerkstraat, Ottenhofstraat en Mooksestraat/Binnenveld.

Heilig Landstichting

In deze kern hebben we nog geen concrete maatregel in beeld. Er zijn wel optimalisaties in de boven- en ondergrond mogelijk waarbij het hemelwater op een manier wordt verwerkt dat het minder overlast veroorzaakt. Het gaat met name om gemengd afvalwater wat dan op straat komt te staan. Er wordt gedacht aan afkoppelen van woningen. Aangezien Heilig Landstichting daarnaast in een grondwaterbeschermingsgebied ligt weten we niet of dit de meest gewenste maatregel is. Daarnaast hebben we nog geen inzicht in de effecten van hevige neerslag in de vorm van een modelstudie zoals bij kernen Beek en Breedeweg.

Naast deze nieuwe werken, gaat ook het reguliere onderhoud door. Dit bestaat uit diverse reconstructies van riool en wegen. Ook bij deze werken is aandacht voor overlast door water. Daar waar mogelijk maken we werk met werk. In 2020 verwachten we hier nog geen nadere stappen in te kunnen zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Breedeweg

Hier werken we volgens planning aan de voorbereiding. Momenteel realiseren we de eerste grondaankopen op de hellingen rondom Breedeweg.

- Droogdal 1: De ontwerptekeningen voor de waterbergingen Knapheideweg/ Hemeltje

worden gemaakt en ook het landschappelijk inpassingsplan. In verband met de Coronamaatregelen zijn de geplande bewoners bijeenkomsten uitgesteld tot na juli 2020. De uitvoering van het werk start in april 2021 en is vóór juli 2021 gerealiseerd. De maatregelen op het tracé Hemeltje-Wilgstraat-Kruksebaan-buurtsuper binnen de bebouwde kom worden vanaf 2021 voorbereid en uitgevoerd.

- Ook de maatregelen in het droogdal 2: Klein Amerika-Antoniusweg-Groesbeekse Boys-Bredeweg-Bruuk staat in de steigers voor uitvoering in 2021. We streven naar voltooiing in november 2021. Hier wordt met name gesproken met de betrokken grondeigenaren en de voetbalvereniging in verband met grondruilingen. Het beteugelen van de wateroverlast in deze stroombaan 2 moet de realisatie van de woningbouwlocatie hoek Bredeweg/Sint Antoniusweg mogelijk gaan maken.
- In het voorjaar 2020 maken we aanpassingen op het terrein van de buurtsuper Breedeweg. Dit zorgt ervoor dat het regenwater dat zich nu verzamelt op de rijbaan in de hoek Bredeweg/Sint Antoniusweg kan wegstromen naar de Leigraaf. We doen dit in nauw overleg met de eigenaar van het perceel.

De beschreven maatregelen westelijk van de Knapheideweg/Grafwegen moeten zorgen voor een reductie van 70% van het afstromend regenwater ten opzichte van de bui van 30 mei 2016 door de kern Breedeweg.

In de periode 2022-2024 gaan we de maatregelen voor vermindering van de wateroverlast in de drie droogdalen bij Grafwegen en het droogdal bij de 2e Colonjes voorbereiden en realiseren.

Centrum Groesbeek

De reconstructie Kerkstraat/kruising Ottenhofstraat is in uitvoering en de reconstructie Mooksestraat/Binnenveld is aanbesteed en wordt in 2020 uitgevoerd.

Heilig Landstichting

Momenteel wordt door Vitens en de Provincie de verplaatsing van de waterwinputten Brakkenstein onderzocht. Hun voorkeursvariant is verplaatsing naar het oosten. Daardoor komt de kern Heilig Landstichting in het waterwingebied te liggen. Dit beperkt ons sterk in de oplossingsmogelijkheden. De komende jaren zullen we hierover in overleg zijn.

2.4.4 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

Sinds de herindeling is de hoeveelheid restafval per inwoner gestaag gedaald. Gelet op de landelijke VANG doelstellingen is een verdere daling gewenst. We proberen daarom optimalisaties door te voeren in de wijze van inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. In 2020 kan mogelijk gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal starten. Gekoppeld hieraan wordt mogelijk de inzamelfrequentie van restafval verlaagd. Besluitvorming moet nog plaatsvinden.

Ook besteden we meer aandacht aan communicatie en educatie, en het beperken van zwerfafval. We ondersteunen initiatieven, die ertoe leiden dat afval steeds meer als grondstof wordt gebruikt (circulaire economie).

De effecten van het afvalbeleid worden jaarlijks apart gerapporteerd. Afhankelijk van de resultaten worden eventuele aanpassingen voorgesteld.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is nog geen duidelijkheid over eventuele opschaling van de luierverwerking bij ARN. Medio 2020 verwachten we hierover een besluit van ARN. Daarna kan besluitvorming binnen de gemeente plaatsvinden over gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal, en verlaging van de inzamelfrequentie restafval.

Communicatie en educatie loopt conform plan. Er is een raadsvoorstel in voorbereiding voor mogelijkheden van gescheiden inzameling op basisscholen.

Er is een pilot uitgevoerd voor lokaal en circulair verwerken van bermmaaisel. Helaas waren er juridische belemmeringen voor voortzetting van deze pilot.

En alle zakken en minicontainers die Dar namens gemeenten inkoopt zijn inmiddels van gerecycled materiaal en kunnen aan het eind van de levensduur ook weer gerecycled worden.

2.4.5 Verwerking huishoudelijk afval moet betaalbaar blijven.

De kosten van de verwerking van afval blijven toenemen. De oorzaken hiervan zijn divers en liggen niet altijd in de invloedssfeer van de gemeente. Waar mogelijk willen we onze invloed vergroten en we blijven zoeken naar bezuinigingsmaatregelen om te voorkomen dat de

afvalstoffenheffing verder stijgt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De gemeente heeft weinig invloed op de verwerkingskosten van afval. Wel is landelijk het systeem rond verpakkingen gewijzigd waardoor gemeenten alleen nog verantwoordelijk zijn voor en ook alleen vergoed worden voor de inzameling.

Bezuinigingen op de inzameling zijn mogelijk door service verlagende maatregelen. En mogelijk kan 'de vervuiler betaalt' verder worden opgevoerd. Hierover moeten we in het kader van de begroting 2021 besluiten nemen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-22.691	-23.102	-9	-23.111	-23.200	-23.747	-24.026
Baten	9.403	9.487	274	9.761	9.375	9.589	9.803
Totaal programma	-13.289	-13.615	265	-13.350	-13.825	-14.159	-14.224

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Aangenomen moties en amendementen	-	-1	-1	-1	-
1.2 Herinrichting Kerkstraat Groesbeek	-	-	-	-	-
- kapitaallasten herinrichting Kerkstraat Groesbeek	-	-3	-3	-3	-
- lagere dotatie aan voorziening riolering	-	3	3	3	-
1.3 Ontvangstruimte begraafplaats Heselenberg	-2	-1	-1	-1	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-2	-2	-2	-2	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Regeling reductie energiegebruik					
- Rijksuitkering regeling reductie energiegebruik	90	-	-	-	-
- Kosten Regeling reductie energiegebruik	-90	-	-	-	-
2.2 Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)					
- Kosten Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)	-10	-	-	-	-
- Subsidie Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)	10	-	-	-	-

2.3 Afval					
- Kosten DVO Dar	16	16	16	16	-
- dividend Dar	56	8	16	21	-
2.4 Vastleggen zakelijke rechten drukriolering Ubbergen					
- kosten project	-45	-51	-64	-	-
- lagere dotatie voorziening riolering	45	51	64	-	-
2.5 Gebouw begraafplaats Millingen aan de Rijn					
- kapitaallasten	-	-6	-6	-6	-50
- huurinkomsten	-	6	6	6	-
2.6 Natuurlijk groen	-29	-	-	-	-
2.7 Maatwerk Jeugdgezondheidszorg, Gezonde School	-15	-15	-15	-15	-
2.8 Vervangen roostergoot Dorpsplein Groesbeek					
- kosten roostergoot	-12	-	-	-	-
- lagere dotatie voorziening riolering	12	-	-	-	-
2.9 Sporthal Heuvelland	-15	-15	-15	-15	-
2.10 Renovatie brug over Spoorkuil	7	-1	-1	-1	-196
2.11 Asbestsanering GTTC	-9	-	-	-	-
2.12 Verkoop voormalige Gerardus Majellaschool	287	-	-	-	-
2.13 Drainage sportpark de Hove	-7	-	-	-	-
Administratieve overboeking	-26	3	3	3	-
Afrondingsverschillen	2	2	2	2	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	267	-2	6	11	-246
Totaal mutaties programma 2	265	-4	4	9	-246

1.1 1e begrotingswijziging

Tijdens de begrotingsbehandeling op 7 november 2019 zijn een aantal moties en amendementen aangenomen. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om de extra bijdrage voor de sinterklaasintochten (€ 600). In 2020 dekken we deze extra bijdrage uit de post eenmalige subsidies (Zie programma Inwoner). Vanaf 2021 is deze bijdrage verwerkt in het begrotingssaldo.

1.2 Herinrichting Kerkstraat Groesbeek

In 2019 is een extra krediet van € 65.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging van de riolering in de Kerkstraat in Groesbeek. De jaarlijkse kapitaallasten van de deze investering zijn € 2.600 per jaar. Hier staat een lagere dotatie aan de voorziening riolering tegenover voor hetzelfde bedrag. Deze mutatie heeft dus geen invloed op het begrotingssaldo.

1.3 Ontvangstruimte begraafplaats Heselenberg

In oktober 2019 heeft de raad besloten om de ontvangstruimte op begraafplaats Heselenberg te verkleinen en onderhoudsvriendelijk in te richten. Hiervoor is een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld. Dit leidt tot een jaarlijkse kapitaallast van € 1.000 vanaf 2021. Daarnaast hebben we in 2020 eenmalig extra last (€ 2.000) door het afboeken van de restant boekwaarde van het oude gebouw.

2.1 Regeling reductie energiegebruik

We krijgen van het Rijk een Specifieke uitkering reductie energiegebruik van € 90.000. Hetzelfde bedrag nemen we op als kosten. Dit geld moeten we inzetten voor projecten waarmee we inwoners voorlichten en stimuleren om energiebesparende maatregelen te nemen. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.2 Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)

We krijgen van de provincie Gelderland een subsidie van € 10.000 voor het maken van een Transitieplan voor de verduurzaming van wijk D'n Drul in Groesbeek. Hetzelfde bedrag nemen we op als (advies)kosten voor het opstellen van het Transitieplan. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.3 Afval

De afvalbudgetten stellen we bij volgens de DVO Dar 2020. Door landelijke afspraken over wijziging van de kunststofketen vervallen de verwerkingskosten voor kunststofafval (€ 394.000). Daar staat ook een lagere bijdrage van Nedvang tegenover (€ 284.000). Daarnaast zijn de inzamelkosten voor oud papier hoger dan eerder geraamd (€ 28.000) Ook ramen we taakstellende bezuiniging van € 67.000 nu af. Per saldo leiden deze mutaties tot een voordeel van € 16.000.

In onze begroting is rekening gehouden met een opbrengst uit dividend van € 11.000. De dividenduitkering van Dar over 2019 is € 67.000. De uitkering is hoger door het voordelige resultaat van Dar over 2019 en de herijking van de aandelenverhouding. Dit betekent een voordeel van € 56.000.

2.4 Vastleggen zakelijke rechten drukriolering Ubbergen

Eind 2018 is gestart met de inventarisatie om ontbrekende zakelijke rechten voor drukriolering in Ubbergen vast te leggen. De inventarisatie is nagenoeg afgerond. Het is belangrijk om alsnog de zakelijke rechten te vestigen. We rekenen met een looptijd van 3 jaar. De totale kosten hiervan bedragen € 168.000. Deze kosten dekken we door een lagere toevoeging aan de voorziening riolering. Daardoor heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.5 Gebouw begraafplaats Millingen aan de Rijn

De aula op de begraafplaats in Millingen aan de Rijn is in de huidige staat niet meer te verhuren. Er is een uitvaartondernemer die interesse heeft in de huur van de afscheidsruimte. Daarvoor is renovatie van het gebouw noodzakelijk. De renovatiekosten zijn € 50.000. De jaarlijkse kapitaallasten van deze investering zijn € 6.000 per jaar. We dekken deze kosten uit de huuropbrengst van € 6.000 per jaar.

2.6 Natuurlijk groen

Eind 2019 is begonnen met het aanplanten van nieuw groen na de droogte van zomer 2019. Dit is in 2020 afgerond. De extra kosten voor het beplantingsmateriaal in 2020 zijn € 18.000. Daarnaast zijn de kosten voor het onderhoud van gazons € 11.000 hoger.

2.7 Maatwerk Jeugdgezondheidszorg, Gezonde School

Gezonde School is een werkwijze om op een praktische manier aan de gezondheid van scholieren te werken. Daarvoor nemen wij maatwerk af bij de GGD. Per abuis zijn de kosten voor Gezonde School (€ 15.000) niet in de (meerjaren)begroting 2020 verwerkt. Dit corrigeren we nu.

2.8 Vervangen roostergoot Dorpsplein Groesbeek

Het college heeft besloten om de huidige roostergoot op het Dorpsplein te vervangen door een antislip versie. De kosten voor deze nieuwe goot zijn € 12.000. Deze kosten dekken we door een lagere toevoeging aan de voorziening riolering. Daardoor heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.9 Sporthal Heuvelland

We hebben een afrekening ontvangen over 2019 voor de gaskosten van sporthal Heuvelland. We verwachten dat dit tot een structureel nadeel leidt van € 14.500.

2.10 Renovatie brug over Spoorkuil

In 2019 zijn wij eigenaar geworden van de brug over de Spoorkuil. De brug heeft een historische waarde en heeft achterstallig onderhoud. Renovatie van de brug kost € 196.000. Dit leidt tot jaarlijkse kapitaallasten van € 7.840 (vanaf 2021). Voorheen betaalde we jaarlijks € 7.000 voor huur van de gronden aan ProRail. Deze huur komt te vervallen nu wij eigenaar van de gronden zijn. Per saldo leidt dit tot een structureel nadeel van € 840 vanaf 2021. Het besluit tot renovatie is nog niet genomen en moet in de integrale afweging voor 2021 worden meegenomen.

2.11 Asbestsanering GTTC

Tafeltennisvereniging GTTC huurt hun accommodatie van de gemeente. De gevelplaten aan het gebouw bevatten asbest. De kosten voor verwijdering van de asbestplaten zijn € 10.300. De vereniging draagt € 1.500 hierin bij.

2.12 Verkoop voormalige Gerardus Majellaschool

We hebben de voormalige Gerardus Majellaschool (Zevenheuvelenweg 14) verkocht aan Dagelijks Leven om een woonvoorziening te realiseren voor mensen met dementie. Het verkoopbedrag is € 330.000. We moeten de boekwaarde voor de ondergrond van dit gebouw (€ 42.707) afschrijven. Per saldo leidt dit tot een eenmalig voordeel van € 287.000.

2.13 Drainage sportpark de Hove

Bij de herinrichting van het sportpark De Hove in 2011-2012 was er al sprake van een drainage probleem. De voormalige gemeente Millingen aan de Rijn heeft toegezegd, de drainage aan te leggen als diverse maatregelen niet helpen. Deze maatregelen hebben het probleem niet opgelost. Daarom verlenen we alsnog een subsidie van € 7.300 voor de aanleg van drainage.

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal-maatschappelijke-visie

Nota accommodatiebeleid “ontmoeten en verbinden met accommodaties”

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Basisvisie groen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenstructuurplan

Landschapontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsplan

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

- Dar N.V.
- Leisurelands
- Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid
- Vitens N.V.

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pas geboren kind. Maar we regelen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Een sterke economie in de regio heeft namelijk tot gevolg dat in Berg en Dal de werkgelegenheid groeit.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Wanneer er te veel woningen in een buurgemeente gebouwd worden, is er een grote kans dat in andere gemeenten huizen leeg komen te staan. Dit willen we niet en daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel woningen elke gemeente mag bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 We hebben een sterke, lokale economie met volop werkgelegenheid. We hebben in 2050 een circulaire economie.
- 3.3 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.4 We willen goede en betaalbare dienstverlening voor onze inwoners. En om dit te kunnen bieden, werken we samen met andere gemeenten.
- 3.5 Toeristen en recreanten bezoeken graag Berg en Dal.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 We verbeteren onze dienstverlening en blijven ons hiervoor inzetten.

Hiermee bedoelen we met name het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid, het adequaat reageren op e-mails en een consequente ja, tenzij houding naar inwoners en ondernemers.

We gaan door met de ontwikkeling van het Contact Centrum Berg en Dal (CCB). In een goed ingericht CCB is alle informatie over activiteiten van de gemeente beschikbaar voor medewerkers van het CCB. Op deze manier kunnen we steeds beter invulling kunnen geven aan de 'eerstelijns' dienstverlening van de gemeente.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren gaan we in 2020:

1. gratis reisdocumenten, rijbewijzen en gehandicaptenparkeerkaarten (GPK's) aan huis bezorgen;
2. een dagdeel per maand een burgerzakensteunpunt organiseren in zowel Beek, Leuth, Millingen aan de Rijn en Ooij voor eenvoudige producten als paspoorten en rijbewijzen;
3. een nieuw gebruiksvriendelijker afsprakensysteem invoeren voor de balie burgerzaken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In februari zijn wij gestart met de steunpunten voor Burgerzaken in Beek, Leuth, Millingen en Ooij. Ook zijn wij gestart met thuisbezorgen van documenten. De eerste reacties van inwoners zijn positief. Ze verwachten niet dat deze service gratis is. De eigen ervaringen zijn positief, maar het is wel wennen. Het nieuwe afsprakensysteem is inmiddels in gebruik genomen.

3.1.2 Regelmatig meten hoe de tevredenheid bij inwoners en bedrijven is over onze dienstverlening.

In 2020 houden we vinger aan de pols via de statistieken vanuit onze eigen systemen. Zo houden we bijvoorbeeld via het Klant Contact Systeem onze telefonische bereikbaarheid in de gaten.

In 2020 gaan we door met het tevredenheidsonderzoek dat we in 2018 gestart zijn. Vervolgens sturen we bij waar dat nodig is. Zonodig maken we dan een plan van aanpak.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De telefonische bereikbaarheid van de gemeente via het nummer 14024 is goed. Wanneer inwoners nu langer dan 2 minuten in de wacht staan worden zij automatisch doorverbonden naar een extern callcenter. Dit om een snelle afhandeling van vragen te kunnen garanderen.

Het beeld uit de klantonderzoeken blijft positief. Onze inwoners beoordelen onze telefonische dienstverlening en dienstverlening aan de balie van burgerzaken als goed.

3.1.3 Zichtbaarheid raad en betrokkenheid inwoners vergroten

In het coalitieakkoord 2018-2022 is nadrukkelijk ingegaan op de zichtbaarheid van de gemeenteraad en de ruimte die inwoners krijgen om zelf zaken te ontplooien. Maar ook bij besluiten die de raad neemt, is het belangrijk dat de meningen van inwoners -de voors- en tegens- duidelijk zijn en gewogen worden.

In september is gestart met een voorstelronde van de individuele raadsleden aan de inwoners van Berg en Dal. Deze ronde gaat door middel van publicaties in de Rozet en op sociale media. Ook daarna is het bedoeling raadsleden vaker de gelegenheid te geven zich te profileren op onderwerpen.

De betrokkenheid van inwoners krijgt vorm door samen met inwoners spelregels voor burgerparticipatie op te stellen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op 18 februari is een tweede avond georganiseerd over participatie 'hoe werken we met elkaar samen'. Hierbij waren inwoners, ambtenaren, raadsleden en ondernemers/maatschappelijk

middenveld aanwezig. De uitkomsten van deze sessie verwerken we in een nieuwe nota participatie. Op de volgende vragen geven wij antwoorden:

- Hoe gaan we met inwoners om die een initiatief hebben en wat kunnen zij van ons verwachten?
- Hoe betrekken wij onze inwoners bij projecten waar het initiatief bij de gemeente ligt?
- Hoe werken we samen, hoe ziet het proces eruit en wat is ieders rol?

Met deze nota voldoen we aan de regels van de nieuwe omgevingswet. Deze wet verplicht gemeenten op papier te zetten hoe zij omgaan met participatie.

3.2.1 We benutten de kansen van schone technologie voor bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Om onze doelen op het gebied van duurzaamheid te behalen willen wij het lokale bedrijfsleven stimuleren om duurzaamheidsmaatregelen te treffen. Zoals hiervoor is aangehaald gaan wij in 2020 bedrijven met vernieuwende duurzame plannen ondersteunen. Aanvullend zijn diverse acties uit ons Actieplan Duurzaamheid gericht op bedrijven. De resultaten van dit plan staan beschreven onder programma Onze buurt van deze begroting. Het gaat bijvoorbeeld om een verkenning hoe wij als gemeente ondernemers kunnen helpen te verduurzamen, of hoe we stappen kunnen zetten naar circulair ondernemen. Ook de (nieuwe) bedrijventerreinen in onze gemeente nemen we hierin mee.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de sector toerisme en recreatie werken we onder het keurmerk "Green Key" aan een verduurzaming van de sector. Zo voeren we in dit kader bijvoorbeeld een onderzoek uit bij accommodaties om te kijken hoe ze hun afval beter kunnen scheiden. En ook wat er eventueel hergebruikt kan worden. Voor meer informatie over dit circulaire project; zie resultaat "Berg en Dal wordt een Green Destination", onder programma 3.

Verder werken we in het Rijk van Nijmegen hard aan een circulaire economie. In februari is een circulaire raad opgezet. Tegelijk met de bekendmaking van deze raad heeft RvN@ (in opdracht van deze raad) een online circulaire hub opgezet. In deze hub komt al het nieuws, activiteiten en ontwikkelingen rondom de circulaire economie in de regio samen. In de komende periode gaan wij met RvN@ en andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen bekijken hoe wij samen kunnen optrekken bij bepaalde activiteiten.

3.2.2 We hebben aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden.

Winkelgebieden hebben het moeilijk om aantrekkelijk te blijven voor de klant. Samen met de ondernemers vergroten wij de aantrekkelijkheid van de winkelgebieden in Millingen aan de Rijn, Beek en Groesbeek. Dit doen we door de volgende zaken op te pakken.

In Millingen aan de Rijn is draagvlak onder de ondernemers voor meer samenwerking in het centrum. Naar aanleiding van diverse bijeenkomsten met ondernemers is een plan van aanpak uitgewerkt met nieuwe actielijnen om het centrum te versterken. Om dit plan van aanpak ten uitvoering te brengen is nu een traject gestart om in het centrum een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) te formeren. Bij voldoende draagvlak start de BIZ Millingen Centrum per 1 januari 2020. Samen met deze BIZ kunnen wij vervolgens werken aan de versterking van het centrum.

In Groesbeek is in 2017 reeds een BIZ voor het centrum ingesteld. Deze BIZ faciliteren wij ook en wij werken samen met deze vereniging aan het versterken van het centrum. Daarnaast zijn wij in Groesbeek bezig met de afronding van de centrumplannen. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Millingen

Er is sprake van voldoende draagvlak en daarom is per 1 januari 2020 BIZ Millingen Centrum een feit. De nieuwe vereniging wil dit jaar de basis op orde krijgen. Dit jaar staat met name in het teken van het zogenaamde bloemenplan. Het centrum wordt voorzien van hanging baskets, trio

bloemfonteinmasten en bloembakken met passende zomer herfst, -en winterbeplanting. De kosten worden voor de helft betaald door de gemeente en voor de andere helft door de BIZ. Het onderhoud ligt volledig bij de BIZ. Daarnaast worden de volgende activiteiten dit jaar opgepakt:

- Het verzorgen van sfeerverlichting.
- Het onderzoeken van het oprichten van een museum en het instellen van een wandelroute "Millingen in oude Beelden".
- Het uitvoeren van de jaarlijkse winkeliersactie.

Groesbeek

De stand van zaken is te lezen onder programma 2, resultaat "Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij".

3.2.3 We hebben aantrekkelijke bedrijventerreinen.

Op de bedrijventerreinen is circa 10% van de werkgelegenheid in Berg en Dal te vinden. We gaan de kwaliteit van de bedrijventerreinen verder verbeteren. Om groeiende bedrijven te faciliteren is het onder andere van belang om voldoende vrije kavels te hebben. Op dit moment zijn deze schaars. Bij een voorspoedige verkoop van de kavels op bedrijventerrein Hulsbeek fase 1, willen wij in 2020 en 2021 Hulsbeek fase 2 ontwikkelen. We werken een stedenbouwkundig- en een bestemmingsplan uit. Ook gaan we in onderhandeling met de andere grondeigenaren. Vanaf 2022 kan de grond bouwrijp worden gemaakt en worden uitgegeven. De kosten hiervan dekken we binnen de grondexploitatie Hulsbeek uit de opbrengsten van de grondverkoop.

Mocht de verkoop van de kavels van Hulsbeek fase 1 en De Mies tegenvallen, dan is het niet mogelijk om fase 2 te ontwikkelen. We mogen namelijk niet meer dan 3,8 hectare grond in voorraad hebben. In dat geval gaan we aan de slag met de revitalisering van het verouderde gedeelte van het industrieterrein in Groesbeek. Zowel de kwaliteit van de openbare ruimte als van de bedrijfspanden is hier matig. We willen starten met een inventarisatie van de huidige bedrijvigheid op het oude gedeelte. Wat zit hier precies en waar is behoefte aan.

Verder gaan we in 2020 aan de slag met parkmanagement in Groesbeek. Dit om de samenwerking tussen de bedrijven te stimuleren. Goede samenwerking tussen bedrijven (en de gemeente) is essentieel voor het behoud en op termijn verbetering van de kwaliteit van een bedrijventerrein. Bij de verkoop van kavels van Hulsbeek fase 1 bevorderen we het lidmaatschap van parkmanagement. Deze organisatie gaan we op termijn uitbreiden met Hulsbeek fase 2 en met de bestaande bedrijventerreinen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- **De Hulsbeek (Groesbeek)**
Het bedrijventerrein is inmiddels bouwrijp en de kavels kunnen nu uitgegeven worden. Er is meer dan voldoende interesse. Bij de verkoop van de kavels op Bedrijventerrein De Hulsbeek stellen wij het lidmaatschap van een parkmanagementorganisatie niet verplicht. Volgens notariskantoor Bruggink & van Beek is het wettelijk gezien niet mogelijk om een lidmaatschap af te dwingen. Daarnaast is parkmanagement van de ondernemers. Zij moeten het zien zitten en invulling geven aan de activiteiten. Als er geen draagvlak is, levert een verplicht lidmaatschap niks op. Wel zullen wij bij de verkoop van kavels op de Hulsbeek, parkmanagement nadrukkelijk aanbevelen. Ook bieden wij ondersteuning aan bij het vormgeven van het parkmanagement.
- **Molenveld (Millingen aan de Rijn)**
Bedrijven hebben hier de parkeerproblematiek rondom vrachtwagens aan de orde gesteld. Om dit probleem op te lossen trekken we gele lijnen om duidelijk te maken waar wel en waar niet geparkeerd mag worden.
- **Lieskes Wengs**
Fase 2 van dit terrein is ontwikkeld door Lentjes Jansen Vastgoed B.V.. De meeste kavels van fase 2 zijn inmiddels uitgegeven en het terrein is al een tijd woonrijp. Dit jaar willen we zorgen dat de realisatie van deze uitbreiding definitief wordt afgerond. Daarnaast willen wij op Lieskes Wengs (fase 1 en 2) een aantal afwijkingen van het bestemmingsplan oplossen.

3.2.4 We helpen inwoners die een baan zoeken.

In oktober 2019 hebben alle gemeenteraden in de regio Rijk van Nijmegen de 'Nota Arbeidsmarkt en Re-integratie 2020/2024' vastgesteld.

Sectoren als de bouw, de zorg, de techniek en de horeca zijn sectoren met veel personeelstekorten. Dit biedt mooie kansen voor het bemiddelen van inwoners naar werk. Daarom gaat het WerkBedrijf meer praktische scholing aanbieden in goed overleg met werkgevers. Ook biedt het WerkBedrijf verschillende trainingen en motivatieprogramma's aan, afhankelijk van de individuele behoefte van de baanzoekende inwoners.

De beleidsnota heeft als ondertitel: 'Werk voorop!'. We doen het al goed, maar halen alles uit de kast om nog meer te bereiken. We gaan onder meer actief aan de slag met:

- de voorbereiding van de nieuwe Wet inburgering.
- het motiveren van baanzoekenden en de handhavende rol van de gemeente.
- de bestrijding van laaggeletterdheid.
- de dienstverlening aan werkgevers.
- meer lokale inzet van medewerkers van het WerkBedrijf.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar voeren wij een proefproject uit om te zorgen dat statushouders zich beter kunnen redden in ons land. Het gaat om een groep mensen die niet langer verplicht zijn om taallessen (inburgeringsplicht) te volgen, omdat zij niet goed kunnen leren. Deze groep moet vaak lang van een uitkering leven, omdat zij moeilijk aan het werk komen. Er zijn op 28 januari 16 deelnemers begonnen aan taallessen (waarvan 6 uit Berg en Dal), dit duurt een jaar. In mei zal een tweede groep starten. Zij krijgen taallessen, voeren opdrachten uit en krijgen hulp. Bijvoorbeeld bij het voeren van een gesprek met de huisarts of een gesprek over de kinderen op school. Ook doen zij vrijwilligerswerk. Dit proefproject is mogelijk omdat wij hiervoor als gemeenten extra geld krijgen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Onze 4 participatieconsulenten werken vanaf begin maart in Millingen (Kulturhus) en in Groesbeek (Voorzieningshart op de Heuvel) en houden daar groepsbijeenkomsten en individuele gesprekken. Dit is voor inwoners met een uitkering van de gemeente. Iedereen die nog geen betaald werk kan doen, moet vrijwilligerswerk gaan doen (dat heet in de Participatiewet een Tegenprestatie). In de groepsbijeenkomsten leggen de participatieconsulenten uit wat voor vrijwilligerswerk zij kunnen doen. Soms doen mensen al vrijwilligerswerk of verlenen mantelzorg, vaak is dat voldoende. Onze participatieconsulenten letten ook op of de kandidaten moeite hebben met lezen en schrijven. Als dit zo is krijgen zij een programma aangeboden. Vrijwilligers van Stichting Lezen en Schrijven verzorgen dit programma.

De dienstverlening aan werkgevers wordt gedaan door het WerkBedrijf in goede samenwerking met de gemeente. Soms vinden gesprekken met werkgevers plaats samen met de commercieel manager van het WerkBedrijf. We werken aan versterking van deze samenwerking. Dit doen we onder andere door het verder ontwikkelen van Human Capital-agenda's en een 'leven lang ontwikkelen'.

Belangrijk punt uit de beleidsnota 'Werk voorop' is dat het WerkBedrijf meer met de gemeente gaat samenwerken voor de inwoners. Meer contact tussen inkomensconsulenten en participatieconsulenten en consulenten van het WerkBedrijf. Ook onderzoeken we samen met het WerkBedrijf of wij beschut werk vanuit de Participatiewet meer kunnen inzetten voor mensen met een beperking.

3.2.5 Het lokale bedrijfsleven is dynamisch en vernieuwend.

Onder het mom Bedrijvig Berg en Dal werkt de gemeente, in nauwe samenwerking met ondernemers en andere partners, aan de versterking en vernieuwing van de lokale economie. Hierbij geven wij speciaal aandacht voor innovaties, nieuwe verdienmodellen, jonge ondernemers en startende bedrijven.

Als vervolg op Het Beste Idee van Berg en Dal hebben we in 2019 slimme starters geholpen. In

2020 gaan wij verder met deze ondersteuning. Onder andere door begeleiding aan te bieden en door een aantrekkelijke vestigingsplek voor starters te creëren.

Verder zijn er ondernemers die vernieuwende plannen hebben om het bedrijf duurzamer te maken, maar bij de realisatie tegen obstakels aanlopen. Hierbij gaat het onder andere om een gebrek aan kennis, netwerk en financiering. In 2020 willen wij deze partijen gaan ondersteunen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In afstemming met RvN@ en andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen willen wij bedrijven ondersteunen met vernieuwende plannen om bepaalde bedrijfsactiviteiten circulair te maken. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe deze ondersteuning eruit gaat zien.

3.2.6 Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

In 2018 en 2019 hebben wij samen met de gemeente Heumen en de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) gewerkt aan het project "Meer streekproducten in Berg en Dal en Heumen". Streekproducten zijn goed voor het milieu (minder voedselkilometers bijvoorbeeld) en voor de economie (betere prijs voor de boeren bijvoorbeeld). Tijdens het project hebben wij onder andere producenten geholpen met de ontwikkeling en het op de markt brengen van nieuwe streekproducten. In 2020 willen wij samen met de gemeente Heumen en ZLTO het project een vervolg geven. Onder andere weer met ondersteuning voor productontwikkeling en inspiratiesessies.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Wij zijn met ZLTO Rijk van Nijmegen en de gemeente Heumen in gesprek over het vervolg op het project "Meer streekproducten in Heumen en Berg en Dal". De verwachting is dat er voor de zomer duidelijkheid is. In het najaar kan dan het vervolgproject van start gaan.

3.3.1 We gaan de in 2019 geactualiseerde woonagenda uitvoeren.

Eind 2019 ronden we de actualisatie van de Woonagenda af. Op basis van de door de raad gemaakte keuzes zullen we tot uitvoering hiervan overgaan.

- In overleg met de hierbij betrokken marktpartijen zullen we de bestaande woningbouwplannen tegen het licht houden en daar waar nodig of wenselijk – in gesprek gaan over aanpassing van bestaande plannen.
- We gaan ook in gesprek met initiatiefnemers over mogelijke nieuwe plannen, daar waar deze een goede aanvulling op de bestaande woningvoorraad en plannen vormen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan vrije kavels, CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) en vormen van duurzame huisvesting, huisvesting voor spoedzoekers, al dan niet in de vorm van experimenten.
- We gaan in gesprek met de woningcorporaties over uitbreiding van het aantal sociale huurwoningen.
- We proberen in overleg met de corporaties en marktpartijen de doorstroming op de gemeentelijke woningmarkt te bevorderen zodat meer woningen voor starters vrijkomen.
- Daarnaast zien wij kansen voor starters in vrijkomend maatschappelijk vastgoed. We gaan hierover in gesprek met de eigenaren van dit vastgoed.
- We zorgen voor voldoende woningen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een tweetal themabijeenkomsten georganiseerd met de raad welke een belangrijke input geven voor het Actieplan Wonen. Wij hopen het Actieplan voor de zomer aan te leveren aan de raad.

3.3.2 We helpen woningzoekenden met een laag inkomen om een passende woning te vinden.

We maken afspraken met de woningcorporaties over het bouwen en verkopen van huurwoningen. We gaan door met het verstrekken startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen. Omdat het bestaande budget aan leningen volledig is uitgeleend stellen we extra leenbudget ter beschikking. Als er van een soort woning te weinig zijn, geven we voorrang aan plannen waarin dat soort woningen is opgenomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn in gesprek met de woningcorporaties over de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte van sociale huurwoningen voor de komende 10 jaar. Op basis hiervan passen de corporaties ook hun portefeuillestrategie aan. We hopen voor de zomer een gezamenlijk beeld te hebben van de prestatieafspraken.

De raad heeft een half miljoen extra budget vastgesteld voor de Starterslening. We gaan een kleine evaluatie middels enquête uitvoeren voor de uitwerking van de regeling.

3.3.3 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. Hiervoor is in 2019 de regeling Toekomstbestendig wonen vastgesteld als vervanger van de Blijverslening en de Duurzaamheidslening. Hierdoor kunnen mensen maatregelen om langer thuis blijven wonen combineren met het verduurzamen van de woning. We gaan de werking van regeling Toekomstbestendig wonen eind 2020 evalueren.

We stemmen met onze buurgemeenten af welke woningen waar worden gebouwd, zodat er binnen de regio voldoende woningaanbod en keuzevrijheid is voor woningzoekenden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit jaar gaan we evalueren hoe de regeling toekomstbestendig wonen werkt. In het tweede kwartaal wordt een regiomonitor ontwikkeld om regiobreed af te stemmen en bij te kunnen sturen.

3.3.4 Steeds meer woningen in Berg en Dal zijn duurzaam.

Met de corporaties Waardwonen en Oosterpoort zijn afspraken gemaakt om energielabel A te halen in respectievelijk 2025 en uiterlijk 2028.

We zetten de samenwerking met Oosterpoort en andere belanghebbende partijen voort om te komen tot een aardgasloze kern. In 2020 wordt een keuze gemaakt in welke wijk / buurt bewoners actief worden gestimuleerd en gefaciliteerd om zich voor te bereiden op een aardgasloze toekomst.

Energieneutraal wonen blijft uitgangspunt in alle bouwplannen.

De doelstelling voor verduurzaming van de particuliere woningvoorraad valt binnen de gehele duurzaamheidsdoelstelling van een jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de gemeente. In het kader hiervan blijven we ook inzetten op het subsidiëren van zonnepanelen en isolatie van woningen. In 2019 is hiervoor een bedrag van € 500.000 ter beschikking gesteld. We verwachten dat dit bedrag in de loop van 2020 volledig zal zijn uitgegeven. Op dat moment gaan we ook bekijken of we de regeling verlengen.

De regeling Toekomstbestendig Wonen levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de woningen in de gemeente (zie verder onder 3.3.2).

Stand van zaken Voorjaarsnota

We starten met bewonersparticipatie in één of twee gekozen wijken om te ervaren of en hoe inwoners bereid zijn vrijwillig stappen te zetten om de wijk voor te bereiden op een aardgasvrije toekomst.

3.4.1 Als opdrachtgever zijn wij duidelijk wat we van samenwerkingsverbanden verwachten.

We zijn opdrachtgever voor samenwerkingsverbanden zoals de omgevingsdienst, de modulair gemeenschappelijke regeling, het Gemeenschappelijk Orgaan, enzovoorts. Onze opdrachten aan de samenwerkingsverbanden bestaan grofweg uit 2 delen: inhoud en financiën. Wat willen we bereiken en hoeveel mag dit kosten?

De opdrachten die we aan de samenwerkingsverbanden geven maken we scherp en duidelijk. Aangezien er veel samenwerkingsverbanden zijn, gaan we in 2020 ons richten op twee samenwerkingen die in beweging zijn dit jaar: de ODRN en Arnhem-Nijmegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Regio Arnhem Nijmegen (RAN)

De plannen voor de versterking van de samenwerking in de regio Arnhem en Nijmegen gaan uit van facultatieve opgaven. De raad kan jaarlijks bepalen aan welke van de 5 opgaven de raad wil mee doen. Vooraf wordt concreet gemaakt welke concrete producten een opgave oplevert en wat hiervan de kosten voor de deelnemende gemeenten zijn. Gemeenten kunnen dus jaarlijks bepalen of en aan welke opgaven ze als individuele gemeenten mee doen. Jaarlijks is er dus een helder moment waarop we verwachte kosten en baten tegen elkaar af kunnen wegen.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)

De organisatorische en financiële problematiek van de ODRN is geanalyseerd. De analyse is vertaald naar een ontwikkelagenda. Inmiddels is gestart met de uitvoering hiervan op basis van drie pijlers: Gezamenlijkheid, Zakelijkheid en Nieuwe wetgeving.

3.4.2 We betrekken de raad op verschillende manieren in de samenwerking die we met andere gemeenten hebben.

Portefeuillehouders koppelen duidelijk terug naar de raad over zaken die spelen in de samenwerkingen.

In de raads werkgroep Samenwerkingen bespreken we:

- Onze opdrachten naar de samenwerkingen: zijn we duidelijk en hoe sturen we? Hierin richten we ons op de ODRN en Arnhem Nijmegen.
- Wat raadsleden in de samenleving hebben opgehaald over de effecten van de samenwerkingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Regio Arnhem Nijmegen (RAN)

Er is afgesproken om de plannen voor de versterkte samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen voorafgaand aan de besluitvorming te bespreken in de raads werkgroep Samenwerkingen.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)

Voor de ODRN werken we met de opdrachtgevers aan een betere regionale afstemming, zodat we een eenduidigere vraag aan de ODRN stellen. Dit doen we ook in het kader van de komst van de Omgevingswet.

3.4.3 We bereiden ons voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten op ruimtelijk gebied. De werkzaamheden voor 2020 zijn gericht op een soepele overgang naar de Omgevingswet. Dat betekent onder andere het opleiden van personeel en het uitwerken van werkprocessen. Dit doen wij in samenwerking met de ODRN, omdat de ODRN een groot deel van de Omgevingswet voor ons gaat uitvoeren. Daarnaast stellen we een Omgevingsvisie op als beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De inwerkingtreding van de Omgevingswet, oorspronkelijk voorzien op 1 januari 2021, is opgeschort. Medio mei neemt de minister een besluit over de datum waarop de Omgevingswet in werking treedt. Als de nieuwe datum bekend is, passen wij de planning voor de invoering van de Omgevingswet in onze organisatie aan.

Wij hebben samen met de regiogemeenten en de provincie een opdracht gegeven aan de ODRN voor het invoeren van de Omgevingswet. Verder zijn wij gestart met de uitvoering van de Routekaart implementatie Omgevingswet. Wij liggen met de uitvoering op schema. Wij informeren u twee keer per jaar over de voortgang. De aanbesteding voor de omgevingsvisie loopt. Wij hopen in het derde kwartaal 2020 met de uitvoering te starten. Vaststelling van de omgevingsvisie voorzien wij eind 2021.

3.4.4 Onze opdrachten naar de ODRN zijn duidelijk en inhoud en financiën zijn in evenwicht.

De komende jaren zal de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) voor Berg en Dal zich voornamelijk richten op de basistaken. Binnen deze basistaken komen er wel nieuwe vraagstukken op de ODRN af. Zo moeten gemeenten en ODRN zich in 2019 en 2020 klaarmaken voor de gevolgen van de Omgevingswet. Ook het thema energietransitie zorgt mogelijk voor een verschuiving van de werkzaamheden. Dit heeft gevolgen voor de financiële bijdrage en/of voor de hoeveelheid werk die de ODRN voor ons kan verzetten. We moeten dan gaan prioriteren.

In 2020 richten we ons ook op het verbeteren van de samenwerking tussen gemeenten en ODRN, begrotingscyclussen van gemeenten en ODRN worden beter op elkaar afgestemd, werkplannen worden eerder opgesteld en vastgesteld en capaciteitsproblemen m.b.t. bovengenoemde thema's worden in beeld gebracht.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het verbetertraject van de samenwerking bij de ODRN is al ingezet. Het eerste zichtbare resultaat is dat de opdrachtgevers, gemeenten en provincie, het gezamenlijke eigenaarschap op zich nemen. Daardoor is er in het Algemeen Bestuur consensus over de te volgen koers. Voor de zomer zijn alle gemeenteraden op de hoogte gebracht en in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze op dit traject te geven.

De aannahme dat we binnen de basistaken nog kunnen prioriteren vinden we bij nader inzien niet realistisch. We zijn tot het inzicht gekomen dat we vooral realistisch moeten begroten, om achteraf niet steeds met grotere aantallen aanvragen en handhavingzaken geconfronteerd te worden. Binnen het Algemeen Bestuur van de ODRN is ook de lijn afgesproken dat een gemeente die niet realistisch begroot achteraf een hoger uurtarief gaat betalen voor de meerkosten. Dit moet stimuleren dat gemeenten realistisch begroten.

3.5.1 In de periode 2017-2020 stijgen de toeristische bestedingen met 4%.

Ook het aantal toeristische bezoeken en overnachtingen willen we laten stijgen met 4%. We willen groeien maar wel verantwoord. Kwaliteit is net zo belangrijk als kwantiteit. Daarom zetten we ook in op thema's als zorgeloos op vakantie en Green Destination.

Samen met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) werken we aan een plan voor de regio op basis van het document van Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) "Perspectief 2030" waarin toerisme wordt beschouwd als middel om de leefbaarheid te vergroten in plaats van als doel op zichzelf. Kwaliteit dus in plaats van kwantiteit. We gaan in overleg met eigenaren van vastgoed met ontwikkelkansen voor toerisme.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het aantal overnachtingen zal vanwege de coronacrisis lager zijn dan normaal gesproken. Cijfers hierover zijn hierover nog niet bekend.

De uitwerking van Perspectief 2030 op het niveau van Arnhem-Nijmegen en het Rijk van Nijmegen is nog niet afgerond.

3.5.2 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

Via de Ongehinderd App en de website zorgeloosopvakantie.nl blijkt welke accommodaties in onze gemeente (en in het Rijk van Nijmegen) toegankelijk zijn. Het aantal locaties in onze gemeente in de Hoge Nood App verdubbelt (nu circa 10).

Toegankelijke pleisterplaatsen (circa 3 in onze gemeente) met daaraan gekoppeld toegankelijke routes brengen we in beeld voor bezoekers die hierop aangewezen zijn. Deze zijn te vinden op de website zorgeloosopvakantie.nl en worden via kaartmateriaal in beeld gebracht.

We promoten onszelf met Toerisme VAN als toegankelijke regio/ gemeente.

Bij noodzakelijke aanpassingen van onze speeltuinen nemen we de verbetering van de toegankelijkheid van de speeltuin mee in het nieuwe ontwerp. Er zijn al contacten met de organisatie Speeltuinenbende. Inwoners en bezoekers profiteren van deze aanpassingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ondanks communicatie hierover is het aantal locaties op de Hoge Nood App nog niet toegenomen. We blijven hier aandacht aan besteden.

Acht overnachtingsaccommodaties met goede voorzieningen staan op de website Zorgeloosopvakantie.nl. Als er geschikte accommodaties bijkomen, plaatsen wij deze ook op de website.

Er zijn nog geen nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de pleisterplaatsen. Het Wijnbouwcentrum is nog bezig met het maken van een toegankelijke route.

De Speeltuinbende heeft een presentatie gegeven over de aanbevelingen die zij heeft voor de gemeente Berg en Dal voor het verbeteren van de toegankelijkheid van de speeltuinen in de gemeente. Met deze aanbevelingen gaan wij aan de slag.

3.5.3 Wandelaars weten onze gemeente te vinden.

We doen in 2020 mee aan de wedstrijd “wandalgemeente van het jaar” en besteden aandacht aan het 50 jarig bestaan van de N70 met andere betrokken partijen (zoals Staatsbosbeheer).

Afhankelijk van de behoefte, realiseren we nog meer dorpsommetjes, samen met inwoners uit onze dorpen. Deze komen op de website wandeleninbergendal.nl.

We zorgen ervoor dat er ook routes en/of wandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor minder validen en dat deze goed gevonden worden via onder andere zorgeloosopvakantie.nl en wandeleninbergendal.nl.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In verband met het coronavirus heeft de organisatie van Wandelkrant Te Voet samen met de genomineerde gemeenten Berg en Dal, Westerwolde en Winterswijk besloten geen verkiezingsstrijd te organiseren. Gezamenlijk kijken de partijen naar een andere, passender invulling van het op de kaart zetten van de 3 wandelgemeenten.

3.5.4 Toeristen weten waarom ze Berg en Dal moeten bezoeken.

We doen mee aan (regionale) campagnes zoals Gelderse Streken om onze gemeente blijvend op de kaart te zetten.

In 2019 vinden voorbereidingen plaats om het fietsknooppuntennetwerk in het Rijk van Nijmegen te verbeteren. Dit is gereed of nog in uitvoering in 2020.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Hierover is nog niets te melden.

3.5.5 Fietsers weten onze gemeente te vinden.

Wij blijven jaarlijks ons fietsroutenetwerk verbeteren en uitbreiden. Dit ten behoeve van toerisme, maar ook voor verbetering van woon- werkverkeer. Zo heeft de raad de wens uitgesproken om bestaande fietspaden te verbreden en zo een veilige ruimte te bieden aan bijvoorbeeld de toename van de sneller rijdende e-bikes (motie 20, begroting 2019). In veel gevallen betreft het verbreden van fietspaden kostbare aangelegenheden. In de tweede helft van 2019 behandelen we deze motie en stellen we daarom prioriteiten; welke fietspaden gaan we in 2020 en verder als eerste aanpakken.

Ook starten we in de tweede helft van 2019 met een nieuwe samenwerking over de landsgrens om de bestaande fietspaden, waaronder die langs de voormalige spoorlijn Nijmegen – Kleve, uit te bouwen en breed te promoten in 2020. De Euregio Rijn-Waal heeft op ons verzoek het initiatief genomen om een dergelijk overleg op te starten.

Voor verdere acties op dit vlak zie onder programma 'Onze buurt'.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De in 2019 ingezette samenwerking om grensoverschrijdende fietspaden te verbeteren én te promoten zetten we in 2020 voort. Ook werken we in 2020 samen met het Routebureau Arnhem – Nijmegen aan een algehele update én verdere verbetering en mogelijk ook uitbreiding van het fietsknooppuntensysteem.

Daarnaast werken we in 2020 samen met de gemeente Lingewaard verder aan de realisatie van een fiets- en voetveer tussen Bemmelen en Ooij-Groenlanden. Met deze veerdiensten kunnen we meer routes in bijvoorbeeld '8'-vorm aanbieden in de brede regio.

Het is om reden van capaciteit er niet van gekomen om in 2019 de motie 20 te beantwoorden. In 2020 bieden we de raad alsnog een plan aan voor bredere en veiligere fietspaden in de gemeente Berg en Dal.

3.5.6 Berg en Dal wordt een Green Destination.

Green Destinations is een middel om duurzaamheid en toerisme te verbinden. Vanuit toeristisch oogpunt biedt het kansen om ons te positioneren en verder te ontwikkelen als groene, duurzame bestemming en daarmee een nieuwe doelgroep te bereiken. Vanuit duurzaamheid biedt het kansen om de toeristische sector te motiveren en activeren om te verduurzamen met aandacht voor de thema's milieu, mens, landschap, cultuur.

Onze toeristische ondernemers doen mee aan een keurmerk (zoals bijvoorbeeld Green Key) zodat ze informatie over en hulp krijgen bij duurzaam ondernemen. Een kennisbijeenkomst maakt onderdeel uit van dit aanbod.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Green Key traject dat we willen starten met een kennisbijeenkomst is nog niet gestart. Wij gaan dit samen met de Stichting Toerisme en Recreatie en de provincie Gelderland plannen als de coronacrisis voorbij is.

Een aantal accommodaties zijn inmiddels bezocht in verband met een onderzoek naar het produceren van en beter gescheiden afvoeren van afval. In het eerste halfjaar verwachten wij een terugkoppeling te kunnen geven van dit advies.

3.5.7 We hebben een (extra) seizoens fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij.

Afhankelijk van de procedure zijn de voorbereidingen (infrastructuur, juridisch) voor dit veer afgerond of gaande in 2020. Als het meezit, kan er al een veer varen in de loop van het seizoen van 2020. Dit veer betekent een uitbreiding van het toeristisch/ recreatieve aanbod voor bezoekers en inwoners.

Rekening houdend met duurzaamheid en toegankelijkheid treffen we voorbereidingen voor een elektrisch veer en zijn de toegangspaden naar het veer ook geschikt voor minder validen, duofietsen etc.

Ter hoogte van de locatie van het veer zijn cultuurhistorische sporen te vinden van de IJssellinie en de Mauritslinie. Via het veer willen we deze met de gemeenten Lingewaard en Zevenaar, Stichting Beleef onze Waal zichtbaar en beleefbaar maken. Het fiets-voetveer draagt dus bij aan uiteenlopende opgaven van onze gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De potentiële exploitant heeft besloten niet verder te gaan in dit traject. Wij zijn nu weer op zoek naar een partij die de exploitatie kan doen van deze fiets-voetveerverbinding. Een eerste gesprek hebben wij gehad. Verder zijn wij in gesprek met partijen die een fiets-voetveer ter beschikking hebben of kunnen helpen bij het vinden hiervan. Ten slotte hebben wij een gesprek gehad bij Rijkswaterstaat over de vergoedbaarheid over deze verbinding. Wij hebben geen zicht op het verloop en de slaagkansen van dit project, omdat we van veel niet beïnvloedbare factoren afhankelijk zijn.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-9.086	-6.754	-948	-7.702	-7.529	-7.223	-7.253
Baten	2.346	1.790	-95	1.695	1.872	1.850	1.827
Totaal programma	-6.740	-4.964	-1.043	-6.007	-5.657	-5.373	-5.426

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Aangenomen moties en amendementen	-133	-	27	27	-
1.2 Routekaart implementatie Omgevingswet	-470	-184	-	-	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-603	-184	27	27	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Realisatie fiets- voetveer Bommel- Ooij	-10	-	-	-	-
2.2 Oprichting BIZ Millingen Centrum					
- kosten en bijdrage BIZ	-21	-19	-19	-19	-
- opbrengst BIZ belasting	15	15	15	15	-
2.3 Rechtspositieregeling raads- en commissieleden	-12	-12	-12	-12	-
2.4 Verbeterplan ODRN	-345	-294	-139	-139	-
2.5 Bijdrage Versterkingsproces regio Arnhem Nijmegen	-	-282	-282	-282	-
2.6 Financiële afwikkeling beëindiging Stadsregio Arnhem-Nijmegen	23	-	-	-	-
2.7 Formatie-uitbreiding Ruimtelijke Ordening	-62	-62	-62	-62	-
2.8 Arbeidsparticipatie	35	25	22	26	-
Administratieve overboeking	-64	-	-	-	-
Afrondingsverschillen	1	1	1	1	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-440	-628	-476	-472	-
Totaal mutaties programma 3	-1.043	-812	-449	-445	-

1.1 1e begrotingswijziging

Tijdens de begrotingsbehandeling op 7 november 2019 zijn een aantal moties en amendementen aangenomen. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om de verhoging van de toeristenbelasting. In 2020 berekenen we de verhoging van de toeristenbelasting voor 50% door en vanaf 2021 voor 100%. De lagere opbrengst in 2020 dekken we ten laste van de Algemene reserve. Daarnaast komt er in de jaren 2022 tot en met 2026 een extra verhoging van € 26.500 per jaar. Deze extra opbrengst voegen we weer toe aan de Algemene reserve. Zie ook Programma Ons geld 1.1.

1.2 Routekaart implementatie Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Dit project heeft dan ook geen invloed op het begrotingssaldo. Zie ook Programma Ons geld 1.3.

2.1 Realisatie fiets-/ voetveer Bemmel- Ooij

Voor de realisatie van het fiets-/ voetveer Bemmel- Ooij is € 10.000 nodig. De te verwachten kosten zijn in ieder geval voor advieskosten bureau Stroming. Eventuele bijkomende kosten zijn moeilijk in te schatten omdat we in dit traject afhankelijk zijn van veel niet beïnvloedbare factoren. Zoals onder meer het feit dat de exploitant van het fiets-voetveer zich heeft teruggetrokken.

2.2 Oprichting BIZ Millingen Centrum

In Millingen aan de Rijn is een traject gestart om het centrum te versterken. We wilden een Bedrijveninvesterszone (BIZ) opzetten. In oktober 2019 heeft de raad besloten om een BIZ-belasting in te stellen voor het centrum in Millingen aan de Rijn. De uitslag van de draagvlakmeting was positief, dus de BIZ is per 1 januari 2020 van start gegaan. Wij dragen eenmalig € 2.000 bij voor de opstartkosten en onze jaarlijkse bijdrage aan het fonds is € 3.500. De belastingopbrengst is per jaar € 15.000. Deze opbrengst gaat ook naar het ondernemersfonds.

2.3 Rechtspositieregeling raads- en commissieleden

In januari 2020 heeft de raad de Verordening rechtspositieregeling raads- en commissieleden 2020 vastgesteld. De wijziging van de rechtspositieregeling leidt tot extra reiskosten en een hogere vergoeding voor de fractievoorzitters. Per saldo zijn de extra kosten € 11.600 per jaar.

2.4 Verbeterplan ODRN

Sinds juli 2019 is bekend dat de organisatorische en financiële situatie van de ODRN zorgelijk is. De organisatie draait met verlies. Met behulp twee externe adviseurs is de situatie geanalyseerd. Er zijn verschillende oorzaken voor het verlies. De analyse is door het Algemeen Bestuur erkend.

Half november heeft het Algemeen Bestuur deze analyse vertaald naar concrete stappen en een bijbehorend investeringsbudget (ook voor de invoering van de omgevingswet). In de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) op 20 december is een principe-besluit genomen op de punten die in dit voorstel zijn opgenomen.

Met dit voorstel is zo snel mogelijk werkbudget vrij gemaakt voor de ODRN.

De bijdrage voor het verbeterplan betalen we in 2020 en 2021. Daarnaast is er ook een tijdelijke verhoging van het uurtarief van € 6 in 2020 en 2021. In 2022 en 2023 is deze verhoging € 3. De ODRN verwacht dat vanaf 2024 geen verhoging meer nodig is.

2.5 Versterkte regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen

Op dit moment loopt het proces voor de versterking van de regio AN. In het najaar nemen 18 colleges en raden hierover een besluit. Voor 2020 heeft deze samenwerking nog geen aanvullende financiële consequenties.

In de huidige begroting is sprake van een vaste jaarlijkse bijdrage per inwoner. Daarnaast is de afgelopen jaren sprake geweest van diverse incidentele bijdragen. De nieuwe samenwerking vraagt naast een vaste bijdrage een bijdrage per opgave. Vanaf 2021 is naar verwachting een structurele uitzetting van ca. 280.000. Hiervoor kan de gemeente regionaal aansluiten bij 5 verschillende opgaven. Het betreft grote opgaven die regionaal het beste opgepakt kunnen worden. De deelname aan de opgaven is facultatief en deze afweging kan het college/ de raad ook per opgave maken.

2.6 Financiële afwikkeling beëindiging Stadsregio Arnhem - Nijmegen

De gemeenschappelijke regeling Stadsregio Arnhem - Nijmegen is beëindigd. De afgelopen periode is financieel alles afgewikkeld. Voor onze gemeente betekent dit dat wij nog een bedrag van € 22.933 ontvangen.

2.7 Formatie-uitbreiding Ruimtelijke Ordening

Er is binnen de formatie van het onderdeel ruimtelijke ordening van de afdeling Beleid sprake van achterstand in de werkzaamheden. Naast concrete zaken zoals verwerken aanvragen bestemmingsplanwijzigingen van ondernemers en inwoners, blijven ook beleidsmatige zaken te lang liggen: horecabeleid, beleid permanente bewoningen, kostenverhaal/leges, kunnen inspringen op stikstofproblematiek. Hierdoor kan er onvoldoende snel werk gemaakt worden van ruimte voor extra woningen en blijven vragen van inwoners en bedrijven onnodig lang liggen, met de nodige maatschappelijke en economische gevolgen. Hiervoor is extra formatie hard nodig. We hebben deze formatie gedeeltelijk en tijdelijk kunnen halen uit de flexibele schil. We hebben echter formatie-uitbreiding nodig. Dit leidt tot extra structurele kosten van € 62.000.

2.8 Re-integratie Participatiewet

De rijksbijdrage voor het onderdeel re-integratie van de Participatiewet betalen we door naar de MGR. De rijksbijdrage is bij de decembercirculaire 2019 bijgesteld. Hierdoor ontvangt de MGR een lagere bijdrage van ons. Dat leidt op dit programma tot een voordeel van € 35.000. Zie ook programma Ons geld (2.2).

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

De re-integratieverordening MGR

Re-integratieverordening-rijk-van-nijmegen

Nadere-regels-en-beleidsregels-re-integratieverordening-participatiewet-mgr-rijk-van-nijmegen

De financiële verordening MGR

Inkoopbeleid MGR

Het Werkbedrijf

Inrichtingsplan-module-werkbedrijf

Werkzoekende

Sociaal Maatschappelijke Visie 2015

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV
Strategische agenda 2020 Euregio

Woonagenda 2017-2025

Verbonden partijen

- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen
- Euregio (Rhein-Waal)
- Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen
- Grenzland Draisine GMBH
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
- Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen
- Stichting Rijk van Nijmegen@
- Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Ons geld. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2020.

Onder het kopje 'Financiën' zijn wel mutaties opgenomen en toegelicht.

Programma Ons Geld Programmabegroting 2020

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-9.557	-5.895	0	-5.895	-6.289	-6.734	-6.874
Baten	72.439	68.702	667	69.369	69.052	68.828	69.090
Totaal programma	62.882	62.807	667	63.474	62.763	62.095	62.216

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Aangenomen moties en amendementen	133	-	-27	-27	-
1.2 Onderhoud gymzalen SPOG	11	11	11	11	-
1.3 Routekaart implementatie Omgevingswet	470	184	-	-	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	614	195	-16	-16	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Dividenduitkering BNG en Vitens	-191	-162	-162	-162	-
2.2 Algemene uitkering gemeentefonds	255	264	272	273	-
2.3 Bijdrage Algemene reserve; frictiekosten vm gemeentehuis Ubbergen	-11	-11	-11	-11	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	53	91	99	100	-
Totaal mutaties programma 4	667	286	83	84	-

1.1 1e begrotingswijziging

Tijdens de begrotingsbehandeling op 7 november 2019 zijn een aantal moties en amendementen aangenomen. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om de verhoging van de toeristenbelasting. In 2020 berekenen we de verhoging van de toeristenbelasting voor 50% door en vanaf 2021 voor 100%. De lagere opbrengst in 2020 dekken we ten laste van de Algemene reserve. Daarnaast komt er in de jaren 2022 tot en met 2026 een extra verhoging van € 26.500 per jaar. Deze extra opbrengst voegen we weer toe aan de Algemene reserve. Zie ook programma Onze gemeente 1.1.

1.2 Onderhoud gymzalen SPOG

In juni 2019 heeft de raad een bedrag van € 324.000 beschikbaar gesteld voor het noodzakelijke onderhoud van de gymzalen bij Basisschool Breedeweg en 't Vossenhol. Volgens de regelgeving moeten we deze investering activeren. Daarom hebben we het bedrag gestort in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten. Hierdoor zijn de kapitaallasten tijdens de looptijd van de investering volledig gedekt. Zie ook programma Inwoner (1.2).

1.3 Routekaart implementatie Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Dit project heeft dan ook geen invloed op het begrotingssaldo. Zie ook Programma Onze gemeente 1.2.

2.1 Dividend BNG en Vitens

We krijgen over 2019 een lagere dividenduitkering van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Dit leidt tot een nadeel van € 162.000. We hebben inmiddels bericht ontvangen van de BNG dat we het dividend sowieso later krijgen, maar gezien alle corona maatregelen is het onzeker of we in 2020 een dividenduitkering ontvangen.

Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een enorme investeringsopgave. Daarom heeft Vitens eind 2019 besloten om geen dividend uit te keren over het boekjaar 2019. Voor ons leidt dat tot een nadeel van € 29.000.

2.2 Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering is bijgesteld volgens de decembercirculaire 2019. De bijstelling leidt tot een voordeel van € 255.000. Hierbij houden we rekening dat we de in 2019 ontvangen suppletie uitkering sociaal domein van ruim € 400.000 ook voor 2020 en volgende jaren ontvangen. Eind 2020 krijgen we van het Rijk te horen hoe hoog deze uitkering is.

2.3 Bijdrage algemene reserve; frictiekosten voormalig gemeentehuis Ubbergen

Het voormalig gemeentehuis in Ubbergen is verkocht. In december 2019 is de akte bij de notaris gepasseerd en is de overdracht definitief. De frictiekosten (€ 10.950) komen daardoor te vervallen. Deze kosten werden gedekt door een bijdrage uit de Algemene reserve. Die bijdrage vervalt ook. Daardoor heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo. Zie ook programma Overhead 2.1.

Beleidskaders

[BBV \(Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten\)](#)

[Notitie rente van de commissie BBV](#)

[Notitie overhead van de commissie BBV](#)

Notitie riolering van de commissie BBV

Notitie waardering vastgoed van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2017 (art. 212 GW)

Controleverordening Groesbeek 2015 (art. 213 GW)

Belastingverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Groesbeek 2015

Nota inkoopbeleid Berg en Dal 2016

Financieringsstatuut

Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Groesbeek 2015

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

- Bank Nederlandse gemeenten
- Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Overhead

We verwerken de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Overhead. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2020.

Onder het kopje 'Financiën' zijn de mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Overhead Programmabegroting 2020](#)

Hieronder vindt u het actuele overzicht van overhead in cijfers.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2019	Begroting 2020 Primair	Begroting 2020 na VJN
1. Loonkosten overhead	-4.529	-5.175	-5.066
2. ICT-kosten	-2.081	-2.234	-2.296
3. Huisvestingskosten	-510	-552	-543
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.803	-1.755	-1.747
Totaal	-8.923	-9.716	-9.652
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	132	309	309
Overhead ten laste van exploitatie	-8.791	-9.407	-9.343

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-8.788	-9.407	64	-9.343	-9.381	-9.381	-9.380
Baten	-3	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-8.791	-9.407	64	-9.343	-9.381	-9.381	-9.380

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
Besluitvorming tot Voorjaarsnota: geen mutaties					
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-	-	-	-	-

2. Mutaties Voorjaarsnota

2.1 Fricatiekosten voormalig gemeentehuis Ubbergen	11	11	11	11	-
2.2 Kosten bedrijfsvoering	23	18	18	18	-
2.3 Bijdrage iRvN	-49	-50	-50	-50	-
Administratieve overboeking	80	-13	-13	-13	-

Totaal mutaties Voorjaarsnota	65	-34	-34	-34	-
--------------------------------------	-----------	------------	------------	------------	----------

Totaal mutaties programma 5	65	-34	-34	-34	-
------------------------------------	-----------	------------	------------	------------	----------

2.1 Fricatiekosten voormalig gemeentehuis Ubbergen

Het voormalig gemeentehuis in Ubbergen is verkocht. In december 2019 is de akte bij de notaris gepasseerd en is de overdracht definitief. De frictiekosten (€ 10.950) komen daardoor te vervallen. Deze kosten werden gedekt door een bijdrage uit de Algemene reserve. Die bijdrage vervalt ook. Daardoor heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo. Zie ook programma Ons geld 2.3.

2.2 Kosten Bedrijfsvoering

Actualisatie van de kosten van de bedrijfsvoering levert in totaal een voordeel op van € 23.000. Dit bedrag is met name veroorzaakt door:

- Salaris- en inhuurkosten personeel
- verzekeringspremies en taxaties

2.3 Bijdrage iRvN

Op basis van de begroting 2020 van de MGR Rijk van Nijmegen moeten we de bijdrage aan de iRvN 2020 bijstellen. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 50.000.

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op een ander programma inzetten. Deze administratieve overboeking moet de raad goedkeuren.

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte (geraamde) belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 16% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2020

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de lokale heffingen. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2020.

[Paragraaf Lokale heffingen Programmabegroting 2020](#)

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2020

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over het weerstandsvermogen en risicobeheersing. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf in de begroting 2020.

[Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing Programmabegroting 2020](#)

Onderhoud kapitaalgoederen

Wij zorgen op een verantwoorde manier voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Dit is belangrijk om prettig en veilig te verblijven in onze gemeente. Om de kapitaalgoederen goed en planmatig te kunnen onderhouden, zijn beheerplannen opgesteld. De beheerplannen vloeien vaak voort uit het beleidskader en gaan onder andere over de financiële consequenties. In de beheerplannen staat hoe het gesteld is met onze kapitaalgoederen en hoeveel geld wij nodig hebben voor het onderhoud.

Algemeen

In deze paragraaf is beschreven op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren. Maar wat zijn kapitaalgoederen? Kapitaalgoederen vertegenwoordigen over het algemeen het grootste kapitaal van de gemeente. Beheer en onderhoud kost ons jaarlijks veel geld. Kapitaalgoederen zijn volgens het “besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen;

Van deze kapitaalgoederen moeten in de begroting:

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties

Aan dit rijtje hebben wij zelf twee kapitaalgoederen toegevoegd:

6. openbare verlichting;
7. speelplekken (eigen toevoeging).

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeentes kapitaalgoederen moeten onderhouden. Dit is namelijk in verschillende wetten beschreven. Bijvoorbeeld vanuit de provincie en waterschappen bestaan er specifieke wetten en regels.

Algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor een veilige openbare ruimte. Wij moeten aan kunnen tonen dat er voldoende gedaan is om de openbare ruimte veilig te houden. Dit doen wij onder anderen door regelmatig inspecties uit te voeren. De gegevens uit deze inspecties in combinatie met beleidskaders zijn de basis voor de onderhoudsplannen.

Actuele beheerplannen

In onderstaand schema zijn per kapitaalgoed de relevante beheerplannen genoemd. Het jaar geeft aan wanneer het plan vastgesteld is. De planperiode gaat over de termijn dat voor het plan geldt. De inhoud is een korte samenvatting van wat er in het plan staat.

Beheerplan	Jaar	Planperiode	Inhoud
1. Onderhoudsplan Wegen	2017	2017-2020	Beheer van wegen in gemeente
2. Gemeentelijk Rioleringsplan	2015	2016-2020	Aanleg, beheer en onderhoud voorzieningen voor inzamelen en transport/verwerken van stedelijk afvalwater en hemelwater.
3. Water			Onderhoud is gebord in beheerplannen voor riolering, groen en wegen

4.1. Bomenstructuurplan	2013	2013-2025	Wenselijke laanstructuren die wij in stand moeten houden door bijvoorbeeld tijdige vervanging.
4.2. Lijst bijzondere houtopstanden	2013	2013-2020	Waardevolle bomen die in principe niet gekapt mogen worden.
5. Gebouwen	2019	2020-2029	Beschrijving van de onderhoudswerkzaamheden.
6. Openbare verlichting	2015	2016-2020	Beleids- en beheerplan
7. Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2018	2019-2028	Onderhouds- en vervangingsplan speeltoestellen

Hieronder staat een overzicht van de kengetallen van onze kapitaalgoederen.

Taakveld	Omvang	Eenheid
Wegen: oppervlakte van het wegennet	1.988.941	m ²
Wegen: binnen bebouwde kom	1.546.253	m ²
Wegen: buiten bebouwde kom	442.688	m ²
Wegen: elementen bestrating	1.085.863	m ²
Wegen: asfalt	850.320	m ²
Riolering: lengte vrijvervalriool	266	km
Riolering: lengte drukriool	82	km
Riolering: gemalen	281	stuks
Riolering: bergbezinkvoorziening	5	stuks
Riolering: straatkolken	11.500	stuks
Water: infiltratieputten	516	stuks
Water: wadi's (23 stuks)	15.830	m ²
Water: waterwerkt Beek	4	km
Water: sloten	64	km
Water: waterdoorlatende verharding	6.150	m ²
Groen: aantal bomen (exclusief bospercelen)	15.652	stuks
Groen: oppervlakte cultuurrijke beplanting	184.055	m ²
Groen: gazon	298.539	m ²
Groen: bermen	788.579	m ²
Verlichting: masten en armaturen	5.950	stuks
Spelen: aantal spellocaties (dit zegt niets over de toestellen)	72	stuks
Verkeersregelininstallatie: eigen beheer	1	stuks
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	26.289	m ² /bvo

1. Wegen

Gewenst kwaliteitsniveau

In 2015 heeft de gemeenteraad bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. Wij noemen dit het uitgebalanceerde onderhoudsniveau. De kwaliteitsnormen zijn als volgt bepaald:

Soort weg	Kwaliteitsnorm	Toelichting
Verhardingen in centrum (Mlg, Grb, Bk)	Hoog	Visitekaartje gemeente
Ontsluitingswegen (rijbanen/fietspaden)	Hoog	Representatie en verkeersveiligheid
Wegen op dijken langs de Rijn en de Waal	Hoog	Waterveiligheid, representatie
Binnen bebouwde kom		
- Trottoirs en fietspaden	Minimaal basis	Comfort en veiligheid van personen
- Rijbanen en parkeerplaatsen	Laag	Lage snelheid; weinig risico
Buiten bebouwde kom, m.u.v. wijk-ontsluitingswegen		
	Laag (tijdelijk)	Eens per 40 jaar groot onderhoud

Er is bijna 2 miljoen vierkante meter aan wegen, fiets- en voetpaden in de gemeente. Hiervan onderhouden wij:

- 29 % op hoog niveau;
- 15 % op basisniveau;
- 56 % op laag niveau.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. Zo ontstaat een kwaliteitsbeeld van het wegareaal, gebaseerd op de maatstaven van CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). In 2018 voerden we deze tweejaarlijkse technische kwalitatieve inspectie voor het laatst uit. De volgende staat dus gepland voor 2020. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand.

Wat gaan wij ervoor doen?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormen de wegenplanningen de basis voor de voltallige uitvoeringsplanning met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

We pakken projecten steeds breder op. We kijken niet alleen naar de technische kant, maar halen ook wensen van onze inwoners op. We communiceren vroegtijdig over de projecten met belanghebbenden, zoals bewoners en bedrijven. Daarbij houden we ook rekening met participatiemogelijkheden.

De werkzaamheden voor de voltallige (her)inrichtingsprojecten bereiden we per project voor en besteden we aan. Het groot onderhoud zetten we weg in een raamovereenkomst. Onze eigen dienst voert vooral klein onderhoud uit. Door klein onderhoud tijdig uit te voeren kunnen we groot onderhoud uitstellen.

In het eerste kwartaal van 2020 wordt een visuele weginspectie uitgevoerd. Dan weten we ook welk onderhoud wij in de zomer van 2020 moeten uitvoeren. Daarnaast voeren we ook nog onderhoud uit aan de wegen waar we in 2019 niet aan toe gekomen zijn en dat zijn:

- Heumensebaan/Rijlaan
- Hogewaldseweg

- Nassaustraart

Groot onderhoud aan wegen voeren wij in 2020 uit op de volgende locaties uit:

- Hubertusweg (Beek)
- Wylerbaan (Groesbeek)
- Oude Kleefsebaan buiten de kom (Berg en Dal)
- Wegkantverbeteringen op diverse locaties

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Heumensebaan/Rijlaan wordt uitgesteld. Het aanleggen van een nieuw deklaag nemen we op in het MeerjarenInvesteringsPlan (MIP).
- Vanuit wegbeheer is een bijdrage gedaan aan het opknappen van de Nassaustraart.
- Het asfalteren van de Wylerbaan in Groesbeek (fase 2) is uitgesteld naar het 4e kwartaal 2020. Dit heeft te maken met werkzaamheden van Liander in het 2e en 3e kwartaal, waar wij op aansluiten. Het gedeelte van de Wylerbaan tussen Molenweg en Kamp is in het 2e kwartaal geasfalteerd, onder andere omdat het Vrijheidsmuseum in die periode gesloten was in verband met de corona maatregelen. Op deze manier ondervond het Vrijheidsmuseum geen hinder van de werkzaamheden.
- Het gedeeltelijk asfalteren van de Oude Kleefsebaan in Berg en Dal (buiten de kom) voeren wij uit in het 2e kwartaal 2020, omdat de aanliggende horeca bedrijven in verband met de corona maatregelen gesloten waren en dus geen overlast van het wegenonderhoud ondervonden.

Wat gaat het kosten?

Voor het onderhoud en beheer van wegen is in de exploitatie jaarlijks € 23.000 beschikbaar en vindt een dotatie aan de voorziening van € 1.278.000 plaats. In 2020 zullen deze bedragen opnieuw berekend worden naar aanleiding van de dan uit te voeren nieuwe weginspectie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Wij zijn nu bezig met het opstellen van een beleidsplan. De weginspectie is de basis voor een onderhoudsplan, dit is een onderdeel van het beleidsplan. Op basis daarvan bepalen we hoogte van de voorziening en hoe hoog de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening moet zijn.

2. Riolering

Gewenst kwaliteitsniveau

Het stelsel aan leidingen, straatkolken en putten is een belangrijk onderdeel van onze dagelijkse hygiëne. Het feit dat we riolering hebben is belangrijk voor onze volksgezondheid. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van structureel nadelig gevolgen door grondwater.

Daarnaast is er in 2007 een Bestuursakkoord Waterketen opgesteld. Hierin staan afspraken over kostenbesparingen, het verhogen van de kwaliteit van het beheer en verminderen van de kwetsbaarheid. Van daaruit is met name de samenwerking met omliggende gemeenten en het waterschap verbeterd. Het waterschap is als kwaliteitsbeheerder van watergangen en beheerder van de afvalwaterzuiveringen een belangrijke partner voor de gemeente. Dit alles bij elkaar is voor onze gemeente vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Berg en Dal 2016-2020. Hierin staat beschreven welk kwaliteitsniveau we willen hebben, wat we daarvoor moeten doen en wat het kost. De rioolheffing is daar vervolgens op gebaseerd.

Het functioneren van de riolering heeft direct invloed op de waterkwaliteit van watergangen via lozingen vanuit overstorten. Ook hebben we met het waterschap afspraken over de hoeveelheid afvalwater en hemelwater dat naar de afvalwaterzuivering mag worden getransporteerd. De samenwerking met het waterschap is om die redenen erg belangrijk.

Vanwege klimaatverandering is het belangrijk om inzicht te verkrijgen in wat er gebeurt als het harder regent. De gehele openbare ruimte wordt dan ineens belangrijk, het riool heeft maar beperkte capaciteit. In het GRP staat nog geen uitgekristalliseerd beleid voor hoe we daarmee omgaan, maar we hebben er al wel mee te maken gehad. Vooral in Breedeweg, Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. Samen met onze inwoners, het waterschap, bedrijven en organisaties gaan we bepalen wanneer er sprake is van wateroverlast en wat we daar samen aan gaan doen. Belangrijkste daarbij is om schade zoveel mogelijk te voorkomen.

Wat gaan wij ervoor doen?

Beheer

Gemeente Berg en Dal heeft veel riolering in beheer. In de kern Groesbeek is men in de jaren 50 van de vorige eeuw begonnen met grootschalige aanleg. Deze wordt nu langzamerhand vervangen. In de andere dorpen doen we dat ongeveer 10 jaar later.

In Groesbeek-Noord zijn de riolen het oudst. In de huidige raadsperiode moeten we hier vier kilometer riolering vervangen. Iedere acht jaar inspecteren we de riolering. Uit deze inspecties volgen de beheersmaatregelen. Uit de inspecties van de laatste acht jaar blijkt dat de oudere riolen ongeveer 60 jaar goed blijven. Daarna moeten we ze vervangen of (renoveren bijvoorbeeld door te “relinen”).

We voeren onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten uit om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden:

- Reinigen en inspecteren riolering (ongeveer 30 km per jaar);
- Reinigen van straat- en voetpadkolken (2 keer per jaar);
- Verrichten van verbeteringsmaatregelen aan riolering en kolken;
- Reinigen en inspecteren rioolgemalen (ongeveer 30 per jaar);
- Verrichten van verbeteringsmaatregelen aan gemalen;
- Uitrollen van meetplan riolering;
- Participeren aan ontwikkellocaties.
-

Optimalisatie

Door middel van basisrioleringsplannen, waarin het hydraulisch functioneren van het rioolstelsel met een computermodel wordt berekenend, komen we tot een oordeel of alles nog naar behoren functioneert. Jaarlijks bekijken we 1 kern. Ook bekijken we dan meteen wat er gebeurt bij hevige neerslag. Meetgegevens van de praktijk zijn belangrijk om te bekijken of de modelberekeningen kloppen. We hechten daarom veel waarde aan goede meetgegevens.

Samenwerking

Als een van de eerste gemeenten binnen Gelderland zijn wij samen met het waterschap bezig om de aansturing van onze riool gemalen efficiënter te maken. Daarnaast werken we samen met het waterschap in onze aanpak tegen wateroverlast. Ook hebben wij nauw

overleg met gemeente Nijmegen; afval- en hemelwater van de kernen Berg en Dal en Heilig Landstichting lozen op de riolering van gemeente Nijmegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Beheer is tot nu toe volgens het jaarlijks programma uitgevoerd. Noodzakelijke reparaties en verbeteringen zijn uitgevoerd.

Wat gaat het kosten?

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Berg en Dal 2016-2020 is vastgesteld. Volgens de financiële prognose halen we in 2023 een kostendekkend niveau. De rioolheffing stijgt hiervoor met 5% per jaar vanaf 2014.

Voor het onderhoud van rioleringen is een voorziening riolering beschikbaar. De stand hiervan is per 1 januari 2019 € 1.479.000. Jaarlijks is € 170.000 beschikbaar vanuit de exploitatie. De voorziening zetten we in voor het egaliseren van de vervangingspieken bij groot onderhoud van de riolering (in de toekomst). De investeringen in ons rioleringsnetwerk moeten we activeren en drukt door middel van de kapitaallasten op onze exploitatie. Zie hiervoor het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op dit moment werken we aan een nieuw Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2021-2025. In dit GRP staat het beleid voor de komende periode. Speerpunten in dit plan zijn:

- Aanpassing heffingsgrondslag (nu: uitgebreide staffel op basis van waterverbruik).
- Hoe om te gaan met wateroverlast en waarvan uit dit wordt betaald.

Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat we zoveel mogelijk proberen de rioolheffing niet te laten stijgen. De planning is om het nieuwe GRP voor het einde van dit jaar vast te stellen.

3. Water

Gewenst kwaliteitsniveau

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma wordt bepaald wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans worden gevonden tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Wat gaan wij ervoor doen?

Op diverse plekken hebben inwoners overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat uit hinder en schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral Breedeweg, Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. Daarom start de gemeente aankomend jaar met een aantal voorbereidingen en realisaties. Daarnaast hangt het omgaan met hevige neerslag

samen met de hemelwaterzorgplicht van de gemeente. Hemelwater gaat via het oppervlak maar gedeeltelijk ook via het riool. Het houdt daarom verband met elkaar. De invulling van de zorgplicht staat beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal 2016-2020. In 2020 zal dit plan worden herzien.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Na de voltooiing van de grote regenwatervoorzieningen in het centrum van Groesbeek (2014), zijn we nu bezig met de aanleg van regenwaterbassins in en rondom Breedeweg/Grafwegen. Dit moet de wateroverlast in de kern van Breedeweg sterk verminderen. We noemen dit Ruimtelijke Adaptatie. Samen met Waterschap Rivierenland investeren we in 2020 en 2021 voor ongeveer 2,5 miljoen euro op de hellingen rondom het dorp. De kosten verdelen we ongeveer 50/50. De eerste grote grondaankopen zijn inmiddels gedaan. Wij streven er naar dat deze werken voor de zomer van 2021 zijn voltooid. In de periode 2022-2024 verwachten we rondom Breedeweg/Grafwegen nog eens 5,5 miljoen aan investeringen te doen, deels met de subsidie van de Provincie van de Rijksoverheid. Deze projecten zijn onderdeel van het MeerjarenInvesteringsPlan. Om de bewoners bewust te maken van hun rol bij de vermindering van de wateroverlast en de andere gevolgen van de klimaatverandering (hittestress) zijn we nu een communicatieproject aan het opstarten. We werken hierbij regionaal samen met het waterschap en de Stichtingen "Steenbreek" en "de Bastei".

Wat gaat het kosten?

De toelichting van water is verwerkt (integrale denkwijze) in plannen van zowel groen, wegen en rioleringsplannen. Onder die titels staan vervolgens ook de beschikbare financiële middelen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit alles heeft nog geen invloed op de onderhoudsbegroting 2020. Zodra de grote opvangvoorzieningen op de hellingen zijn gerealiseerd zullen we deze moeten gaan onderhouden. Vanaf 2021 zal dat invloed hebben op de onderhoudsbudgetten van zowel gemeente als waterschap. Onze onderhoudspost "waterlossingen" zal vanaf 2021 hoger moeten zijn. We verwachten jaarlijks ongeveer € 12.500 extra kosten.

4. Groen

Gewenst kwaliteitsniveau

Wij laten gemeentelijk stedelijk groen op A-kwaliteit onderhouden. Hierdoor zien plantsoenen en grasvelden er netjes uit. Grasvelden worden op hetzelfde kwaliteitsniveau onderhouden. Bomen onderhouden wij eens per drie jaar. Deze frequentie is voldoende om een gezond bomenbestand na te streven. Bermen en sloten maaien en onderhouden we over het algemeen tweemaal per jaar. De tendens is om meer in te zetten op biodiversiteit en ecologisch beheer. Dit betekent dat we minder vaak maaien en een ander type beheer toepassen.

Samen met goede straatverlichting en vlakke trottoirs zorgt dit voor een fijne en verzorgde leefomgeving.

Wat gaan wij ervoor doen?

Als we de groenvakken vernieuwen, planten we niet meer alleen de standaard bodembedekkers. We kiezen vaker voor gazon en vaste planten. Gazon is relatief goedkoop in onderhoud en ziet er verzorgd uit. Op A-locaties kiezen we steeds vaker voor vaste planten. Deze brengen meer kleur en biodiversiteit aan in het straatbeeld.

Voor het onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Zij voert het onderhoud in het groeiseizoen uit met 20 medewerkers van het werkbedrijf, die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. In de wintermaanden zijn dit er 10. Daardoor kost het contract voor groenonderhoud ons extra geld. Onze financiële bijdrage aan het werkbedrijf is hierdoor wel lager. Daarnaast ontvangen we inkomsten uit dividend van de DAR. Zie hiervoor de paragraaf "Verbonden partijen".

Het onderhoud van gazon, bermen en sloten besteden wij uit. De laagste inschrijver mag het werk uitvoeren. Het bermen- en slotenbestek brengen wij in 2020 opnieuw in de markt. Daarbij richten we ons meer op ecologisch beheer en circulatie van bermmaaisel.

Bomen worden onderhouden door onze buitendienst. Wij vinden het belangrijk om ons bomenbestand goed te kennen en hoogwaardig onderhoud na te streven. Daarnaast houden we rekening met snoeiverzoeken van onze inwoners.

Naast regulier onderhoud moeten we groen soms vernieuwen. Omdat planten gemiddeld na ongeveer 30 jaar slecht en oud zijn, moeten wij ze tijdig vervangen. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we pas als ze ziek of dood zijn. Daarbij planten we minimaal één nieuwe boom voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen gezond.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2020 is de inbestedingsovereenkomst met de huidige partijen verlengd. Uitzondering is het contract voor het maaien van bermen en sloten. Deze dienst is opnieuw aanbesteed.

Alle aannemers zijn inmiddels gestart met beheer van openbaar groen. Zij leveren A-kwaliteit waardoor wij weer een goed onderhouden openbare ruimte mogen verwachten.

Bijzonder dit jaar is het vergroenen van Leuth en het vervangen van bomenlanen. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld en inmiddels is een start gemaakt. Eind dit jaar zullen we de meest slechte bomenlanen vervangen hebben en is Leuth vergroend. Dit draagt bij aan duurzaam behoud van structuren en een groenere woonomgeving.

Wat gaat het kosten?

Binnen de exploitatie zijn jaarlijks beschikbaar voor onderhoud van stedelijk groen € 615.000, Cultuurtechnisch groen onderhoud € 203.000 en voor renovatie/vervanging van bomen en planten € 75.000.

Er is structureel geld voor het vervangen van bomen. In het bomenstructuurplan zijn de meest bijzondere laanstructuren die wij in stand willen houden (en verjongen) in kaart gebracht.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We lopen volledig in de pas. Voor het vergroenen van Leuth is € 100.000 beschikbaar in het MeerjarenInvesteringsPlan (MIP). In de exploitatie is dit jaar €75.000 extra beschikbaar voor het vervangen/verjongen van bomenlanen.

5. Gebouwen

Gewenst kwaliteitsniveau

Wij voeren planmatig onderhoud uit aan onze gebouwen. Iedere drie jaar voeren we inspecties uit en maken wij een onderhoudsplanning. Hiermee bepalen we de jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorzieningen. Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie beoordelen wij of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is of dat het nog uitgesteld kan worden.

In 2019 laten wij alle gemeentelijk panden opnieuw inspecteren. Daarna krijgen wij de werkelijke onderhoudskosten in beeld.

Ontwikkelingen

- De Kulturhusen Leuth en Kekerdom zijn nog niet opgenomen in het overzicht.
- Voormalig gemeentehuis Beek is nog niet definitief verkocht. Wij voeren geen onderhoud meer uit aan dit gebouw.
- Voor zwembad “de Lubert” is de afgelopen zeven jaar geen geld toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening. Het onderhoud is echter wel doorgegaan.
- In september 2019 is eveneens gestart met het aanpassen van de gemeentewerf in Groesbeek. Aanleiding hiervoor zijn Arbo-technische redenen en ruimtegebrek.

Wat gaan we ervoor doen?

Onze gebouwen onderhouden we sober en doelmatig. Alleen het gemeentehuis onderhouden we op hoog kwaliteitsniveau. Dit is nodig gezien de open en transparante structuur van het gebouw. De kwaliteit van de gebouwen is gemiddeld goed te noemen.

Mallemolen

Het onderzoek naar de toekomst van de Mallemolen is nog volop bezig.

Daarbij kijken we naar de verplaatsing van de Mallemolen naar de Markt of de renovatie van de Mallemolen op de huidige locatie. De resultaten van het onderzoek verwachten we eind 2019 te presenteren. Duidelijk is wel dat er grote investeringen nodig zijn om de Mallemolen op een gewenst niveau te brengen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Voormalig gemeentehuis Beek is definitief verkocht.
- De verbouwing van de gemeentewerf is inmiddels afgerond en we kunnen terugkijken op een geslaagde verbouwing.
- Het verplaatsen van de Mallemolen is niet haalbaar gebleken. Nu onderzoeken we revitalisering van het gebouw en alternatieve mogelijkheden. Deze plannen zijn inmiddels bij 3 architectenbureaus uitgezet.

Strategisch vastgoedplan

In maart 2020 is er een voorstel aan B&W voorgelegd om de firma Nibag een Strategisch Vastgoedplan op te laten stellen. Dit Strategisch Vastgoedplan vormt een basis voor de uitwerking van ons te ontwikkelen accommodatiebeleidsplan fase 2. Daarmee kunnen we een visie presenteren hoe we op een goede manier omgaan met ons vastgoed. Dit wordt aan het college voorgelegd. De afdeling beleid en OPR werken hier nauw in samen.

Wat gaat het kosten?

Op het gebied van groot onderhoud is de voorziening "Onderhoud gebouwen" gevormd. In het laatste kwartaal van 2019 vindt technische en financiële actualisatie van het plan plaats en zal zowel voorziening als exploitatiebudget herijkt worden. Jaarlijks is in totaal € 547.000 beschikbaar voor zowel klein- en groot onderhoud.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op dit moment zijn we bezig om de onderhoudsplannen voor de gebouwen te actualiseren. Daarna leggen we deze ter vaststelling voor aan de raad.

6. Openbare verlichting

Gewenst kwaliteitsniveau

De meeste gemeenten hanteren een bepaald kwaliteitsniveau. Dit kwaliteitsniveau heeft de volgende kenmerken:

- Er wordt geïnvesteerd in sociale- en verkeersveiligheid.
- De wegfunctie vanuit Wegencategoriseringsplan (GVVP) is het uitgangspunt van het verlichtingsniveau.
- De gemeente Berg en Dal gaat in woonstraten geleidelijk over van zes meter masten met een hoog energieverbruik naar vier meter masten met een lager wattage.
- Sinds 2012 plaatsen we led-armaturen met een (nog) lager verbruik
- In het buitengebied wordt in principe alleen verlichting ter oriëntatie geplaatst.
- De openbare verlichting wordt goed beheerd. De openbare verlichtingsinstallatie wordt in stand gehouden op basis van een technisch levensduur van 40 jaar voor masten en 20 jaar voor armaturen.
- Masten of armaturen die de technische levensduur hebben bereikt, vervangen we.
- Op afroep laten we masten schilderen.
- Het wijkgericht vervangen van lampen doen wij eens per vier jaar (aan het eind van de levensduur van een lamp).
- De gemeente maakt middelen vrij voor onderhoud, energiekosten en vervanging van afgeschreven delen van de installatie.
- De gemeenten voeren regie, bijgestaan door marktpartijen.

Het behalen van dit niveau is ook onze ambitie.

Duurzaamheid wordt steeds belangrijker. Daarom gaan we in 2020 19% minder stroom verbruiken dan in 2013. In 2030 willen we nog maar de helft van de stroom verbruiken. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen verbruiken veel stroom. Daarom gebruiken we sinds 2013 ledlampen. Deze verbruiken nog maar 16 Watt. In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 6.000 lichtmasten. Daarvan zijn er 2.400 ouder dan 30 jaar. Ongeveer 1.800 lichtmasten zijn nieuw en hebben zuinige lampen.

Door de oude verlichting te vervangen is:

- Het veiliger op straat, want er zijn minder donkere plekken;
- Dit goedkoper en beter voor het milieu, want de lampen verbruiken minder stroom;
- Het risico op ongelukken kleiner.

Wat gaan wij ervoor doen?

In een gedeelte van Beek, Leuth en Ooij is de verlichting nu nog slecht. Er staan te weinig lichtmasten en er zijn veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan "Openbare Verlichting" zullen we daar in veel wijken oude lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 lichtmasten per jaar vervangen.

In het najaar van 2020 bekijken we of we de jaarlijkse toevoeging moeten aanpassen voor de jaren 2021 tot 2025.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op strategisch niveau bekijken we in de zomer van 2020 of het jaarlijks budget aangepast moet worden voor de jaren 2021 tot 2025. Op operationeel niveau verloopt de vervanging volgens planning.

Wat gaat het kosten?

Jaarlijks is € 40.000 beschikbaar in de exploitatie voor onderhoud van openbare verlichting. Daarnaast willen we vanaf 2019 geen voorziening meer aanhouden. Daarvoor in de plaats willen we een bestemmingsreserve voor openbare verlichting vormen en daaraan jaarlijks € 292.000 toevoegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Wij zijn bezig met het opstellen van een beleidsplan. Dit plan verwachten wij medio 2020 voor te leggen aan de gemeenteraad. Daar hoort ook een planning met financiële vertaling bij. Op basis daarvan bepalen we welk bedrag er jaarlijks nodig is voor exploitatie van de openbare verlichting.

7. Speelruimten

Gewenst kwaliteitsniveau

Wij dienen speelplekken goed te onderhouden. Het risico op ongelukken willen wij zo klein mogelijk houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

Onze ervaring is dat metalen speeltoestellen na 18 jaar aan vervanging toe zijn. Houten toestellen zijn na 12 jaar al aan vervanging toe. Na die periodes zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Toestellen zijn niet meer op verantwoorde manieren te herstellen. Dit leidt tot onveilige situaties en opmerkingen van de inspecteur.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 of 18 jaar. Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Na de afschrijvingstermijn beslissen we of we de speelplek moeten vervangen. Dit is afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsschema. Dit schema leggen wij eens in de drie jaar voor aan de gemeenteraad.

Er zijn ook speelplekken in de gemeente die inwoners zelf onderhouden (bewonersinitiatieven). Denk bijvoorbeeld aan de 'Speulplek' in Ooij of de Torteltuin in Beek. Hier werken inwoners samen aan het beheer van de speelplek. Ook organiseren zij verschillende activiteiten waarbij men elkaar ontmoet, met elkaar speelt, enzovoorts. De gemeente ondersteunt deze initiatieven waar nodig.

Wat gaan wij ervoor doen?

Een specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleren wij zelf speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen.

Voor 2020 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locaties gepland:

- Gooiseweg/Vincent van Goghweg (Groesbeek)

- D'n Hommel tussen de Esdoornstraat en Kruksebaan (Groesbeek)
- Acaciahof (Millingen aan de Rijn)
- Burgemeester Hermsenstraat (Millingen aan de Rijn)
- Eisenhowerstraat (2 locaties) (Millingen aan de Rijn)
- Mozartstraat (Millingen aan de Rijn).

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn gestart met speeltuin D'n Hommel. In nauw overleg met vrijwilligers, die de speeltuin beheren, hebben we bepaald welke toestellen wij in 2020 vervangen. De toestellen zijn inmiddels besteld. De andere locaties zijn nog niet in voorbereiding. De verwachting is dat we daar medio 2020 mee starten. In het voorjaar was er onvoldoende capaciteit om dit op te pakken.

Wat gaat het kosten?

Jaarlijks is € 25.000 beschikbaar in de exploitatie voor onderhoud van speeltoestellen. Daarnaast willen we vanaf 2019 geen voorziening meer aangehouden. Daarvoor in de plaats willen we een bestemmingsreserve voor speelvoorzieningen vormen en daaraan jaarlijks € 63.000 toevoegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het vervangen van speelplekken gebeurt volgens een vastgesteld vervangingsschema. Op basis daarvan zijn jaarlijks voldoende middelen beschikbaar om de vervangingen te realiseren.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitlenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2020

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de financiering. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2020.

[Paragraaf Financiering Programmabegroting 2020](#)

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2020 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Algemeen

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2020 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Ontwikkeling van personeel

Opleidingsplan

Wet- en regelgeving zijn altijd in ontwikkeling. Dit stelt voortdurend eisen aan de kennis en kunde van onze medewerkers. Wij bieden onze medewerkers de mogelijkheid om zich vakinhoudelijk en persoonlijk te ontwikkelen. Dit kan in de vorm van een opleiding, training of coaching. Om hierop te sturen hebben we een opleidingsplan**. Voor de uitvoering van dit plan is geld nodig. In de Kadernota 2020 is € 72.000 per jaar extra beschikbaar gesteld voor opleiding en ontwikkeling. Omdat we ook moeten bezuinigen is ervoor gekozen om de ophoging van € 72.000 te verdelen over twee jaar. In 2020 bedraagt het budget voor opleiding en ontwikkeling € 189.000. Dit is € 36.500 meer ten opzichte van 2019. Vanaf 2021 is het budget € 225.000.

**Met het opleidingsplan willen we iedere medewerker uitdagen om het beste uit zichzelf te halen. Hierbij ontwikkelt de medewerker zich op basis van persoonlijke motivatie. De leidinggevende stimuleert de medewerker zich te ontwikkelen. Het doel is dat elke medewerker beschikt over de juiste competenties, kennis en vaardigheden om de functie uit te voeren zoals de organisatie dat verwacht. Hierbij houden we ook rekening met de organisatiewaarden en toekomstige ontwikkelingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen wijzigingen.

Loopbaanbeleid

Als goed werkgever hebben wij een loopbaanbeleid. Dit beleid biedt alle medewerkers mogelijkheden om actief met hun loopbaan en ontwikkelkansen aan de slag te gaan. Door gebruik te maken van een loopbaanbeleid stellen wij medewerkers in staat om te bepalen of ze nog op de juiste plaats in de organisatie zitten en hierop in te spelen. Als medewerkers op de juiste plaats zitten draagt dit bij aan een optimale dienstverlening richting de inwoners.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen wijzigingen

Gezond werken

Onderdeel van goed werkgeverschap is de zorg voor ons personeel. Hier hoort een arbobeleid bij. Dit arbobeleid is gericht op het voorkomen van verzuim en het bieden van een

veilige werkomgeving. In sommige gevallen is verzuim niet te voorkomen. In die gevallen zorgen we ervoor dat dit zo kort mogelijk duurt en dat we dit goed begeleiden. Dit is niet alleen belangrijk voor onze medewerkers, maar heeft ook invloed op het imago van de gemeente, het vinden en behouden van goed personeel en lage verzuimcijfers en -kosten. Als werkgever voelen wij ons betrokken bij de gezondheid van onze medewerkers. Er is een steeds kleinere scheiding tussen werk en privé. Als werkgever moeten we hierop inspelen. We bieden de mogelijkheid om tijds- en plaatsafhankelijk te werken. Dit houdt in dat medewerkers niet alleen in het gemeentehuis kunnen werken. We stellen de medewerkers in de gelegenheid om thuis en onderweg arbeid te verrichten. Dit verhoogt de productiviteit en het werkplezier van onze medewerkers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen wijzigingen

Diversiteit

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Talenten doen er toe, niet geslacht, leeftijd, herkomst of handicap. In de hele organisatie maken we ruimte voor werkervaringsplaatsen en banen die onder de banenafpraak vallen. Ook statushouders voorzien wij wanneer dit kan van een werkervaringsplaats of taalstage. Een taalstage is een combinatie tussen een kennismaking met de arbeidsmarkt en de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Iedereen verdient een kans om aan het werk te zijn en om zijn of haar plaats op de arbeidsmarkt te verbeteren. Als gemeente vinden we onszelf een voorbeeld. We werken aan verjonging door onder andere stages en traineeships beschikbaar te stellen. Dit heeft als gevolg dat wij soms banen, werkplekken of opdrachten creëren voor stagiairs en trainees.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen wijzigingen op het gebied van verjonging, stages en traineeships.

Voor de taalstages en werkervaringsplaatsen is een plan opgesteld. Met dit plan geven we richting aan de aantallen die de organisatie wenst te bereiken.

Ontwikkeling van de formatie

Formatie

We bekijken de formatie en inhuur steeds opnieuw als er nieuwe of veranderende taken ontstaan. Door veranderende taken kunnen functies veranderen. De kans bestaat dat er nieuwe functies komen of dat we functies anders of niet meer invullen. In 2020 laten we een benchmark (vergelijkingsonderzoek) uitgevoerd. Dit onderzoek geeft inzicht in hoe onze kosten en formatie per taak zich verhouden tot die van andere, vergelijkbare gemeenten.

Voor 2020 is de geraamde formatie 217 fte (inclusief flexibele schil). Ten opzichte van de raming in 2019 (188 fte) is dit 29 fte meer. Deze groei komt doordat een aantal inhuurcontracten omgezet zijn naar aanstellingen bij onze gemeente. Dit levert een toename in het aantal fte's op. Tegelijkertijd levert dit een financieel voordeel op doordat we minder inhuren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Door de coronacrisis loopt de benchmark vertraging op. Deze gaan we naar verwachting in 2021 uitvoeren.

Flexibele schil

De totale formatie is afgestemd op de omvang van de taken die de gemeente uitvoert. Om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen en niet voortdurend een beroep te hoeven doen op extra (belasting)gelden, is de organisatie in 2015 gestart met een flexibele schil (± 15 fte). De flexibele schil is onderdeel van de totale formatie.

Het belangrijkste deel van de flexibele schil is na de herindeling ingezet om niet voorziene taken in de formatie op te vangen. Daarnaast wordt dit budget ingezet om tijdelijke schommelingen in de werklast of tijdelijke knelpunten op te lossen. De flexibele schil is daarmee inmiddels niet zo flexibel meer.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het percentage in de flexibele schil dat inzetbaar is, bedraagt na reserveringen voor het lopende jaar nog 5,5%.

Natuurlijk verloop

Vanaf 2020 bereiken 42 medewerkers binnen vijf jaar hun AOW gerechtigde leeftijd. Hierdoor kunnen vacatures ontstaan. Bij iedere vacature bekijken we of en op welke manier we deze moeten invullen. Het overdragen van kennis is door het vertrek van de medewerkers de komende jaren belangrijk. De bestaande kennis mag niet verdwijnen uit de organisatie. Hierdoor blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de inwoners op peil.

De organisatie biedt medewerkers van 60 jaar of ouder de mogelijkheid om gebruik te maken van het generatiepact. Het generatiepact houdt in dat we oudere medewerkers de mogelijkheid geven om minder te gaan werken. Hierdoor ontstaat er ruimte om nieuwe medewerkers aan te nemen. Een extra voordeel is dat oudere medewerkers totdat ze met pensioen gaan hun kennis geleidelijk kunnen overdragen aan nieuwe medewerkers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het generatiepact heeft een looptijd gehad van drie jaar (01-01-2017 tot 01-01-2020). De organisatie heeft besloten om het generatiepact te verlengen met een looptijd van drie jaar. Dit betekent dat het generatiepact doorloopt tot 01-01-2023.

Nieuwe functies

In deze begroting zijn twee nieuwe functies opgenomen. Deze zijn opgenomen naar aanleiding van het onderzoek naar de lokale toegangspoort en de verhouding tussen beleid (opdrachtgever) en het sociale team (opdrachtnemer). Concreet gaat het om de functies van 'opgaveregisseur transformatie sociaal domein' en 'opdrachtgever toegang tot zorg'.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Beide functies zijn ingevuld.

Organisatie ontwikkeling

Met de herindeling is de gemeente Berg en Dal gestart met een organisatiestructuur die paste bij de doelen van onze organisatie:

- Het leveren van optimale dienstverlening aan onze inwoners;
- Het ondersteunen van de ambities van ons bestuur;
- Het zijn van een effectieve en efficiënte organisatie, die doel- en resultaat gedreven werkt;

- Het zijn van een organisatie die veranderingen goed aan kan!

Onze doelen zijn gelijk gebleven maar in de praktijk zien wij een aantal ontwikkelingen op ons af komen en signaleren we een aantal knelpunten. Deze zorgen er voor dat de bestaande organisatiestructuur om een heroverweging vraagt. Voorbeelden van deze ontwikkelingen en knelpunten zijn:

- De veranderende rol van de overheid;
- De participatiesamenleving;
- De invoering van de Omgevingswet;
- Digitalisering, data- en procesgericht werken.

Al deze ontwikkelingen hebben invloed op onze rol als gemeente en de manier waarop wij ons werk doen. Het doel van de organisatieontwikkeling is te komen tot een structuur die aansluit bij onze taken en dat wat de omgeving van ons als organisatie vraagt. Daarbij worden geconstateerde knelpunten opgelost en werken we samen met externe partners aan de vraagstukken die voorliggen.

- Veranderende rol overheid
Onze rol als gemeente verandert. Veel taken die vroeger in landelijke wetten geregeld waren, zijn overgedragen aan de gemeente, zoals de decentralisaties in het sociale domein. Ook spelen er nieuwe thema's, zoals duurzaamheid en de energietransitie. Thema's die in toenemende mate vragen om samenwerking met externe partijen (regiogemeenten, provincie e.d.) omdat de gemeente deze opgaven niet alleen kan oplossen. Vraagstukken worden complexer waardoor integraal samenwerken, intern en extern, meer nodig is.
- Participatiesamenleving
De participatiesamenleving gaat over een nieuwe rolverdeling tussen burgers, zorg- en welzijnsinstellingen, bedrijven, ondernemers en overheid. De oude gezagsverhouding (de overheid bepaalt wat goed is voor u) is aan het verdwijnen. De inwoner wil meer zelf aan het roer staan en verwacht van de overheid een meewerkende houding (de 'ja, tenzij...' houding). Ook dit vraagt om nieuwe manieren van (samen)werken.
- Invoering van de Omgevingswet
De Omgevingswet verandert de relatie tussen gemeenten en inwoners, bedrijven en instellingen (initiatiefnemers). De initiatiefnemer krijgt meer verantwoordelijkheden in het organiseren van zijn eigen ideeën. De gemeente krijgt meer ruimte om de initiatiefnemer te ondersteunen in plaats van te controleren. Het beschermen en gebruiken van de fysieke leefomgeving gebeurt daarmee op een andere manier dan eerder het geval was (ondersteunen in plaats van controleren). Dit vraagt van initiatiefnemers en de gemeente een andere manier van denken en werken.
- Digitalisering, data- en procesgericht werken
De toenemende digitalisering verandert onze manier van werken op een ingrijpende manier. Bestaande producten verdwijnen, nieuwe komen ervoor in de plaats. De manier waarop wij diensten verlenen aan onze inwoners zal over een paar jaar onherkenbaar anders zijn. Veel producten kunnen digitaal worden geleverd of verdwijnen zelfs. Het uitwisselbaar maken van informatie met ketenpartners, inwoners e.d. is hierbij belangrijk. Het doel is dat relevante informatie voor medewerkers, inwoners en bedrijven makkelijk vindbaar en bereikbaar is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De doorontwikkeling van de organisatie bestaat uit 2 sporen:

1. Een aanpassing in onze organisatiestructuur;
2. Het uitwerken van een nieuwe manieren van werken, waaronder opgave gericht werken.

Het eerste spoor (aanpassing organisatiestructuur) bevindt zich in de afrondende fase. Als gevolg van de coronacrisis zijn de laatste stappen tijdelijk uitgesteld. De werkzaamheden worden voortgezet zodra dit weer mogelijk is. De verwachting is dan dat de gewenste aanpassing in de structuur op korte termijn kan worden doorgevoerd. Spoor 2 volgt daarna.

Projectmatig samenwerken

Projectmatig samenwerken is een onderdeel van onze werkwijze en cultuur. Wij willen hiermee een manier van samenwerken bevorderen die we toepassen op projecten. Dit doen we zodat de wij in onze organisatie projecten beter kunnen aansturen en beheersen. De risico's maken we op deze manier inzichtelijk.

De projectgroep voert gesprekken met medewerkers, leidinggevende en bestuurders in de organisatie over het invullen van de verschillende rollen binnen projectmatig samenwerken. Rollen zoals: bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever, projectleider en projectmedewerker. Om deze manier van werken goed te implementeren in onze organisatie ontwikkelen we momenteel een handboek, we richten de projectadministratie in en verzorgen trainingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben de 'Berg en Dalse' manier van projectmatig samenwerken verwerkt in een bruikbaar handboek. Hierin staan verschillende invullijsten en andere hulpmiddelen om medewerkers, het management en het college van B&W te ondersteunen. Ook onze financiële administratie is zo ingericht dat we projecten beter kunnen beheersen. Op dit moment kunnen medewerkers een training projectmatig samenwerken volgen. De komende periode gaan we door met deze ontwikkeling.

Nieuwe wet en regelgeving

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Vanaf 1 januari 2020 treedt de WNRA in werking. Dit betekent dat de rechtspositie van ambtenaren aangepast wordt naar het burgerlijk arbeidsrecht. Vanaf dit moment ligt de rechtspositieregeling vast in de cao-gemeenten en het Burgerlijk Wetboek. De belangrijkste wijziging is dat de eenzijdigheid van een aanstelling wordt gewijzigd in een tweezijdige arbeidsovereenkomst. De bijzondere positie van de ambtelijke status blijft gewaarborgd in de ambtenarenwet 2017. Voor burgemeester, wethouders en raadsleden blijft de rechtspositie zoals die was.

Wet Arbeidsmarkt in Balans

Het arbeidsrecht gaat weer veranderen. De Eerste Kamer heeft de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) aangenomen. Deze wet gaat in op 1 januari 2020. De insteek hiervan is meer eigen personeel in vaste dienst en het bieden van meer zekerheid. Dit betekent dat er een kans bestaat dat we in de toekomst meer (kortdurende) aanstelling bieden in plaats van het inhuren van personeel.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen wijzigingen.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Contact Centrum Berg en Dal (CCB)

Ontwikkeling CCB

De teams van telefonie/receptie en de frontoffice van Burgerzaken vormen samen het CCB van de gemeente Berg en Dal. Het CCB is de eerste toegang voor inwoners, ondernemers e.d. met hun vragen. Het CCB is in ontwikkeling. We sturen steeds minder vragen door in de organisatie. Het is de bedoeling dat het CCB op zo veel mogelijk eenvoudige vragen zelf antwoord kan geven. Op deze manier krijgt de inwoner snel antwoord en belasten we de afdelingen niet met eenvoudige vragen.

In 2020 blijven we ons richten op de inrichting en ontwikkeling van het CCB. Steeds stellen wij onszelf de vraag: "Hoe kunnen wij nog beter invulling geven aan de 'eerstelijns' dienstverlening van de gemeente." Voor Burgerzaken betekent dat in 2020 duidelijkheid over hoe we kwalitatieve dienstverlening kunnen blijven leveren voor de kleinere kernen. Voor Telefonie houdt dat onder andere in dat we met een nieuw telefoonsysteem gaan werken. Zodat de medewerkers van telefonie prettig en efficiënt kunnen blijven werken.

Nieuwe systemen en kanalen

Om onze dienstverlening verder te verbeteren voeren we in 2020 een nieuw gebruiksvriendelijker afsprakensysteem voor de balie burgerzaken in. Ook willen we goed onderzoeken wat de toegevoegde waarde is van Whatsapp en of we de verwachtingen van inwoners hiervan kunnen waarmaken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ook in de kleinere kernen levert Burgerzaken nu kwalitatieve dienstverlening. Sinds februari van dit jaar is daar iedere maand een dagdeel een steunpunt. Daar kunnen inwoners paspoorten, rijbewijzen en nog een aantal veel gevraagde producten aanvragen. Ook kunnen inwoners hun aangevraagde identiteitskaarten, rijbewijzen en gehandicaptenparkeerkaarten inmiddels thuis laten bezorgen. Zij hoeven daarvoor dan niet meer naar het gemeentehuis te komen.

Er is veel gebeurd in februari van dit jaar. Want ook het nieuwe afsprakensysteem is sindsdien in gebruik.

Huisvesting

Om onze dienstverlening naar de inwoners en om de huisvesting voor de ambtenaren te verbeteren, gaan wij u voorstellen te investeren in ons gemeentehuis en in mobiele steunpunten in de kernen. In 2020 en 2021 verwachten wij deze investering te gaan doen. Met deze investering in het gemeentehuis kunnen wij alle medewerkers een goede werkplek aanbieden, maar bieden wij ook meer verschillende werkplekken aan. Hiermee hebben wij aandacht voor de klimaatproblemen in het gemeentehuis en andere zaken die uit het medewerkersonderzoek zijn gekomen. Tot slot maakt deze investering het mogelijk om het Sociaal Team binnen het gemeentehuis te huisvesten. En daarmee hoeven we niet op zoek naar een externe locatie voor de huisvesting van het Sociaal Team. Uiteraard blijven de

medewerkers van het Sociaal Team ook aanwezig in de kernen. De hoogte van de investering is op dit moment nog niet duidelijk.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De mobiele steunpunten voor Burgerzaken in Beek, Leuth, Ooij en Millingen zijn sinds begin dit jaar geopend.

Ten aanzien van huisvesting in het gemeentehuis bereiden wij op dit moment een document voor gericht op de aanpassingen in het gemeentehuis om onze dienstverlening voor de inwoner verder te optimaliseren. Vanuit het goed werkgeverschap moeten er ook aanpassingen plaatsvinden.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar".

Accountantskantoor Konings & Meeuwsen gaat de controle van de jaarrekeningen van 2019 en 2020 uitvoeren. We hebben de mogelijkheid om het contract nog tweemaal met 1 jaar te verlengen. Als onderdeel van de controle zullen zij een beoordeling doen van onze administratieve organisatie en interne controle maatregelen.

Na de controle komen zij met adviezen ter verbetering in onze auditcommissie. Dit is één van onze raadscommissies. Het college stelt vervolgens op basis van de bevindingen van de accountant een plan. Dit plan noemen we de bedrijfsvoering agenda. In de bedrijfsvoering agenda staat hoe we de adviezen verder uitwerken en aanpakken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met onze accountant Konings & Meeuwsen maken we afspraken over onze interne controle werkzaamheden. We gebruiken hun formats en werkwijze. Op deze manier stemmen we de werkzaamheden meer op elkaar af.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente wil een betrouwbare partner zijn voor inwoners en bedrijven. Wij gaan daarom zorgvuldig om met gegevens van inwoners en organisaties. We blijven er alert op dat we de juiste gegevens gebruiken en niet meer dan nodig. Deze gegevens beveiligen we goed. We houden hierbij de actuele ontwikkelingen in het oog. Ook informeren we inwoners en organisaties over wat we met hun gegevens doen.

Vanaf 2020 werken we niet meer met de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG), maar vormt de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid (BIO) het nieuwe landelijke kader. Deze vernieuwde veiligheidseisen zijn gelijk voor alle Nederlandse overheidsorganisaties. Zo is de beveiliging eenvoudiger te regelen bij samenwerking tussen verschillende overheidslagen. Via de landelijke ENSIA methodiek leggen we jaarlijks verantwoording af over informatiebeveiliging, ook dit gebeurt vanaf 2020 op basis van de BIO.

Informatiebeveiliging en privacy raken alle medewerkers en alle werkprocessen. Interne bewustwording blijft daarom een actueel onderwerp waar we veel aandacht aan besteden. Zodat in Berg en Dal elke medewerker weet hoe zorgvuldig en veilig om te gaan met informatie, ook wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De eerste maanden van 2020 is er volop ingezet op bewustwording. In verschillende afdelings- en teamoverleggen hebben informatiebeveiliging en privacy op de agenda

gestaan. En is er specifiek ingegaan op wat dit voor de medewerkers van dit team betekent. Medewerkers hebben extra uitleg gehad over het veilig versturen van vertrouwelijke e-mails.

We zijn overgestapt op de BIO, het nieuwe landelijke normenkader voor informatiebeveiliging. We onderzoeken nu hoe we ervoor staan wat betreft de implementatie van dat nieuwe normenkader. Hieruit volgen de prioriteiten voor de tweede helft van 2020. Ondertussen bereiden we ons voor op de ENSIA audit over 2019. Hierbij verantwoorden we ons nog volgens het oude normenkader, de BIG. De aandachtspunten die hieruit komen, pakken we op binnen het nieuwe BIO normenkader.

Ook hebben we aandacht voor het toezicht op privacy. We hebben de eerste controles uitgevoerd op de belangrijkste maatregelen uit de AVG. Zodat we in beeld krijgen of we de maatregelen volledig en op de juiste manier hebben geïmplementeerd. Belangrijkste les tot nu toe is dat we eerder over privacy na moeten denken, wanneer we een nieuw systeem aanschaffen of een proces (her)inrichten. Om dit te faciliteren, werken we aan een gemeentelijk DPIA-model (Data protection impact assessment). Daarmee kunnen we makkelijker vooraf in kaart brengen aan welke privacy eisen een nieuw proces of systeem moet voldoen. En welke maatregelen we daarvoor kunnen nemen.

Informatiemanagement & Archief

Het team van DIV heeft een beleidsplan 2019-2021 opgesteld. In dit visie-document zetten we betrouwbare en beschikbare informatievoorziening centraal. De inwoner wordt steeds kritischer en wil 24/7 de informatie beschikbaar hebben. En de medewerker van de gemeente wil een laagdrempelig en toegankelijk archiefsysteem om in te werken. Onze missie: Met kennis van zaken en praktische inzet draagt team DIV zorg voor de borging van kennis en informatie binnen gemeente Berg en Dal. Wij zetten ons in voor de duurzame opslag en terugvindbaarheid van informatie. Zo maken we het mogelijk dat we ten alle tijden verantwoording kunnen afleggen.

Het contract met ons Document Management Systeem (DMS) gaan we aanpassen en verlengen. Komende jaren willen we een verbetering doorvoeren zodat Join gebruiksvriendelijker en laagdrempeliger wordt. Er is training, instructie en vooral individuele uitleg nodig.

De gemeente heeft de ambitie volledig digitaal te gaan werken. Dit levert een besparing op doordat we archiefstukken digitaal mogen bewaren en we de papieren stukken mogen vernietigen. We hebben daardoor minder archiefcapaciteit nodig. Om te komen tot dit resultaat gaan wij in 2020 een project doorlopen. Hierbij is het van belang dat de hele organisatie meegenomen wordt en hier achter staat. Begeleiding door professionals is een voorwaarde en alle processen moeten worden doorlopen. Dit gebeurt in samenwerking met privacy en informatiebeveiliging.

In navolging op de bouwdoSSIERS willen we in 2020 ook de gebruiksvergunningen gaan digitaliseren. Door deze stukken digitaal te maken en beschikbaar te stellen voor onze collega's van de VRGZ en het ODRN zorgen we ervoor dat iedereen bij de doSSIERS kan die op dat moment nodig zijn.

In 2020 gaan we ervaren hoe vaak onze inwoners het erfgoednet Berg en Dal bezoeken. Het is een platform vol met historie voor en door de inwoners.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Naast het beleidsplan van DIV komt er een overkoepelend informatiebeleid vanuit de afdeling Dienstverlening. Dit zal medio 2020 gereed zijn. Hiermee onderstreept de organisatie het belang van goed informatiemanagement en de uitwerking naar concrete projecten organisatie breed.

We zijn bezig met een nieuw contract voor het Document Management Systeem. Dit ronden we medio 2020 af. Vervolgens gaan we dit systeem implementeren. In de loop van het jaar gaan we verder met de uitvoering van het project digitale gebruiksvergunningen.

Het Erfgoednet Berg en Dal gaat in het voorjaar beperkt live. In de zomer willen we live gaan voor het grote publiek. Dan zullen we hier ook aandacht voor vragen in de media.

Gegevensbeheer

Medio 2020 ronden we het BAG/WOZ-project af. Dan hebben we de gebruiksoppervlakte van alle woningen binnen de gemeente opnieuw berekend. Dit hebben we uitgevoerd op basis van de in 2018 gewijzigde wetgeving voor de BAG. Munitax gebruikt deze gebruiksoppervlakte als basis voor de jaarlijkse herwaardering. Tot op heden berekende Munitax de waarde van een woning op basis van het aantal m³. Voordat bovengenoemd project is afgesloten maken wij met Munitax procesafspraken over hoe we om gaan met mutaties. De landelijke ontwikkeling om tot één "Objectenregistratie" te komen zal hierbij een belangrijke rol gaan spelen. De toekomstige "Objectenregistratie" is een soort van samenvoeging van de BAG, BGT en een groot gedeelte van de WOZ.

In 2020 kan er waarschijnlijk een geo-koppeling gelegd worden tussen de BGT en de BOR (beheerprogramma openbare ruimte). De ontwikkeling van deze koppeling heeft landelijk veel langer geduurd dan verwacht. Ook bestaat de mogelijkheid dat we de BOR op gaan nemen in onze toekomstige "Objectenregistratie".

Om te voldoen aan landelijke regelgeving zullen wij vanaf 2020 jaarlijks een mutatiesignalering uit moeten voeren voor de BAG en de BGT. Het gaat hier om een nieuwe taak die toegevoegd wordt aan het werkpakket. Het eerste jaar zal een beeld moeten geven hoeveel werk dit met zich mee brengt. Om de financiële consequenties hiervan in zicht te brengen beginnen we in 2020 met het inventariseren binnen een klein gedeelte van de gemeente. Deze werkzaamheden staan als verplichting in de jaarlijkse ENSIA. In de ENSIA legt de gemeente verantwoordelijkheid af over de verrichte werkzaamheden aan het Ministerie van BZK.

De invoering en verdere ontwikkeling van de Omgevingswet heeft ook zijn uitwerking op de werkzaamheden van het cluster Gegevensbeheer. De impact hiervan gaan we komend jaar onderzoeken. Indien nodig passen wij werkprocessen hierop aan. Dit zal binnen de scope van het project Omgevingswet opgepakt worden.

Kaartviewer breiden we uit met taak specifieke onderdelen die een bepaalde doelgroep kan raadplegen. We werken aan verbeteringen voor het gebruik van CIR/COO, met name voor het onderdeel Sociaal Domein. Hiermee proberen wij bruikbare informatie beschikbaar en vooral makkelijk toegankelijk te maken voor de medewerker van de gemeente Berg en Dal

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een start gemaakt met het opzetten van dashboards om de werkvoorraad en wettelijke achterstanden te monitoren van de BAG en de BGT. De dashboards van de BGT geven inzicht in de verschillen tussen de BGT en BAG. Deze verschillen moeten we zoveel mogelijk wegwerken. Op deze manier kunnen we de kwaliteit van beide registraties doorlopend verbeteren. Voor het verwerken van de verschillen tussen de BAG en de BGT maken we gebruik van externe inzet.

We hebben begin 2020 een opdracht verstrekt voor het uitvoeren van een mutatiesignalering. Hiermee willen we een grote kwaliteitsslag maken voor zowel de BAG als de BGT. De afronding en verwerking van deze opdracht verwachten we vanaf het 2^e

kwartaal 2020. De geplande pilot voor dit jaar is al uitgevoerd in november 2019 omdat de overgang naar de nieuwe BAG-applicatie was uitgesteld.

De conversie naar de nieuwe BAG-applicatie is gepland op 7 april 2020. Vanaf deze datum moeten we volgens de gewijzigde wetgeving van BAG 2.0 gaan werken. In de praktijk betekent dit dat enkele processen wijzigen.

Het BAG/WOZ project ronden we af in het 2^e kwartaal 2020. Door de mutatiesignalering moeten we objecten nog extra controleren om de kwaliteit te verbeteren.

Er zal geen koppeling komen tussen de BGT en de huidige BOR-applicatie. In 2020 gaan we uitzoeken met welk nieuw beheerprogramma de gemeente Berg en Dal gaat werken. Uitgangspunt is dat we deze direct koppelen aan de BGT.

Digitale dienstverlening

Landelijk is vastgesteld welke diensten gemeenten digitaal kunnen regelen en hoe we dat het beste kunnen aanpakken. Voor gemeenten zijn twee notities beschikbaar: "Overheidsbrede dienstverlening 2020" en "Digitale Agenda 2020". Wij sluiten zo veel mogelijk aan bij deze landelijke doelstellingen en hanteren een maat die passend is voor Berg en Dal. We volgen de landelijke ontwikkelingen van VNG Realisatie: 'Samen organiseren' op de voet. Onze doelstelling is om de informatievoorziening zo veel mogelijk voor een grote groep te organiseren in plaats van individueel.

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we er voor dat de informatie op de website leesbaar, actueel en volledig is. Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

Ook in de komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Verder kan onze inwoner steeds meer informatie vinden op de website mijn.overheid.nl. Dit is uw persoonlijke website voor al uw overheidszaken. De gemeente verstuurt al een aantal brieven digitaal via MijnOverheid. In de toekomst zal dit steeds meer worden, maar hierin blijven wij ook oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoners. Zo zorgen we er voor dat we iedereen bereiken op de manier zoals onze inwoner dat wenst.

In 2019 is een data analist gestart binnen het cluster Gegevensbeheer. Dit om bij te dragen aan de doorontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein. Deze doorontwikkeling is zeer gewenst door raad, college en organisatie. Maar deze data analist start ook met het bouwen van dashboards voor de afdeling Dienstverlening om resultaten van processen zichtbaar te maken. Indien deze functie van data analist een duidelijke meerwaarde heeft zal in 2020 een besluit worden voorgelegd om deze functie structureel in te gaan vullen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We leggen op dit moment de laatste hand aan een nieuw Informatiebeleidsplan waarin bovenstaande een plek heeft gekregen. We willen graag gericht gaan werken aan de verbetering van de digitale dienstverlening. Dit omdat we zien dat dit een steeds belangrijkere plek krijgt in onze samenleving.

Wij starten in mei te kunnen starten met de werving van een data analist. De functie heeft grote toegevoegde waarde in hoe wij naar onze gegevens en vooral naar de kwaliteit daarvan kijken.

Inkoop en aanbesteding

Ons uitgangspunt is dat we kostenefficiënt omgaan met het geld van onze inwoners. Onze inkoopregels zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid. Bij al onze inkopen en opdrachten volgen we ons inkoopbeleid.

Onze inkoopregels passen bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. De belangrijkste pijlers in ons inkoopbeleid zijn:

- Lokale werkgelegenheid en economie;
- Duurzaamheid;
- Het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- Het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, gaan we de inkoopfunctie nog verder professionaliseren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen.

Duurzaamheid

Aanschaf nieuw materieel

Bij de vervanging van gemeentelijke voertuigen kijken we nadrukkelijk naar het aspect duurzaamheid. In de Nota Inkoopbeleid is hier extra aandacht voor gevraagd in het hoofdstuk Duurzaam inkopen. Mochten er meerkosten ontstaan als gevolg van deze hogere ambitie, dan leggen we die vooraf ter besluitvorming voor aan het College.

Gemeentewerf

De gemeentewerf/het kantoor brandweer dateert uit 1990. Sindsdien zijn er als gevolg van onderhoud diverse duurzaamheidsmaatregelen genomen waarmee het kantoordeel gebouw het energie label A krijgt.

Als gevolg van onder andere ruimte gebrek en nieuwe wetgeving is de huidige gemeentewerf toe aan een aantal aanpassingen en verbeteringen;

Dit betekent dat de huidige energieprestatie van het gebouw verder kan verbeteren door;

- Vervanging CV Installatie (reeds uitgevoerd door einde technische levensduur/voortijdig uitval)
- Vervanging warm water voorziening
- Aanleg vloerverwarmingssysteem in combinatie met ruimte koeling met behulp van een luchtwarmtepomp
- Toepassing LED verlichting kantoor gedeelte en hal/werkplaats in combinatie met bewegingsmelders, schemerschakelingen en schakelklokken
- Uitbreiding ruimteventilatie met WTW (waterterugwinning)
- Aansluiten op GBS (gebouwbeheerssysteem) met weersafhankelijke regeling
- Aanleg 200 zonnepanelen (door Energie coöperatie)
- Toepassing HR ++ beglazing

Het is een uitdaging om bovengenoemde maatregelen tegelijkertijd met de verbouwing uit te voeren. Hierbij zijn natuurlijke vervangingsmomenten en technische levensduur van belang. Hier houden we dan ook rekening mee.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op dit moment lopen de werkzaamheden volgens planning.

Verbonden partijen

Wij spreken van een Verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan partijen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

Wat is bestuurlijk belang?

Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Deze zetel of het stemrecht is om het algemeen belang van de gemeente te kunnen uitoefenen.

Wat is financieel belang?

Alleen een bestuurlijk belang (zie hierboven) maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij. Daarvoor is ook een financieel belang vereist. Bijvoorbeeld eigendomsrechten, zoals het bezit van aandelen, maar ook zaken als het verstrekken van geldleningen, het geven van subsidies en het geven van garanties.

Centraal advies

Met de gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en jaarrekeningstukken van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GGD Gelderland Zuid
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

De afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen adviseert de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentebesturen. Per gemeente komt een advies ook bij een centrale coördinator. Wij zijn uiteraard vrij om dit advies over te nemen, te wijzigen of te negeren. De bevoegdheid om te beslissen over begroting- en jaarrekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2020

Hieronder staan een aantal ontwikkelingen over de verbonden partijen. Voor de tekst van de paragraaf van de begroting 2020 kunt u op de volgende link klikken.

[Paragraaf Verbonden Partijen Programmabegroting 2020](#)

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in artikel 9.2 aangegeven dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De verplichte paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2020

De voortgang bij deze Voorjaarsnota is gelijk aan de jaarrekening 2019. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de jaarrekening 2019.

[Paragraaf Grondbeleid Jaarverslag 2019](#)

Tegelijkertijd met deze Voorjaarsnota behandelt de gemeenteraad ook de actualisatie van de grondexploitaties. Het raadsvoorstel is openbaar, maar de inhoudelijke rapportage is vertrouwelijk.

Financiële begroting

Inleiding

In dit financiële deel van de begroting vindt u naast een overzicht van de baten en lasten per programma ook een overzicht met de incidentele baten en lasten en het verloop van het financieel meerjarenperspectief (FMP).

Overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens is een aantal toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves geraamd. Dit resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2020	t/m	2020	2021	2022	2023
	Primair	VJN	na VJN			
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-34.820	-1.866	-36.686	-35.681	-35.386	-35.200
Onze buurt	-13.615	265	-13.350	-13.825	-14.159	-14.224
Onze gemeente	-4.964	-1.043	-6.007	-5.657	-5.373	-5.426
Ons geld	60.841	64	60.905	61.472	61.119	61.285
Overhead	-9.407	64	-9.343	-9.381	-9.381	-9.380
Saldo rekening baten en lasten	-1.964	-2.516	-4.480	-3.073	-3.180	-2.945
Toevoeging aan reserves	-392	0	-392	-384	-401	-392
Onttrekking aan reserves	2.358	603	2.960	1.675	1.377	1.323
Resultaat rekening baten en lasten	2	-1.913	-1.912	-1.781	-2.204	-2.014

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt.

Hieronder vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten met daarop een toelichting.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
		2020	2021	2022	2023
Programma Inwoner					
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020</i>					
1.1	Bij preventie is een aanpak van middelengebruik (alcohol en drugs) van groot belang	-5	-	-	-
1.2	Extra gelden voorkomen schulden	-50	-	-	-
1.3	Professionaliseren beheer jongerencentrum Maddogs	-30	-	-	-
1.4	Woonplaatsbeginsel sociaal domein	-667	-	-	-
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>					
1.5	Zorg- en Welzijn Wijzer	-2	-	-	-
1.6	Kosten Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag	-40	-51	-	-
1.7	Subsidie Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag	40	51	-	-
Totaal programma Inwoner		-754	-	-	-
Programma Onze Buurt					
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020</i>					
2.1	Vervanging AED's	-24	-	-	-
2.2	Led-verlichting Tennisvereniging PIT	-11	-	-	-
2.3	Terreinafscheiding sportpark de Hove	-11	-	-	-
2.4	Vervangen dode bomen door extreme droogte	-15	-	-	-
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>					
2.5	Rijksuitkering Regeling reductie energiegebruik	90	-	-	-
2.6	Kosten Regeling reductie energiegebruik	-90	-	-	-
2.7	Kosten Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)	-10	-	-	-
2.8	Subsidie Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)	10	-	-	-
2.9	Asbestsanering GTTC	-9	-	-	-
2.10	Verkoop voormalige Gerardus Majellaschool	287	-	-	-
2.11	Drainage sportpark de Hove	-7	-	-	-
Totaal programma Onze Buurt		211	-	-	-

Programma Onze Gemeente

Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020

3.1	Inzet extra rijks gelden voor statushouders	-40	-	-	-
3.2	Bijdrage GOAN programma Duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid	-45	-	-	-
3.3	Regioprogramma Rijk van Nijmegen 75 jaar Vrijheid	-40	-	-	-

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

3.4	Realisatie fiets-/ voetveer Bemmel- Ooij	-10	-	-	-
3.5	Financiële afwikkeling beëindiging Stadsregio Arnhem-Nijmegen	23	-	-	-

Totaal programma Onze Gemeente	-112	-	-	-
---------------------------------------	-------------	----------	----------	----------

Programma Ons geld

Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020

4.1	Algemene uitkering; extra rijks gelden voorkomen schulden	50	-	-	-
4.2	Extra rijks gelden statushouders	40	-	-	-

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

geen mutaties	-	-	-	-
---------------	---	---	---	---

Totaal programma Ons geld	90	-	-	-
----------------------------------	-----------	----------	----------	----------

Programma Overhead

Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020

5.1	Informatiemanagement - digitaal werken	-55	-	-	-
5.2	iBurgerzaken	-57	-	-	-

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

geen mutaties	-	-	-	-
---------------	---	---	---	---

Totaal programma Overhead	-112	-	-	-
----------------------------------	-------------	----------	----------	----------

Totaal exploitatie	-678	-	-	-
---------------------------	-------------	----------	----------	----------

Reserves

Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020

R1	Bijdrage Algemene reserve; beheer Maddogs	30	-	-	-
R2	Bijdrage Algemene reserve; woonplaatsbeginsel sociaal domein	667	-	-	-
R3	Bijdrage reserve lopende projecten; Regioprogramma Rijk van Nijmegen 75 jaar Vrijheid	40	-	-	-
R4	Bijdrage Algemene reserve; dekking tekort sociaal domein	151	51	-	-

		-	-	-	-
	<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
R5	Bijdrage Algemene reserve; lagere opbrengst toeristenbelasting	133	-	-	-
Totaal reserves		1.021	51	-	-
Totaal		343	51	-	-

1.1 Bij preventie is een aanpak van middelengebruik (alcohol en drugs) van groot belang

In 2020 stellen we een plan op waarin we de gemeentelijke ambitie en aanpak van middelengebruik vaststellen. Om dit plan te maken is een werkbudget van € 5.000 opgenomen in de begroting.

1.2 Extra gelden voorkomen schulden

Het rijk wil een impuls geven aan de verbetering van de gemeentelijke schuldhelpverlening en de versterking van het armoedebeleid. Hiervoor ontvangen we in 2018, 2019 en 2020 extra rijks gelden via de algemene uitkering. Zie ook 4.1.

1.3 Professionaliseren beheer jongerencentrum Maddogs

We willen jongeren een ontmoetingsplek bieden en daarmee ook overlast door jeugd terugdringen. Voor het professionaliseren van het beheer in jongerencentrum Maddogs is daarom voor 2019 en 2020 € 30.000 per jaar beschikbaar gesteld. Deze kosten dekken we ten laste van de Algemene reserve. Zie ook R1.

1.4 Woonplaatsbeginsel sociaal domein

De aanpassing van het woonplaatsbeginsel is met een jaar uitgesteld tot 2021. Voor 2020 hebben we € 667.000 minder aan inkomsten geraamd. Door dit uitstel neemt het tekort op sociaal domein tijdelijk toe. Dit incidentele nadeel brengen we ten laste van de algemene reserve. Zie ook R2.

1.5 Zorg- en Welzijn Wijzer

Bij het vaststellen van de Begroting 2020 is een Amendement aangenomen voor het opstellen van een Zorg- en Welzijnswijzer. Hiervoor is eenmalig een bedrag van € 2.000 beschikbaar gesteld.

1.6/1.7 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag

ZonNW heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het "Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag". Dit programma doen we samen met de gemeente Heumen en Woningcoöperatie Oosterpoort. We zetten dit geld in 2 jaar in. € 40.000 in 2020 en € 50.880 in 2021.

2.1 Vervanging AED's

In 2020 moeten we de gemeentelijke AED's vervangen. Hiervoor is € 24.000 beschikbaar gesteld.

2.2 Led-verlichting Tennisvereniging PIT

Voor het vervangen van de (Led-)verlichting bij Tennisvereniging PIT in Millingen aan de Rijn is in 2020 € 10.500 nodig.

2.3 Terreinafscheiding sportpark de Hove

Voor het plaatsen van een terreinafscheiding op sportpark de Hove is in 2020 € 10.880 nodig.

2.4 Vervangen dode bomen door extreme droogte

Voor vervanging van dode bomen als gevolg van de extreme droogte in 2018 en 2019 is in 2020 eenmalig € 15.000 nodig.

2.5/2.6 Regeling reductie energiegebruik

We krijgen van het Rijk een Specifieke uitkering reductie energiegebruik van € 90.000. Hetzelfde bedrag nemen we op als kosten. Dit geld moeten we inzetten voor projecten waarmee we inwoners voorlichten en stimuleren om energiebesparende maatregelen te nemen. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.7/2.8 Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)

We krijgen van de provincie Gelderland een subsidie van € 10.000 voor het maken van een Transitieplan voor de verduurzaming van wijk D'n Drul in Groesbeek. Hetzelfde bedrag nemen we op als (advies)kosten voor het opstellen van het Transitieplan. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.9 Asbestsanering GTTC

Tafeltennisvereniging GTTC huurt hun accommodatie van de gemeente. De gevelplaten aan het gebouw bevatten asbest. De kosten voor verwijdering van de asbestplaten zijn € 10.300. De vereniging draagt € 1.500 hierin bij.

2.10 Verkoop voormalige Gerardus Majellaschool

We hebben de voormalige Gerardus Majellaschool (Zevenheuvelenweg 14) verkocht aan Dagelijks Leven om een woonvoorziening te realiseren. Het verkoopbedrag is € 330.000. We moeten de boekwaarde voor de ondergrond van dit gebouw (€ 42.707) afschrijven. Per saldo leidt dit tot een eenmalig voordeel van € 287.000.

2.11 Drainage sportpark de Hove

Bij de herinrichting van het sportpark De Hove in 2011-2012 was er al sprake van een drainage probleem. De voormalige gemeente Millingen aan de Rijn heeft toegezegd, de drainage aan te leggen als diverse maatregelen niet helpen. Deze maatregelen hebben het probleem niet opgelost. Daarom verlenen we alsnog een subsidie van € 7.300 voor de aanleg van drainage.

3.1 Inzet extra rijks gelden statushouders

Per 2021 komt de regierol van de inburgeraars bij de gemeenten te liggen. Tot deze datum krijgen de gemeenten extra rijks geld om de huidige groep inburgeraars alvast beter te begeleiden naar een hoger taalniveau en daarmee een betere kans op werk. In 2019 en 2020 ontvangen we via de algemene uitkering € 40.000. Deze middelen zetten we voor deze regierol in. Zie ook 4.2.

3.2 Bijdrage GOAN programma Duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid

Bijdrage GOAN voor Duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid in 2020 van € 1,30 per inwoner. Afhankelijk van de te kiezen algemene samenwerkingsvorm in de regio voor de jaren daarna zal een nieuwe vraag worden neergelegd met een meer structureel karakter.

3.3 Regioprogramma Rijk van Nijmegen 75 jaar Vrijheid

Van september 2019 tot en met mei 2020 herdenkt en viert Gelderland 75 jaar bevrijding, vrede en vrijheid. De bijdrage voor onze gemeente is € 100.000 per jaar in 2019 en 2020. Deze kosten dekken we binnen de bestaande budgetten van Toerisme (€ 60.000 per jaar) en de reserve lopende projecten (€ 40.000 per jaar). Zie ook R3. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

3.4 Realisatie fiets-/ voetveer Bemmel- Ooij

Voor de realisatie van het fiets-/ voetveer Bemmel- Ooij is € 10.000 nodig. De te verwachten kosten zijn in ieder geval voor advieskosten bureau Stroming. Eventuele bijkomende kosten zijn moeilijk in te schatten omdat we in dit traject afhankelijk zijn van veel niet beïnvloedbare factoren. Zoals onder meer het feit dat de exploitant van het fiets-voetveer zich heeft teruggetrokken.

3.5 Financiële afwikkeling beëindiging Stadsregio Arnhem-Nijmegen

De gemeenschappelijke regeling Stadsregio Arnhem - Nijmegen is beëindigd. De afgelopen periode is financieel alles afgewikkeld. Voor onze gemeente betekent dit dat wij nog een bedrag van € 22.933 ontvangen.

4.1 Algemene uitkering; extra rijks gelden voorkomen schulden

Het rijk wil een impuls geven aan de verbetering van de gemeentelijke schuldhelpverlening en de versterking van het armoedebeleid. Hiervoor ontvangen we in 2018, 2019 en 2020 extra rijks gelden via de algemene uitkering. Zie ook 1.2.

4.2 Extra rijks gelden statushouders

Per 2021 komt de regierol van de inburgeraars bij de gemeenten te liggen. Tot deze datum krijgen de gemeenten extra rijks geld om de huidige groep inburgeraars alvast beter te begeleiden naar een hoger taalniveau en daarmee een betere kans op werk. In 2019 en 2020 ontvangen we via de algemene uitkering € 40.000. Deze middelen zetten we voor deze regierol in. Zie ook 3.1.

5.1 Informatiemanagement - digitaal werken

We werken als organisatie al een aantal jaren met een document management systeem. Komende jaren willen we dit voortzetten. Maar willen we ook aandacht hebben voor de gebruikers van het programma. Hiervoor is training, instructie en vooral 1 op 1 uitleg nodig. Hiervoor is € 5.000 nodig om specialistische kennis van de applicatie in te huren als aanvulling op aanwezige kennis in de organisatie.

Volgend jaar willen we een vervangingsbesluit voorbereiden om volledig digitaal werken in de gemeentelijke organisatie mogelijk te gaan maken. We blijven aandacht houden voor de minder digitale inwoners. Dit betekent dat wij onder andere ons Zaaksysteem en de manier waarop dit ingezet wordt tegen het licht gaan houden. Indien nodig zullen we dit zaaksysteem moeten herinrichten. Dit betekent ook dat wij digitale stukken in het archief leidend laten zijn vanaf het moment dat wij vervanging aangevraagd hebben. Hiermee stopt de groei van het papieren archief. Om vervanging aan te vragen moeten veel stappen doorlopen worden en moet aan de Archiefwet voldaan worden. Deze kennis en expertise hebben wij als gemeente niet in huis. Vanwege de grootte en complexiteit van dit proces hebben wij hierin ondersteuning nodig. Vervanging aanvragen leidt niet alleen tot een efficiëncyslag in de organisatie, maar is ook van belang in de Omgevingswet (2021) en past binnen de visies op Dienstverlening en Digitaal werken. Benodigde budget voor deze inhuur is € 50.000.

5.2 iBurgerzaken

Wij zijn van plan om in 2020 een nieuw beter functionerend afsprakensysteem aan te schaffen. Dit omdat het contract met de huidige leverancier afloopt per 1 januari 2020. We verwachten dat de kosten hiervoor (inclusief koppelingen) € 20.000 zijn.

In de begroting is 'thuisbezorgen documenten' al opgenomen. Bij burgerzaken werken we nu met het systeem iBurgerzaken. Wanneer we gaan thuisbezorgen is een koppeling met een ander systeem noodzakelijk. De geschatte kosten hiervoor zijn eenmalig € 2.350.

We gaan ook onderzoeken of een koppeling tussen ons document managementsysteem en de systemen van burgerzaken van toegevoegde waarde is om archief waardige stukken

direct op te kunnen slaan in het juiste systeem. We verwachten dat de kosten hiervoor eenmalig € 35.000 zijn.

R1 Bijdrage Algemene reserve; beheer Maddogs

We willen jongeren een ontmoetingsplek bieden en daarmee ook overlast door jeugd terugdringen. Voor het professionaliseren van het beheer in jongerencentrum Maddogs is daarom voor 2019 en 2020 € 30.000 per jaar beschikbaar gesteld. Deze kosten dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook 1.3.

R2 Bijdrage Algemene reserve; woonplaatsbeginsel sociaal domein

De aanpassing van het woonplaatsbeginsel is met een jaar uitgesteld tot 2021. Voor 2020 hebben we € 667.000 minder aan inkomsten geraamd. Door dit uitstel neemt het tekort op sociaal domein tijdelijk toe. Dit incidentele nadeel brengen we ten laste van de algemene reserve brengen. Zie ook 1.4.

R3 Bijdrage reserve lopende projecten; Regioprogramma Rijk van Nijmegen 75 jaar Vrijheid

Van september 2019 tot en met mei 2020 herdenkt en viert Gelderland 75 jaar bevrijding, vrede en vrijheid. De bijdrage voor onze gemeente is € 100.000 per jaar in 2019 en 2020. Deze kosten dekken we binnen de bestaande budgetten van Toerisme (€ 60.000 per jaar) en de reserve lopende projecten (€ 40.000 per jaar). Zie ook programma Onze gemeente. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

R4 Bijdrage algemene reserve; dekking tekort sociaal domein

Het totale tekort voor sociaal domein is geraamd op € 818.000. Een deel van het tekort heeft betrekking op het woonplaatsbeginsel zie onder R17. Hierna resteert voor 2020 nog een bedrag van € 151.000 (en voor 2021: € 51.000). Deze bedragen brengen we ten laste van de algemene reserve.

R5 Bijdrage algemene reserve; lagere opbrengst Toeristenbelasting

Bij het vaststellen van de Begroting 2020 is Amendement aangenomen over de Toeristenbelasting. De lagere opbrengst in 2020 (€ 132.500) dekken we ten laste van de Algemene reserve. Daarnaast komt er in de jaren 2022 tot en met 2026 een extra verhoging van € 26.500 per jaar. Deze extra opbrengst voegen we weer toe aan de Algemene reserve.

Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder staat het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP). We hebben geen sluitende begroting. Bij het opstellen van de begroting 2021 komen we met bezuinigingsvoorstellen.

bedragen x € 1.000

	2020	2021	2022	2023
FMP in primaire begroting 2020	2	668	120	440
<i>waarvan incidenteel</i>	-72	51	0	0
<i>structureel</i>	74	617	120	440
Totaal 1e begrotingswijziging	-2	-1	-1	-1
FMP na 1e begrotingswijziging	0	667	120	439
Totaal besluitvorming	-17	-20	-19	-19
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-1.894	-2.429	-2.304	-2.433
FMP na Voorjaarsnota 2020	-1.912	-1.781	-2.204	-2.014
<i>waarvan incidenteel</i>	343	51	0	0
<i>structureel</i>	-2.255	-1.832	-2.204	-2.014

Bijlagen

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Voorjaarsnota 2020
Datum B&W-vergadering	26 mei 2020
Datum raadsvergadering	9 juli 2020
Datum carrousel:	24 juni 2020
Portefeuillehouder:	S.G.P. Fleuren
Ambtenaar:	K.Jacobs
E-mailadres:	K.Jacobs@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-20-85585
Documentnummer:	VB/Raad/20/01032

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De Voorjaarsnota 2020 vast te stellen, inclusief de mutaties op de reserves.
2. Het tekort voor 2020 te dekken door aanwending van de algemene reserve.
3. De begroting 2020 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen.

Inleiding

In de programmabegroting 2020 zijn de ambities, doelen en resultaten beschreven. De Voorjaarsnota is de eerste rapportage over het begrotingsjaar 2020. In de Voorjaarsnota rapporteren we over financiële afwijkingen en de inhoudelijke voortgang. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en komen we hiermee dichterbij onze doelen (en ambities). Wij bieden de Voorjaarsnota digitaal aan via een webversie op ons portal <https://programmavan.bergendal.nl/>

Waar vindt u de stand van zaken van de resultaten in de webversie?

Bij het onderdeel “wat gaan we daarvoor doen” van elk programma noemen we per onderwerp eerst de te behalen resultaten uit de begroting en daarna de stand van zaken van het voorjaar 2020. Bij de paragrafen presenteren we deze informatie op dezelfde wijze. Bij elk programma vermelden we ook welke budgetten we aanpassen, met hoeveel, en geven we een toelichting

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van het Coronavirus kijken wij wat we kunnen doen. Dit doen we aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo goed mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen. We proberen zoveel mogelijk de continuïteit van de dagelijkse werkzaamheden en van de noodzakelijke (digitale) besluitvorming door te laten gaan. We hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Het Coronavirus heeft gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Onze financiële buffer is voldoende en we bewaken onze liquiditeitspositie goed. We nemen zo nodig maatregelen om onze taken in deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Intern hebben we te maken met:

- extra personeelskosten voor onder andere BOA's, Actieteam, uitkeringenadministratie (TOZO), contacten met GGD, scholen en kinderopvang, sport en regionale inzet. Deze extra uren houden we bij, we verwachten hiervoor een compensatie vanuit het Rijk.
- arbotechnische zaken voor thuiswerken in het kader van goed werkgeverschap.
- ICT middelen voor thuiswerken, bijvoorbeeld voor het vergadering via Teams.
- inkomstenderving door het tijdelijk sluiten van zwembad en sporthallen
- uitstel omgevingswet

Ook externe en verbonden partijen geven aan dat het coronavirus invloed heeft op hun (reguliere) dienstverlening. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld. We verwachten dit bij de najaarsnota inzichtelijk te kunnen maken.

Beoogd effect

Volgens de Financiële Verordening Berg en Dal 2017 informeren wij de gemeenteraad over de inhoudelijke en financiële afwijkingen die zich voordoen in de uitvoering van de lopende begroting 2020. De eerste rapportage over 2020 is de Voorjaarsnota.

Argumenten

In de Voorjaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht. De grootste verschillen zijn:

-	Verbeterplan ODRN	- 345
-	Wmo klassiek	- 543
-	Sociaal Domein	- 1.501
-	Dividenduitkeringen BNG en Vitens	- 191
-	Sociale Werkvoorziening	+ 146
-	Algemene uitkering	+ 255
-	Verkoop vm Gerardus Majellaschool	+ 287
-	Afval	+ 72

Het tekort op het sociaal domein heeft constant onze aandacht. We zijn op dit moment druk bezig voorzieningen om te buigen naar algemene voorzieningen. Ook op basis van de richtingensessie werken we verschillende ombuigingen uit. Deze voorstellen komen in de begrotingsbehandeling 2021 jullie kant op. Op basis daar van kunnen we kijken welke ombuigingen eventueel op korte termijn realiseerbaar zijn en eventueel in 2020 nog iets op kunnen leveren.

Het college zet zich maximaal in om het negatieve resultaat op de verschillende posten terug te dringen. Het college onderzoekt de mogelijkheden en onmogelijkheden en informeert hierover de raad via de standaard P&C-planning.

Kanttekening

We rapporteren naar de toestand van begin april

De informatie in de Voorjaarsnota is gebaseerd op de informatie die begin april bij ons bekend was. Nieuwe mutaties, ontwikkelingen en de gevolgen van het coronavirus nemen we mee in de Najaarsnota.

Financiële onderbouwing

Welk financieel beeld laat de Voorjaarsnota zien?

Op 7 november 2019 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2020 vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was € 2.000 positief.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met € 1.914.000 nadelig bij.

Het begrotingssaldo komt daarmee op € 1.912.000 nadelig. Zie onderstaande tabel.

Het tekort voor 2020 dekken we door aanwending van de algemene reserve. Als dit tekort zich bij het opstellen van de jaarrekening niet voordoet, dan vindt de aanwending niet plaats. Ook meerjarig is de begroting niet sluitend. Bij het opstellen van de begroting 2021 komen we met bezuinigingsvoorstellen.

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2020	2021	2022	2023
FMP in primaire begroting 2020	2	668	120	440
<i>waarvan incidenteel</i>	-72	51	0	0
<i>structureel</i>	74	617	120	440
Totaal 1e begrotingswijziging	-2	-1	-1	-1
FMP na 1e begrotingswijziging	0	667	120	439
Totaal besluitvorming	-17	-20	-19	-19
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-1.894	-2.429	-2.304	-2.433
FMP na Voorjaarsnota 2020	-1.912	-1.781	-2.204	-2.014
<i>waarvan incidenteel</i>	343	51	0	0
<i>structureel</i>	-2.255	-1.832	-2.204	-2.014

Sportzaal Morgenfit te Ooij

Over de overname van Morgenfit is op het moment van het vaststellen van de voorjaarsnota nog geen besluit genomen. Deze overname zit nog niet in het saldo van 2020 verwerkt. Wel hebben we deze overname meegenomen in het meerjarig tekort dat is gepresenteerd in de richtingensessie. Voor 2020 betekent dat als deze overname dit jaar plaatsvindt we te maken hebben met een extra nadeel van 108.000 euro.

Hieronder staat het overzicht van het verloop van de algemene reserves.

Reserve	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
	Begroting 2020 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2020 na VJN	Meerjarenbegroting		
				2021	2022	2023
Algemene reserve vast	17.220	-	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.466	-2.766	5.701	5.650	5.653	5.679
Reserve rekeningresultaten	1.871	-468	1.403	935	467	-0
Totaal	27.557	-3.234	24.323	23.805	23.339	22.899

Om u een goed beeld te geven is het saldo van de jaarrekening 2019 (€ - 1.785.000) al verwerkt in het saldo van de algemene reserve vrij besteedbaar.

De liquiditeitspositie van de gemeente Berg en Dal is nog goed. We hebben daarmee een goede uitgangspositie om de uitdagingen voor de toekomst tegemoet te gaan, maar deze uitdagingen zijn groot.

Duurzaamheid

Communicatie

De webversie van de Voorjaarsnota 2020 is te lezen via <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling zenden wij de Voorjaarsnota 2020 naar de provincie, zodat zij op de hoogte is van de (financiële) ontwikkeling van onze gemeente.

Burgemeester en wethouders van gemeente Berg en Dal

De secretaris,

E.W.J. van der Velde

De burgemeester,

mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

Bijlage ter inzage griffier

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 mei 2020.

overwegende dat:

overwegende dat in de voorjaarsnota de nu te verwachten mutaties in de begroting 2020 naar de stand van april 2020 zijn verwerkt;

b e s l u i t :

1. De Voorjaarsnota 2020 vast te stellen, inclusief de mutaties op de reserves.
2. Het tekort voor 2020 te dekken door aanwending van de algemene reserve.
3. De begroting 2020 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen met € 1.914.000 nadelig.

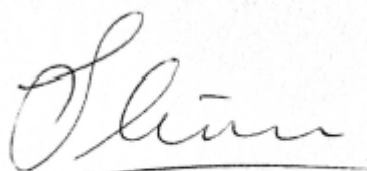
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 9 juli 2020,

De raadsgriffier,

De voorzitter,

J.A.M. van Workum

mr. M. Slinkman

Specificatie Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder vindt u de specificatie van het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

Bedragen x € 1.000

	2020	2021	2022	2023
FMP Programmabegroting 2020	2	668	120	440
Besluitvorming tot Voorjaarsnota:				
1e begrotingswijziging	-2	-1	-1	-1
Overloopwijziging	-17	-16	-16	-16
Investeringssubsidie dorsphuis Kerstendal	-	-4	-4	-4
Totaal besluitvorming tot Voorjaarsnota	-19	-20	-20	-20
Mutaties Voorjaarsnota				
Beheer Mallemolen 2020	7	7	7	7
Bijstand	-33	-52	-71	-92
Invoering verplichte Ggz	23	23	23	23
Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag	-	-	-	-
- projectkosten	-40	-51	-	-
- subsidie	40	51	-	-
Sociale Werkvoorziening	146	172	229	191
Wmo klassiek	-543	-638	-638	-638
Doelgroepenvervoer	59	140	66	-13
Sociaal domein en Wmo nieuw	-1.501	-1.511	-1.519	-1.519
Regeling reductie energiegebruik				
- Rijksuitkering regeling reductie energiegebruik	90	-	-	-
- Kosten Regeling reductie energiegebruik	-90	-	-	-
Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)				
- Kosten Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)	-10	-	-	-
- Subsidie Transitieplan verduurzaming wijk D'n Drul (Groesbeek)	10	-	-	-
Afval				
- Kosten DVO Dar	16	16	16	16
- dividend Dar	56	8	16	21
Vastleggen zakelijke rechten drukriolering Ubbergen				
- kosten project	-45	-51	-64	-
- lagere dotatie voorziening riolering	45	51	64	-
Gebouw begraafplaats Millingen aan de Rijn				
- kapitaallasten	-	-6	-6	-6
- huurinkomsten	-	6	6	6

Natuurlijk groen	-29	-	-	-
Maatwerk Jeugdgezondheidszorg, Gezonde School	-15	-15	-15	-15
Vervangen roostergoot Dorpsplein Groesbeek				
- kosten roostergoot	-12	-	-	-
- lagere dotatie voorziening riolering	12	-	-	-
Sporthal Heuvelland	-15	-15	-15	-15
Renovatie brug over Sporkuil	7	-1	-1	-1
Asbestsanering GTTC	-9	-	-	-
Verkoop voormalige Gerardus Majellaschool	287	-	-	-
Drainage sportpark de Hove	-7	-	-	-
Realisatie fiets- voetveer Bommel- Ooij	-10	-	-	-
Oprichting BIZ Millingen Centrum				
- kosten en bijdrage BIZ	-21	-19	-19	-19
- opbrengst BIZ belasting	15	15	15	15
Rechtspositieregeling raads- en commissieleden	-12	-12	-12	-12
Verbeterplan ODRN	-345	-294	-139	-139
Bijdrage Versterkingsproces regio Arnhem Nijmegen	-	-282	-282	-282
Financiële afwikkeling beëindiging Stadsregio Arnhem-Nijmegen	23	-	-	-
Formatie-uitbreiding Ruimtelijke Ordening	-62	-62	-62	-62
Arbeidsparticipatie	35	26	22	26
Dividenduitkering BNG en Vitens	-191	-162	-162	-162
Algemene uitkering gemeentefonds	255	264	272	273
Frictiekosten voormalig gemeentehuis Ubbergen	11	11	11	11
Bijdrage Algemene reserve; frictiekosten vm gemeentehuis Ubbergen	-11	-11	-11	-11
Kosten bedrijfsvoering	23	18	18	18
Bijdrage iRvN	-49	-50	-50	-50
Afrondingsverschillen	-6	-7	-6	-6
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-1.894	-2.429	-2.304	-2.433
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	-1.913	-2.449	-2.324	-2.453
Actueel FMP	-1.912	-1.781	-2.204	-2.014

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van te voren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitkeert.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.
Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.
EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.

Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van de geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringsplan zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelinstanties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.
Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.
Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Voorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afktorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief
Fte	Fulltime equivalent

GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALTERNatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pfo	Portefeuillehouderoverleg

PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit